

Dokument s plenarne sjednice

A9-0085/2024

11.3.2024

*****|**

IZVJEŠĆE

o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan
(COM(2023)0692 – C9-0408/2023 – 2023/0397(COD))

Odbor za vanjske poslove
Odbor za proračune

(Postupak u zajedničkom odboru – članak 58. Poslovnika)

Izvjestitelji: Tonino Picula, Karlo Ressler

Oznake postupaka

- * Postupak savjetovanja
- *** Postupak suglasnosti
- ***I Redovni zakonodavni postupak (prvo čitanje)
- ***II Redovni zakonodavni postupak (drugo čitanje)
- ***III Redovni zakonodavni postupak (treće čitanje)

(Navedeni se postupak temelji na pravnoj osnovi predloženoj u nacrtu akta.)

Izmjene nacrta akta

Amandmani Parlamenta u obliku dvaju stupaca

Brisanja su označena **podebljanim kurzivom** u lijevom stupcu. Izmjene su označene **podebljanim kurzivom** u obama stupcima. Novi tekst označen je **podebljanim kurzivom** u desnom stupcu.

U prvom i drugom retku zaglavljva svakog amandmana naznačen je predmetni odломak iz nacrta akta koji se razmatra. Ako se amandman odnosi na postojeći akt koji se želi izmijeniti nacrtom akta, zagлавlje sadrži i treći redak u kojem se navodi postojeći akt te četvrti redak u kojem se navodi odredba akta na koju se izmjena odnosi.

Amandmani Parlamenta u obliku pročišćenog teksta

Novi dijelovi teksta označuju se **podebljanim kurzivom**. Brisani dijelovi teksta označuju se oznakom █ ili su precrtni. Izmjene se naznačuju tako da se novi tekst označi **podebljanim kurzivom**, a da se zamijenjeni tekst izbriše ili precrta.

Iznimno, izmjene stroga tehničke prirode koje unesu nadležne službe prilikom izrade konačnog teksta ne označuju se.

SADRŽAJ

	Stranica
NACRT ZAKONODAVNE REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	5
PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE	51
MIŠLJENJE ODBORA ZA MEĐUNARODNU TRGOVINU	52
MIŠLJENJE ODBORA ZA REGIONALNI RAZVOJ	68
PISMO ODBORA ZA PRORAČUNSKI NADZOR	101
POSTUPAK U NADLEŽNOM ODBORU.....	114
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	115

NACRT ZAKONODAVNE REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

**o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan
(COM(2023)0692 – C9-0408/2023 – 2023/0397(COD))**

(Redovni zakonodavni postupak: prvo čitanje)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Prijedlog Komisije upućen Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2023)0692),
- uzimajući u obzir članak 294. stavak 2., članak 212. i članak 322. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u skladu s kojima je Komisija podnijela Prijedlog Parlamentu (C9-0408/2023),
- uzimajući u obzir članak 294. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir članak 59. Poslovnika,
- uzimajući u obzir mišljenja Odbora za međunarodnu trgovinu i Odbora za regionalni razvoj,
- uzimajući u obzir dopis Odbora za proračunski nadzor,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove i Odbora za proračune (A9-0085/2024),
 1. usvaja sljedeće stajalište u prvom čitanju;
 2. poziva Komisiju da predmet ponovno uputi Parlamentu ako zamijeni, bitno izmijeni ili namjerava bitno izmijeniti svoj Prijedlog;
 3. nalaže svojoj predsjednici da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.

Amandman 1

AMANDMANI EUROPSKOG PARLAMENTA*

na prijedlog Komisije

* Amandmani: novi ili izmijenjeni tekst označava se podebljanim kurzivom, a brisani tekst oznakom █ .

2023/0397 (COD)

Prijedlog

UREDJE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavi Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 212. i članak 322. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Revizorskog suda,

uzimajući u obzir Zajedničku izjavu Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o iznimnoj prirodi Instrumenta za Ukrajinu;

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (-1) *Unija se temelji na vrijednostima demokracije, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, koje čine dio Kopenhaških kriterija, odnosno ključnog skupa kriterija za članstvo u EU-u.*
- (-1a) *Proces proširenja temelji se na utvrđenim kriterijima i pravednim i strogim uvjetima. Svaki bi se korisnik trebao ocjenjivati prema vlastitim zaslugama. Snažna predanost da se najprije rješavaju temeljna pitanja ostaje ključna za ostvarivanje izgleda za proširenje. Pristupom prema kojem se najprije rješavaju temeljna pitanja povezuju se vladavina prava i temeljna prava s dvama drugim ključnim područjima u postupku pristupanja: gospodarskim upravljanjem, pri čemu se veća pozornost daje gospodarskom razvoju i većoj konkurentnosti, te jačanjem demokratskih institucija i reformom javne uprave. Napredak na putu prema pristupanju ovisi o tome da svaki podnositelj zahtjeva poštuje vrijednosti Unije i o njegovoj sposobnosti za poduzimanje i provođenje nužnih reformi kako bi se njegov politički, institucionalni, pravni, administrativni i gospodarski sustav uskladio s pravilima, normama, politikama i praksama Unije uz promicanje dobrosusjedskih odnosa.*
- (-1b) *Politika proširenja na zapadni Balkan ima geostratešku važnost za sigurnost, mir i stabilnost s obzirom na dinamične promjene u međunarodnom okruženju, posebno nakon ruske ratne agresije na Ukrajinu, koja je dala novo značenje i poticaj proširenju. Međutim, put zemalja zapadnog Balkana ka članstvu u EU-u mora biti čvrsto uteviljen na opipljivom i konkretnom napretku u reformama. Kako bi se zajamčio uspjeh proširenja, potrebna je istinska politička volja i u državama članicama EU-a i u zemljama proširenja. Dvadeset godina nakon sastanka na vrhu u*

Solunu zemlje zapadnog Balkana nalaze se u različitim fazama procesa pristupanja i održavaju različitu dinamiku u ispunjavanju pregovaračkih poglavљja.

(-1c) *Instrument prepristupne pomoći (IPA)* glavni je financijski mehanizam za pripremu zemalja pristupnica za njihovo buduće članstvo u Uniji.

- (1) U zajedničkom je interesu Unije i država sa zapadnog Balkana unaprijediti napore za reformu njihovih političkih, pravnih i gospodarskih sustava s ciljem njihova budućeg članstva u Uniji. Izgledi za članstvo u Uniji imaju snažan transformacijski učinak koji uključuje pozitivne demokratske, političke, gospodarske i društvene promjene.
- (2) Prije pristupanja potrebno je *raditi na što bržem usvajanju i provedbi pravne stečevine Unije te* iznijeti neke prednosti članstva u Uniji. *Gospodarska konvergencija, zajedno s demokratskom tranzicijom i poštovanjem temeljnih prava i vrijednosti,* suština je tih prednosti. Trenutačno, konvergencija zapadnog Balkana izražena kao BDP po stanovniku prema standardima kupovne moći i dalje je niska, između 30 % i 50 % prosjeka EU-a i ne povećava se dovoljno brzo.
- (3) Kako bi se smanjile te razlike, Europska komisija donijela je Komunikaciju o planu rasta za zapadni Balkan koja se temelji na četiri stupa: (a) povećanju integracije s jedinstvenim tržištem EU-a; (b) poticanju regionalne gospodarske integracije, na temelju pravila i standarda EU-a, potpunom provedbom postojećeg akcijskog plana za zajedničko regionalno tržište; (c) produbljivanju reformi usmjerenih na ubrzavanje *uključivog i održivog razvoja* u regiji, promicanje gospodarskog rasta *na temelju zelene i digitalne tranzicije, gospodarske* konvergencije i jačanje regionalne stabilnosti; i (d) uspostavu novog financijskog instrumenta: Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan.
- (4) Za provedbu tog plana rasta potrebno je povećati financiranje u okviru namjenskog novog financijskog instrumenta, Instrumenta za reforme i rast, kako bi se regiji pomoglo u provedbi reformi *za uključiv i održiv razvoj kojima se omogućuje stabilno ulagačko okruženje*, potiče rast, regionalna integracija i zajedničkog regionalnog tržišta.
- (5) Kako bi se ostvarili ti ciljevi, poseban naglasak kad je riječ o područjima za ulaganja trebalo bi staviti na sektore koji će vjerojatno biti ključni *pokretači* društvenog i gospodarskog razvoja te *dekarbonizacije gospodarstva kako bi se isto tako smanjile strateške ovisnosti: mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća, zdravlje*, povezivost, uključujući promet, energetiku, zelenu i digitalnu tranziciju, *istraživanje i razvoj, obrazovanje i razvoj vještina, s posebnim naglaskom na mladima te ulaganje u ljudski kapital.*
- (6) ***Održiva*** prometna infrastruktura ključna je za poboljšanje povezanosti partnera sa zapadnog Balkana s državama članicama EU-a, ***osobito onima koje graniče s njima.*** Trebala bi doprinijeti integraciji regije u Uniju. U svoj prijedlog revizije transeuropskog prometnog okvira (TEN-T) Komisija je uključila novi koridor koji prolazi kroz regiju zapadnog Balkana (koridor zapadno-istočno Sredozemlje). Mreža TEN-T trebala bi biti referentna točka za financiranje prometne infrastrukture u regiji, ***posebno već postojeće infrastrukture ili infrastrukture koja se već počela graditi, kako bi se postojeći projekti dovršili prije započinjanja novih. Prednost bi trebalo dati ekološki prihvatljivim prijevoznim sredstvima, kao što su željeznice, i dekarbonizaciji prometa.***
- (7) Instrumentom bi se trebala podupirati ulaganja i reforme kojima se promiče put korisnika prema digitalnoj transformaciji gospodarstva i društva u skladu s vizijom EU-

a za 2030. iznesenoj u Komunikaciji Komisije „Digitalni kompas 2030.: europski pristup za digitalno desetljeće”¹ *i poticati uključivo digitalno gospodarstvo koje će donijeti koristi svim građanima.* 2030 bi se trebalo nastojati olakšati postizanje općih i digitalnih ciljeva u pogledu Unije, *pri čemu bi se trebala dati prednost ulaganjima kojima se ne samo unapređuje digitalna transformacija nego i osigurava da se ti napor i temelje na načelima sigurnosti, otpornosti i integriteta.* Kako je Komisija navela u svojoj komunikaciji od 15. lipnja 2023.², paket instrumenata za kibernetičku sigurnost 5G mreža trebao bi biti referentna točka za financiranje sredstvima EU-a kako bi se zajamčila sigurnost, otpornost i zaštita integriteta *projekata* digitalne infrastrukture u regiji.

- (8) Potpora Unije u okviru Instrumenta trebala bi *ojačati*, a ne zamijeniti bilateralnu i regionalnu potporu koja se pruža na temelju Uredbe (EU) 2021/1529 Europskog parlamenta i Vijeća³, s naglaskom na pripremi korisnika za članstvo u Uniji, uz upotrebu postojećih mehanizama i struktura gdje je to moguće *i maksimalno povećanje sinergija. Instrument prepristupne pomoći (IPA III) i dalje je glavni finansijski mehanizam za prepristupnu pomoć uvjetovano zaslugama.* Pristup bi se trebao temeljiti na postojećoj metodologiji proširenja, posebno na revidiranoj metodologiji⁴ iz 2020. te na gospodarskom i investicijskom planu⁵ iz iste godine.
- (9) Potporu u okviru Instrumenta trebalo bi pružiti kako bi se ispunili opći i posebni ciljevi na temelju utvrđenih *nepristranih* kriterija *kako bi se izbjegla svaka vrsta političke zloupotrebe* i uz jasne uvjete plaćanja *koji se temelje na ostvarenju ključnih etapa, ciljeva i uvjetovanosti.* Opći ciljevi Instrumenta trebali bi biti ubrzavanje regionalne gospodarske integracije *te socijalne i teritorijalne kohezije i otpornosti*, postupna integracija s jedinstvenim tržištem Unije, *uzlazna* socioekonomska konvergencija gospodarstava zapadnog Balkana i usklađivanje s *vrijednostima*, zakonima, pravilima, standardima, politikama i praksama Unije s ciljem članstva u Uniji. Instrumentom bi se trebalo pridonijeti i ubrzaju reformi povezanih s temeljnim načelima procesa proširenja, *kako je utvrđeno u kopenhaškim kriterijima*, uključujući vladavinu prava, demokraciju, neovisnost pravosuđa, ljudska prava, temeljna prava, javnu nabavu i kontrolu državnih potpora, upravljanje javnim financijama, sprečavanje pranja novca, izbjegavanje plaćanja poreza, utaju poreza, porezne prijevare i borbu protiv svih vrsta korupcije i organiziranog kriminala, borbu protiv dezinformacija, kao i zelenu tranziciju regije prema klimatskoj neutralnosti do 2050., mjere za ublažavanje klimatskih promjena, kao i zaštitu okoliša i bioraznolikosti, te poticanje dobrosusjedskih odnosa i rješavanje sporova na zapadnom Balkanu. Takvi bi se ciljevi trebali ostvarivati tako da se međusobno dopunjaju i uz redovito praćenje promjenjivih socijalnih i gospodarskih okolnosti na zapadnom Balkanu. Potporom u okviru Instrumenta također bi se trebale poboljšati inicijative u područjima povezivanja i razvoja partnerstva s europskim kolegama kojima je cilj jačanje stručnog znanja i kapaciteta na zapadnom Balkanu.

¹ COM(2021)118 final.

² „Provedba paketa instrumenata za kibernetičku sigurnost 5G mreža”, COM(2023)4049 final.

³ Uredba (EU) 2021/1529 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. rujna 2021. o uspostavi Instrumenta prepristupne pomoći (IPA III), SL L 330, 20.9.2021., str. 1.ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R1529>.

⁴ COM (2022) 57 final.

⁵ COM(2020)641 final.

- (10) Instrumentom bi se trebala *poštovati dodatna* potpora koja se pruža u okviru drugih programa Unije i postojećih instrumenata za potporu proširenju. *Komisija bi trebala spriječiti* udvostručavanje pomoći na temelju ove Uredbe i druge pomoći koju pružaju Unija, države članice, treće zemlje te multilateralne i regionalne organizacije i subjekti.
- (11) Također bi se trebala osigurati dosljednost i potpora općim ciljevima vanjskog djelovanja Unije kako su utvrđeni u članku 21. Ugovora o Europskoj uniji, uključujući poštovanje temeljnih prava sadržanih u Povelji EU-a o temeljnim pravima. Posebno će se osigurati zaštita i promicanje ljudskih prava, *uključujući prava svih manjina, uključujući etničke i vjerske manjine, LGBTI zajednicu i pripadnike drugih ugroženih skupina, demokraciju* i vladavinu prava, *koji su ključni za proces pristupanja EU-u.*
- (11.a) *Instrumentom bi se poseban naglasak trebao staviti na lokalna mala i srednja poduzeća kako bi se osiguralo da održivi razvoj bude izravno povezan s lokalnim poduzećima i poduzetnicima.*
- (11.b) *Ovim se Instrumentom ne podupiru aktivnosti ili mjere korisnika koji djeluju suprotno ciljevima jačanja regionalne sigurnosti i stabilnosti.*
- (12) Aktivnosti u okviru Instrumenta *trebale bi biti u skladu s najvišim klimatskim i okolišnim standardima* i podupirati napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja *te doprinijeti ostvarenju nacionalnih doprinosa u okviru* Pariškog sporazuma i Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama *u skladu s obvezama iz nacionalnih klimatskih i energetskih planova*, Konvencije Ujedinjenih naroda o biološkoj raznolikosti i Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije te ne bi trebale pojačavati degradaciju okoliša niti nanositi štetu okolišu ni klimi. *Financiranje u okviru Instrumenta trebalo bi posebno biti usklađeno s dugoročnim ciljevima smanjenja globalne prosječne temperature i s ciljem povećanja sposobnosti ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe negativnim učincima klimatskih promjena, poticanja otpornosti na klimatske promjene i pružanja potpore očuvanju bioraznolikosti, kružnom gospodarstvu, održivom upravljanju vodama i nultoj stopi onečišćenja.* Mjere koje se financiraju u okviru Instrumenta trebale bi biti u skladu s nacionalnim energetskim i klimatskim planovima korisnika, njihovim nacionalno utvrđenim doprinosom i ambicijom za postizanje klimatske neutralnosti do 2050. Instrumentom bi se trebalo doprinijeti mjerama ublažavanja i sposobnosti prilagodbe negativnim učincima klimatskih promjena te poticati otpornost na klimatske promjene.
- (13) Provedba ove Uredbe trebala bi se voditi načelima jednakosti, *uključivosti, pravednosti* i nediskriminacije, kako su razrađena u strategijama za Uniju ravnopravnosti, *kao i u Deklaraciji UNESCO-a o kulturnoj raznolikosti, izvješćima Europske komisije protiv rasizma i netolerancije.* Trebala bi promicati *i unaprediti* rodnu ravnopravnost i rodno osviještenu politiku, osigurati smisleno sudjelovanje žena u postupcima donošenja odluka, jačanje položaja žena i djevojčica te nastojati zaštititi i promicati prava žena i djevojčica *te spriječiti i suzbiti nasilje nad ženama i nasilje u obitelji* u skladu s akcijskim planovima EU-a za rodnu ravnopravnost i relevantnim zaključcima Vijeća i međunarodnim konvencijama. *Nadalje, Uredbu bi trebalo provesti uz potpuno poštovanje europskog stupa socijalnih prava, među ostalim u pogledu sustava zaštite djece i skrbi te radničkih prava.* Provedba Instrumenta trebala bi biti u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom i *njezinim protokolom, koje su ratificirali EU i njegove države članice*, a u okviru ulaganja i tehničke pomoći iz Instrumenta trebalo bi osigurati pristupačnost, *u skladu s*

Direktivom (EU) 2019/882, u područjima kao što su stanovanje, prijevoz i javni prostori, uključujući javnu infrastrukturu u urbanim i ruralnim područjima. Mjerama bi se trebala podupirati prava osoba s invaliditetom na neovisan život i uključivanje, čime bi se ubrzao prelazak s ustanova za smještaj na potporu u zajednici i neovisan život.

- (14) Ova bi Uredba stoga trebala *doprinijeti provedbi* zelenog programa za zapadni Balkan~~I~~, osobito jačanjem zaštite okoliša, *uključujući obnovu prirode i okoliša*, doprinosom ublažavanju klimatskih promjena i povećanju otpornosti na njih te ubrzanjem prelaska na niskougljično gospodarstvo.
- (14.a) *Ovom bi se Uredbom trebali promicati europski kodeks ponašanja za partnerstvo i načelo višerazinskog upravljanja kako bi se korisnici pripremili za buduću provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova.*
- (15) Uzimajući u obzir europski zeleni plan kao europsku strategiju održivog rasta i važnost postizanja ciljeva u području klime i bioraznolikosti u skladu s obvezama iz Međuinstitucijskog sporazuma, Instrument bi trebao doprinijeti postizanju općeg cilja da se 30 % proračunskih rashoda Unije namijeni klimatskim ciljevima te 7,5 % u 2024. i 10 % u 2026. i 2027. ciljevima u području bioraznolikosti. Najmanje 37 % bespovratne finansijske potpore koja se usmjerava putem WBIF-a trebalo bi biti namijenjeno klimatskim ciljevima. Instrumentom bi se trebale podupirati aktivnosti kojima se u potpunosti poštuju klimatski i okolišni standardi i prioriteti Unije te načelo „ne nanosi bitnu štetu“ u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852.⁶
- (16) Komisija bi u suradnji s državama članicama i korisnicima trebala *osigurati sukladnost, koherentnost, dosljednost i komplementarnost*, veću transparentnost *i čvrstu i kontinuiranu odgovornost tijekom i nakon* pružanja pomoći, među ostalim uvođenjem odgovarajućih sustava unutarnje kontrole i politika za borbu protiv prijevara *uz povećanu razinu transparentnosti i kontinuiranu procjenu koju provodi Komisija kako bi se osigurala zaštita finansijskih interesa Unije*. Potporu iz Instrumenta trebalo bi staviti na raspolaganje uz preduvjet da svaki od korisnika *poštuje, štiti i poboljšava* djelotvorne demokratske mehanizme i institucije, uključujući *funkcioniranje demokratskog višestranačkog parlamentarnog sustava, slobodu, neovisnosti i pluralizam medija, borbu protiv dezinformacija i suzbijanje inozemnog upletanja i manipuliranja informacijama* te vladavinu prava, *uključujući neovisnost pravosuđa i borbu protiv korupcije*, te da jamči poštovanje ljudskih prava *i kulturne raznolikosti*, uključujući prava pripadnika *svih manjina i zajednica, među ostalim etničke i vjerske manjine, LGBTI zajednicu i pripadnike drugih ranjivih skupina*. Još jedan preduvjet trebalo bi biti *usklađivanje sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom Unije, uključujući donošenje mjera ograničavanja protiv Rusije, i sa zahtjevima za vizu za državljane trećih zemalja*. Još jedan preduvjet je da se Srbija i Kosovo konstruktivno, *s jasno mjerljivim napretkom i konkretnim rezultatima*, angažiraju na normalizaciji svojih odnosa *kako bi* u potpunosti proveli sve svoje obveze koje proizlaze iz Sporazuma o putu prema normalizaciji i njegova Priloga o provedbi te svih prethodnih sporazuma o dijalogu te da sudjeluju u pregovorima o sveobuhvatnom sporazumu o normalizaciji odnosa.

⁶ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088, SL L 198, 22.6.2020., str. 13.

- (17) Ukupni maksimalni iznos potpore Unije u okviru Instrumenta trebao bi biti 6 milijardi EUR u tekućim cijenama za razdoblje od 2024. do 2027., od čega do 2 milijarde EUR u obliku bespovratne potpore i 4 milijarde EUR u povlaštenim zajmovima za financijsku pomoć koje osigurava Unija i za koje su izdvojene rezervacije od 2 milijarde EUR. Najmanje polovina ukupnog iznosa trebala bi se dodijeliti putem Okvira za ulaganja na zapadnom Balkanu (WBIF), uključujući cijeli iznos bespovratne potpore, umanjen za 1,5 % tehničke pomoći i iznose potrebne za izdvajanje rezervacija za zajmove.
- (18) Ovom Uredbom utvrđuje se financijska omotnica za cijelo razdoblje trajanja Instrumenta, koja za Europski parlament i za Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka predstavlja primarni referentni iznos u smislu točke 18. Međuinstitucijskog sporazuma od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom finansijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava.
- (19) Odstupajući od članka 31. stavka 3. druge rečenice Uredbe (EU) 2021/947, finansijska obveza iz zajmova na temelju ovog Instrumenta ne bi se trebala podupirati Jamstvom za vanjsko djelovanje. Potpora u obliku zajmova u okviru ovog Instrumenta trebala bi činiti finansijsku pomoć u smislu članka 220. stavka 1. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046. Okvirni iznos finansijskih sredstava za svakog korisnika trebao bi se izračunati na temelju formule iz Priloga I., u kojoj se kombinira udio stanovništva korisnika u ukupnom broju stanovnika regije zapadnog Balkana i prosječni BDP po stanovniku za regiju zapadnog Balkana u odnosu na BDP po stanovniku predmetnog korisnika, pri čemu se ta dva čimbenika ponderiraju sa 60 % odnosno 40 %. Ako uvjeti plaćanja za oslobođanje sredstava nisu ispunjeni, Komisija može preraspodijeliti dio ili cijeli iznos drugim korisnicima, *uz očuvanje zemljopisne ravnoteže pri dodjeli sredstava iz Instrumenta te uzeti u obzir nejednakе lokalne administrativne kapacitete.*
- (20) Na ovu bi se Uredbu trebala primjenjivati horizontalna finansijska pravila koja su Europski parlament i Vijeće donijeli na temelju članka 322. UFEU-a. Ta su pravila utvrđena u Uredbi (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća⁷ i njima se osobito određuje postupak donošenja i izvršenja proračuna s pomoću bespovratnih sredstava, nabave, neizravnog upravljanja, finansijske pomoći, operacija mješovitog financiranja i nadoknade troškova vanjskim stručnjacima te predviđaju provjere odgovornosti finansijskih izvršitelja. *Pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a uključuju i opći režim uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije.*
- (22) Kako bi se osigurala učinkovita provedba Instrumenta, uključujući olakšavanje integracije korisnika sa zapadnog Balkana u europske lance vrijednosti, sva roba i materijali koji se financiraju i nabavljaju u okviru ovog Instrumenta trebali bi potjecati iz država članica, korisnika, ugovornih stranaka Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru i zemalja obuhvaćenih Prilogom I. Uredbi (EU) 2021/947

⁷Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o finansijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/20 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018R1046>

Europskog parlamenta i Vijeća⁸ i Prilogom I. Uredbi (EU) 2021/1529 te zemalja kojima je Komisija omogućila recipročan pristup vanjskoj pomoći u korisnicima, osim ako se roba i materijali ne mogu nabavljati pod razumnim uvjetima ni u jednoj od tih zemalja, *a u tom slučaju nabava bi trebala biti u skladu s postojećim i budućim propisima EU-a o dužnoj pažnji u lancima opskrbe.*

- (23) Poštujući načelo godišnjeg određivanja proračuna Unije, trebalo bi u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2018/1046 predvidjeti mogućnost primjene fleksibilnosti za druge politike, uključujući za prijenose i ponovne raspodjele sredstava kako bi se sredstva Unije učinkovito upotrebljavala i ujedno maksimalno povećala sredstva Unije dostupna u okviru Instrumenta.
- (23.a) *Ovakvim se instrumentima odgovara na izvanredne situacije pa bi se njihovim mehanizmima finansiranja i upravljanja trebala osigurati potpuna odgovornost prema proračunskom tijelu te nadzor proračunskog tijela.*
- (24) Provedba Instrumenta za zapadni Balkan trebala bi se temeljiti na usklađenom, *jasnom* i prioritetnom skupu ciljanih reformi i prioriteta ulaganja u svakom korisniku sa zapadnog Balkana (program reformi), *u obliku mjerljivih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti*, čime bi se osigurao jasno formuliran okvir za poticanje *uključivog i održivog* socioekonomskog rasta usklađen sa zahtjevima za pristupanje Unije. Program reformi poslužit će kao sveobuhvatni okvir za postizanje ciljeva Instrumenta. *Program reformi trebalo bi pripremiti uz blisko savjetovanje s relevantnim dionicima, uključujući nacionalne parlamente, regionalna i lokalna predstavnička i nadležna tijela, socijalne partnere i organizacije civilnog društva te stručnjake putem savjetovanja, uz dovoljno duge vremenske okvire i transparentnost te jasne daljnje postupke na temelju doprinosa. Program bi trebalo podnijeti Europskom parlamentu.*
- (25) Isplata potpore Unije trebala bi biti uvjetovana ispunjavanjem *jasnih i unaprijed određenih* uvjeta plaćanja bez trajne stagnacije i mjerljivim napretkom s *odgovarajućim ključnim etapama i ciljnim vrijednostima*, u provedbi reformi utvrđenih u programima reformi koje je ocijenila i službeno odobrila Komisija *na temelju internih smjernica za ocjenu zadovoljavajućeg ispunjavanja uvjeta plaćanja*. Oslobođanje sredstava trebalo bi biti strukturirano u skladu s ciljevima Instrumenta.
- (26) Programi reformi trebali bi uključivati ciljane reformske mjere i prioritetna područja za ulaganja uz uvjete plaćanja u obliku *mjerljivih kvalitativnih i kvantitativnih koraka te odgovarajućih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti koji pokazuju* zadovoljavajući napredak ili ispunjenje, te okvirni vremenski raspored za provedbu tih mjera. *Programi reformi trebali bi uključivati i okvirnu ex ante procjenu troškova reformi i ulaganja.* Te bi korake trebalo planirati najkasnije do 31. kolovoza 2027., iako se ukupni završetak mjera na koje se takvi koraci odnose može produljiti i nakon 2027., no najkasnije do 31. prosinca 2028.
- (27) Programi reformi trebali bi uključivati i objašnjenje sustava korisnika za učinkovito sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti i *svih vrsta korupcije, uključujući korupciju na visokoj razini, kao i svih vrsta nepotizma i favoritizma*, prijevara i sukoba

⁸ Uredba (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009, (SL L 209, 14.6.2021., str. 1., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R0947>).

interesa pri korištenju sredstava stavljenih na raspolaganje u okviru Instrumenta te aranžmane **I** za izbjegavanje dvostrukog financiranja iz Instrumenta i drugih programa Unije te od drugih donatora, *pri čemu bi se trebali osigurati integritet i optimalna upotreba dodijeljenih sredstava. Nakon oslobođanja sredstava dovoljno je provoditi kontinuiranu finansijsku procjenu na temelju uspostavljenog sustava upravljanja i kontrole u okviru instrumenta IPA III kako bi se izbjeglo preklapanje.*

- (27.a) *Programi reformi trebali bi sadržavati detaljna objašnjenja o tome kako doprinose pravednoj i digitalnoj tranziciji u regiji i objasniti kako korisnici osiguravaju primjenu prava i standarda EU-a u području okoliša, a posebno primjenu načela „ne nanosi bitnu štetu“. Programi reformi trebali bi uključivati i objašnjenja o tome kako se njima osigurava smisleno savjetovanje i suradnja s regionalnim i lokalnim vlastima te organizacijama civilnog društva u osmišljavanju i provedbi programa reformi. U programima reformi trebalo bi dodatno objasniti kako oni pomažu u poboljšanju sudjelovanja javnosti i pristupa javnosti informacijama, među ostalim informacijama o okolišu.*
- (28) Mjere u okviru programa reformi trebale bi doprinositi poboljšanju učinkovitog sustava upravljanja javnim financijama i kontrole javnih financija, borbi protiv *svih vrsta korupcije, kao i svih vrsta nepotizma i favoritizma, pranja novca, izbjegavanja plaćanja poreza, utaje poreza*, prijevara i organiziranog kriminala i *sukoba interesa* te učinkovitom sustavu kontrole državnih potpora, s ciljem osiguravanja pravednih uvjeta za sva poduzeća. Korisnik bi takve mjere trebao provesti do okvirnog datuma koji bi se prema potrebi za pojedinu mjeru mogao odrediti u ranoj fazi provedbe Instrumenta.
- (29) **Komisija bi trebala objaviti programe reformi kad ih primi.** Komisija bi trebala ocijeniti svaki program reformi na temelju popisa *jasnih i nepristranih* kriterija utvrđenih u ovoj Uredbi *nakon savjetovanja s Europskim parlamentom o podnesenom planu*. Radi *dopune* ove Uredbe, Komisiji **bi se trebala dodijeliti ovlast za donošenje delegiranog akta**. Komisija će prema potrebi propisno uzeti u obzir Odluku Vijeća 2010/427/EU i ulogu Europske službe za vanjsko djelovanje, posebno pri praćenju ispunjavanja preduvjeta za potporu Unije.
- (30) **Delegirani akt** iz ove Uredbe trebao bi istodobno predstavljati program rada u smislu članka 110. stavka 2. Financijske uredbe u pogledu iznosa bespovratne finansijske potpore na temelju ove Uredbe.
- (31) S obzirom na potrebu za fleksibilnošću u provedbi Instrumenta korisnik bi trebao moći podnijeti obrazloženi zahtjev Komisiji za izmjenu **delegiranog akta** ako se program reformi, uključujući relevantne uvjete plaćanja, zbog objektivnih okolnosti više ne može djelomično ili u cijelosti ostvariti. Korisnik bi trebao moći podnijeti obrazloženi zahtjev za izmjenu programa reformi, uključujući, prema potrebi, predlaganjem dopuna.
- (32) Komisija bi također trebala moći **predložiti** izmjenu **delegiranog akta**, posebno kako bi se uzela u obzir promjena raspoloživih iznosa.
- (33) U slučaju preraspodjele potpore u okviru ovog Instrumenta, **na temelju jasnih i nepristranih kriterija**, koja bi dovela do dodatne potpore korisniku, taj bi korisnik trebao **Komisiji** podnijeti revidirani program reformi s dodatnim mjerama koje treba ostvariti, **a ona će ga proslijediti Parlamentu**.
- (34) Sa svakim korisnikom trebalo bi sklopiti **okvirni** sporazum o Instrumentu kako bi se utvrdila načela finansijske suradnje između Unije i korisnika te utvrdili potrebni

mehanizmi povezani s kontrolom, nadzorom, praćenjem, evaluacijom, izvješćivanjem i revizijom financiranja Unije u okviru Instrumenta, pravilima o porezima, carinama i pristojbama te mjerama za sprečavanje, otkrivanje, istragu i ispravljanje nepravilnosti, prijevara, *svih oblika* korupcije, *uključujući korupciju na visokoj razini, kao i svih vrsta nepotizma i favoritizma* te sukoba interesa. Stoga bi sa svakim korisnikom trebalo sklopliti i sporazum o zajmu kojim se utvrđuju posebne odredbe za upravljanje i provedbu financiranja u obliku zajmova. *Okvirni sporazum o Instrumentu i sporazum o zajmu dijele se s Europskim parlamentom.*

- (34.a) *Okvirnim sporazumom o Instrumentu trebala bi se predvidjeti obveza korisnika da osiguraju prikupljanje odgovarajućih podataka o osobama i subjektima koji primaju finansijska sredstva, uključujući informacije o stvarnom vlasništvu, za provedbu programa reformi, kao i pristup tim podacima, u skladu s načelima EU-a o zaštiti podataka i primjenjivim pravilima o zaštiti podataka.*
- (35) Financijska potpora za programe reformi trebala bi biti moguća u obliku zajma. U kontekstu hitnih potreba zapadnog Balkana za financiranjem primjерено je organizirati financijsku pomoć u okviru diversificirane strategije financiranja predviđene člankom 220.a Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 koja je u njemu utvrđena kao jedinstvena metoda financiranja, što bi trebalo povećati likvidnost Unijinih obveznica te privlačnost i troškovnu učinkovitost Unijinih izdanja obveznica.
- (36) Primjерeno je korisnicima odobriti zajmove pod vrlo povoljnim uvjetima u trajanju od najviše 40 godina s početkom s otplate glavnice nakon 2034. Primjерено je i odstupiti od članka 220. stavka 4. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.
- (37) S obzirom na to da su finansijski rizici povezani s potporom korisnicima u obliku zajmova u okviru ovog Instrumenta usporedivo s finansijskim rizicima povezanimi s operacijama davanja zajmova na temelju Uredbe (EU) 2021/947, izdvajanje rezervacija za finansijske obveze iz zajmova na temelju ove Uredbe trebalo bi utvrditi po stopi od 9 %, u skladu s člankom 211. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, a financiranje rezervacija trebalo bi se osigurati iz omotnice od 2 milijarde EUR u okviru ovog Instrumenta.
- (38) Kako bi stopa rezervacija ostala primjerena finansijskim rizicima, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u vezi s izmjenama stope rezervacije. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, *kao i savjetovanja s relevantnim odborima Europskog parlamenta*. Ta savjetovanja *trebalo bi provoditi* u skladu s načelima propisanima u Međuinstитucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.⁹ Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja *i transparentnosti* u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće *od Komisije* primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (39) Kako bi se maksimalno povećao učinak finansijske potpore Unije za privlačenje dodatnih ulaganja i kako bi se osigurala kontrola EU-a nad rashodima, ulaganja u infrastrukturu kojima se podupiru programi reformi trebala bi se provoditi putem WBIF-a. Pojedinačni projekti ili programi trebali bi se podnositi operativnom odboru WBIF-a

⁹ SL L123, 12.5.2016., str.1.

na mišljenje tek nakon što se ispune relevantni uvjeti plaćanja utvrđeni u programima reformi. Ako se relevantni uvjeti plaćanja za ulaganja ne ispune u roku od jedne godine, Komisija može preraspodijeliti sredstva namijenjena ulaganjima u okviru WBIF-a među preostalim korisnicima.

- (40) Kako bi se osiguralo da korisnici raspolažu početnim sredstvima za provedbu prvih reformi, svaki korisnik trebao bi imati pristup do 7 % ukupnog iznosa predviđenog u okviru ovog Instrumenta u obliku prefinanciranja, ovisno o raspoloživosti sredstava i ispunjavanju preduvjeta za potporu u okviru Instrumenta.
- (41) Važno je zajamčiti fleksibilnost i mogućnost programiranja u pružanju potpore Unije korisnicima sa zapadnog Balkana. U tu bi svrhu sredstva u okviru Instrumenta trebalo oslobiti u skladu s fiksnim polugodišnjim rasporedom, ovisno o raspoloživosti sredstava, na temelju zahtjeva za oslobođanje sredstava koje podnose korisnici i nakon što Komisija provjeri jesu li u zadovoljavajućoj mjeri ispunjeni opći uvjeti povezani s makrofinancijskom stabilnošću, dobrim upravljanjem javnim financijama, transparentnošću i nadzorom proračuna te relevantni uvjeti plaćanja, *odnosno jesu li provedene relevantne mjere*. Ako uvjet plaćanja nije ispunjen *ili ako relevantne mjere nisu provedene* u skladu s okvirnim vremenskim planom iz odluke o odobrenju programa reforme, Komisija bi od plaćanja mogla oduzeti dio ili cijeli iznos sredstava koji odgovara tom uvjetu. Odgovarajuća zadržana sredstva mogla bi se isplatiti tijekom sljedećeg razdoblja za oslobođanje sredstava i do 12 mjeseci nakon prvotnog roka iz okvirnog vremenskog plana, ako su ispunjeni uvjeti plaćanja *ili ako su provedene relevantne mjere*. U prvoj godini provedbe taj bi rok trebalo prodljiti na 24 mjeseca od početne negativne ocjene.
- (41.a) *Kako bi se poduprla odgovarajuća razina transparentnosti koja pogoduje zaštiti finansijskih interesa EU-a, krajnji primatelj potpore iz Instrumenta fizička je osoba ili subjekt koji de facto prima sredstva EU-a, a to je ugovaratelj ili podugovaratelj u slučaju javnog naručitelja. Vladina ministarstva, agencije ili tijela koja nadziru i reguliraju sredstva ili upravljaju njima trebala bi se smatrati krajnjim primateljima samo ako su sami uključeni u izvršenje i izravnu primjenu posla ili usluge i snose povezane troškove.*
- (42) Odstupajući od članka 116. stavaka 2. i 5. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, primjeren je da se odredi rok plaćanja za doprinose državnim proračunima koji počinje teći od datuma priopćenja odluke kojom se odobrava isplata korisniku i da Komisija isključi plaćanje zateznih kamata korisniku.
- (43) U okviru mjera ograničavanja Unije donesenih na temelju članka 29. Ugovora o Europskoj Uniji (UEU) i članka 215. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) nikakva finansijska sredstva ni gospodarski resursi ne smiju se stavljati na raspolaganje ni izravno ni neizravno pravnim osobama, subjektima ili tijelima uvrštenima na popis, *ili pak subjektima iz trećih zemalja koji omogućuju izbjegavanje sankcija EU-a*, niti u njihovu korist. Stoga se takve subjekte uvrštene na popis i subjekte koji su u njihovu vlasništvu ili pod njihovom kontrolom ne može podupirati iz Instrumenta.

- (44) U skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2018/1046, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰ i uredbama Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95¹¹, (Euratom, EZ) br. 2185/96¹² i (EU) 2017/1939¹³, finansijski interesi Unije trebaju biti zaštićeni razmjernim mjerama, među ostalim mjerama koje se odnose na sprečavanje, otkrivanje, ispravljanje i ispitivanje nepravilnosti, prijevara, *svih vrsta korupcije, uključujući korupciju na visokoj razini, kao i svih vrsta nepotizma i favoritizma te sukoba interesa, dvostrukog financiranja, na povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, na izricanje administrativnih sankcija.*
- (45) Konkretno, u skladu s uredbama (Euratom, EZ) br. 2185/96 i (EU, Euratom) br. 883/2013 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) trebao bi moći *tijekom pružanja pomoći* provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, radi utvrđivanja je li došlo do prijevare, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti, koje utječu na finansijske interese Unije.
- (45.a) *Komisija bi trebala osigurati učinkovitu zaštitu finansijskih interesa Unije u okviru Instrumenta. U tu bi svrhu trebalo osnovati neovisan Revizijski odbor koji bi Komisiji pružao informacije o mogućem lošem upravljanju sredstvima i jamčio da se izjava o jamstvu stekne neovisnom vanjskom revizijom. Revizijski odbor trebao bi biti obvezan svoja izvješća podnositи Uredu europskog javnog tužitelja (EPPO) u skladu s člankom 24. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/1939. Takve bi informacije trebale biti dostupne OLAF-u i EPPO-u kad je to primjenjivo, a prema potrebi i relevantnim tijelima korisnika sa zapadnog Balkana. Komisija bi, uz pomoć delegacija Unije, trebala biti ovlaštena da tijekom cijelog životnog ciklusa projekta provjerava kako se korisnici sa zapadnog Balkana koriste pomoći. Komisiji bi trebalo osigurati dostatna finansijska sredstva i ljudske resurse za provedbu revizije i provjera. Revizijski odbor trebao bi se pobrinuti za redovit dijalog i suradnju s Europskim revizorskim sudom.*
- (46) U skladu s člankom 129. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Komisiji, OLAF-u, Europskom revizorskom sudu i, prema potrebi, EPPO-u trebalo bi dodijeliti potrebna prava i potreban pristup, među ostalim od trećih strana koje su uključene u izvršenje sredstava Unije. *Europskom parlamentu također se dodjeljuju potrebna prava i pristup. Isto tako, zapadni bi Balkan trebao upotrebljavati sustav ranog otkrivanja i isključenja te Komisiju izvještavati o nepravilnostima u vezi s korištenjem sredstava.*
- (47) Komisija bi trebala osigurati učinkovitu zaštitu finansijskih interesa Unije u okviru Instrumenta. Istodobno, s obzirom na dugogodišnje rezultate u pružanju finansijske pomoći korisnicima sa zapadnog Balkana i u okviru neizravnog upravljanja te uzimajući u obzir njihovo postupno usklađivanje sa standardima i praksama unutarnje kontrole

¹⁰ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

¹¹ Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti finansijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

¹² Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite finansijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

¹³ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO“) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

Unije, Komisija se u velikoj mjeri može osloniti na funkcioniranje nacionalnih sustava unutarnje kontrole i sprečavanja prijevara. Konkretno, Komisiju i OLAF trebalo bi bez odgode obavijestiti o svim slučajevima u kojima se sumnja na nepravilnosti, prijevare, korupciju i sukob interesa koji utječe na izvršenje sredstava u okviru Instrumenta, *što bi među ostalim trebala činiti nacionalna tijela država članica koja posjeduju dostatne i pouzdane podatke iz vjerodostojnih i službenih izvora. Komisija i OLAF trebali bi osigurati evaluaciju navedenih sustava za sprečavanje prijevara i korisnicima ponuditi preporuke za nadogradnju ili popravke u skladu s pravnom stečevinom EU-a u slučaju nedostataka. Komisija bi također trebala dobiti informacije o stvarnim vlasnicima pravnih subjekata koji primaju sredstva iz Instrumenta te objaviti popis osoba i pravnih subjekata koji su iz Instrumenta kumulativno primili više od 50 000 EUR.*

- (48) Nadalje, korisnici bi trebali bez odgode izvješćivati **Revizijski odbor** i Komisiju o nepravilnostima, uključujući prijevare, koje su bile predmet prvog upravnog ili sudskog nalaza te *ih* obavješćivati o tijeku upravnih i pravnih postupaka. S ciljem usklađivanja s dobrom praksom u državama članicama, te bi se prijave trebale dostavljati elektronički, uz pomoć Sustava za upravljanje nepravilnostima koji je uspostavila Komisija.
- (48a) *Kako bi se izmjerio napredak postignut u postizanju ciljeva Instrumenta, Komisija i korisnik trebali bi utvrditi jasnu korelaciju između isplaćenih iznosa stavljenih na raspolaganje korisniku u obliku bespovratne finansijske potpore i zajmova te troškova nastalih pri ostvarivanju pokazatelja.*
- (49) Svaki korisnik trebao bi uspostaviti sustav praćenja čiji se rezultati unose u polugodišnje izvješće o ispunjavanju uvjeta plaćanja iz programa uz polugodišnji zahtjev za oslobođanje sredstava. Korisnici bi trebali prikupljati te stavljati na raspolaganje podatke i informacije koji omogućuju sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti, prijevara, *svih vrsta* korupcije, *uključujući korupciju na visokoj razini, kao i svih vrsta nepotizma i favoritizma* te sukoba interesa u vezi s mjerama koje se podupiru u okviru Instrumenta.
- (50) Komisija bi trebala osigurati postojanje jasnih mehanizama praćenja i **nepristrane** evaluacije kako bi se omogućila djelotvorna odgovornost i transparentnost u izvršenju proračuna Unije te osigurala djelotvorna procjena napretka u ostvarivanju ciljeva ove Uredbe.
- (51) Komisija bi Europskom parlamentu i Odboru iz ove Uredbe trebala podnosi godišnje izvješće o napretku u provedbi Uredbe i Instrumenta. *Godišnje izvješće trebalo bi sadržavati detaljnu procjenu dodane vrijednosti i dodatnosti ovoga Instrumenta, sinergija i komplementarnosti između potpore obuhvaćene ovim Instrumentom i Uredbom (EU) 2021/1529 te opis rješenja i mjera koje je Komisija poduzela kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje, u cilju zaštite proračuna Unije. Trebalo bi uspostaviti redoviti dijalog s Europskim parlamentom i njegovim relevantnim odborima.*
- (51.a) *Vlade korisnika, uključujući relevantne ministre, trebale bi iz razloga javne odgovornosti redovito obavješćivati parlamente korisnika o provedbi odgovarajućih programa reformi. Pravodobno pružanje svih relevantnih informacija parlamentima korisnika, čime se omogućuje interaktivni međuinstitucijski dijalog s relevantnim*

članovima kabineta najmanje svaka tri mjeseca, ključno je za omogućavanje transparentnosti. Izvešćivanje kojim se omogućuje nadzor trebalo bi osigurati i u okviru godišnjeg odobrenja proračuna korisnika.

- (52) Komisija bi trebala provesti evaluaciju Instrumenta nakon njegova dovršetka *i predstaviti rezultate u odgovornim odborima Europskog parlamenta*.
- (53) *Korisnici bi trebali podupirati slobodne pluralističke medije koji poboljšavaju i promiču razumijevanje vrijednosti Unije te koristi i obveza potencijalnog članstva u Uniji, uz istodobno rješavanje pitanja dezinformacija te inozemnog upletanja i manipuliranja informacijama. Takoder se treba osigurati vidljivost financiranja Unije, među ostalim i tako da Komisija i delegacije EU-a na terenu provedu djelotvorne informativne kampanje o koristima pomoći Unije u korisnicima.*
- (54) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (55) ┌ Ova Uredba trebala bi stupiti na snagu sljedećeg dana od dana objave u Službenom listu Europske unije,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

Članak 1. Predmet

- 1. Ovom Uredbom uspostavlja se Instrument za reforme i rast za zapadni Balkan („Instrument”).
Njome se utvrđuju ciljevi Instrumenta, njegov proračun za razdoblje 2024. – 2027., oblici financiranja sredstvima Unije u okviru Instrumenta i pravila za to financiranje.
- 2. Instrumentom se *nadopunjuje Uredba (EU) 2021/1529* radi pružanja pomoći zapadnom Balkanu u provedbi *uključivih i održivih* socioekonomskih reformi *uskladenih s vrijednostima Unije* i ulaganja s ciljem realizacije njihovih programa reformi, kako je utvrđeno u poglavljju III. *Instrument također doprinosi borbi protiv siromaštva, rješavanju problema nezaposlenosti i otvaranju kvalitetnih radnih mesta.*

Članak 2. Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „korisnik” znači sve od sljedećeg: Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo █, Crna Gora, Sjeverna Makedonija i Srbija;
 2. „paket za proširenje” znači godišnja Komunikacija o politici proširenja EU-a i prateći radni dokumenti službi Komisije;
 3. „**okvirni** sporazum █” znači dogovor koji su sklopili Komisija i korisnik, u kojem se utvrđuju načela finansijske suradnje Komisije i korisnika na temelju ove Uredbe. Ovaj dogovor čini sporazum o financiranju u smislu članka 114. stavka 2. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 u pogledu fondova na temelju članka 6. stavka 2. točke (a);
 4. „sporazum o zajmu” znači sporazum sklopljen između Komisije i korisnika kojim se utvrđuju uvjeti primjenjivi na potporu iz Instrumenta;
 5. „programi reformi” znači sveobuhvatan paket usklađenih i prioritetnih ciljanih reformi **usklađenih s vrijednostima Unije** i prioritetnih područja za ulaganja svakog korisnika, uključujući uvjete plaćanja povezane s pokazateljima zadovoljavajućeg napretka ili dovršetkom tih mjera te okvirni raspored za provedbu tih mjera;
 6. „mjere” znači reforme i ulaganja u okviru programa reformi iz poglavlja III.;
 7. „uvjeti plaćanja” znači uvjeti za oslobađanje sredstava u obliku vidljivih i mjerljivih kvalitativnih ili kvantitativnih koraka koje korisnici trebaju provesti, kako je utvrđeno u programima reformi u skladu s poglavljem III., kao uvjete za oslobađanje sredstava;
 8. „operacija mješovitog financiranja” znači operacija financirana iz proračuna Unije u kojoj se bespovratni oblici potpore iz proračuna Unije kombiniraju s povratnim oblicima potpore od razvojnih ili drugih javnih finansijskih institucija ili komercijalnih finansijskih institucija i ulagača.
- 8a.** „*krajnji primatelj*” znači *ugovaratelj, podugovaratelj, plaćeni vanjski stručnjak ili osoba ili subjekt koji prima nagrade ili sredstva u okviru Instrumenta*;
- 8b.** „*ne nanosi bitnu štetu*” znači *da se ne podupiru ili ne obavljaju gospodarske djelatnosti kojima se nanosi bitna šteta bilo kojem od okolišnih ciljeva u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852.*

Članak 3. Ciljevi Instrumenta

1. Opći su ciljevi Instrumenta:
 - (a) ubrzanje regionalne gospodarske integracije **te promicanje uravnoteženog regionalnog razvoja jačanjem socijalne i teritorijalne kohezije** kao i postupne integracije s jedinstvenim tržištem Unije;
 - (b) ubrzanje socioekonomске konvergencije gospodarstava korisnika, **uključujući dekarbonizaciju njihovih gospodarstava i društava**, s Unijom;
 - (c) **u skladu s općim ciljevima IPA-e III** ubrzanje usklađivanja s vrijednostima, zakonima, pravilima, standardima, politikama i praksama **donošenjem i provedbom reformi**, s ciljem **budućeg** članstva u Uniji.
2. Posebni su ciljevi Instrumenta █ :
 - (a) ubrzanje tranzicije korisnika prema održivim, **klimatski neutralnim** i uključivim gospodarstvima koja su sposobna izdržati konkurentske tržišne pritiske

- jedinstvenog tržišta Unije te prema stabilnom ulagačkom okruženju *kao i smanjenje strateških ovisnosti*;
- (b) poticanje regionalne gospodarske integracije *na temelju pravila i standarda Unije*, posebno *opipljivim napretkom* u uspostavi zajedničkog regionalnog tržišta, *dogovorenog u okviru Berlinskog procesa 2020.*;
 - (c) poticanje gospodarske integracije korisnika s jedinstvenim tržištem Unije, *među ostalim, promicanjem lokalnih industrija i otpornih lanaca vrijednosti Unije*;
 - (d) podrška regionalnoj gospodarskoj integraciji, *odgovaranje na socijalne izazove, podupiranje socijalne i teritorijalne kohezije, uskladivanje s europskim stupom socijalnih prava kao* i podrška većoj integraciji s jedinstvenim tržištem EU-a boljom *i održivom* povezanošću regije u skladu s transeuropskim mrežama;
 - (e) *jačanje zaštite okoliša i bioraznolikosti te ubrzanje uključive i održive zelene tranzicije prema klimatskoj neutralnosti najkasnije do 2050. u skladu s Pariškim sporazumom i zelenim planom*, u skladu sa zelenim programom za zapadni Balkan iz 2020. u svim gospodarskim sektorima, posebno sektoru *obnovljivih izvora energije i sektoru poljoprivrede*, uključujući tranziciju prema dekarboniziranom, klimatski neutralnom i kružnom gospodarstvu otpornom na klimatske promjene, *uz istodobno jamčenje da su sva ulaganja u potpunosti uskladena s pravnom stečevinom Unije u području klime i načelom „ne nanosi bitnu štetu“ te da je poštuju*;
 - (f) promicanje digitalne transformacije *i digitalnih vještina* kao pokretača održivog razvoja i uključivog rasta;
 - (g) poticanje inovacija, *istraživanja i suradnje između akademskih institucija i industrije* ┌ i potpora zelenoj i digitalnoj tranziciji, *s posebnim naglaskom na lokalnim mikropoduzećima te malim i srednjim poduzećima i novoosnovanim poduzećima*;
 - (h) poticanje kvalitetnog obrazovanja, osposobljavanja, prekvalifikacije i usavršavanja *na svim razinama, s posebnim naglaskom na mladima*, te politika zapošljavanja *u skladu s prioritetima pristupanja Uniji, uključujući politike za rješavanje problema nezaposlenosti mladih, sprečavanje odljeva mozgova i potporu ranjivim zajednicama*;
 - (i) daljnje jačanje „osnova“ na kojima počiva proces proširenja, uključujući vladavinu prava, demokraciju, poštovanje ljudskih prava, *uključujući temeljna radnička prava i pristup zdravstvenoj skrbi*, poštovanje temeljnih sloboda *i borbu protiv zločina iz mržnje jačanjem demokratskih institucija, među ostalim na regionalnoj i lokalnoj razini*, promicanjem neovisnosti pravosuđa i ojačane sigurnosti, *jačanjem borbe protiv prijevara i svih vrsta korupcije, uključujući korupciju na visokoj razini i oligarhijske strukture, sve vrste nepotizma i favoritizma te sukobe interesa*, promicanjem borbe protiv organiziranog kriminala, *prekograničnog kriminala*, financiranja terorizma, pranja novca, utaje poreza, *izbjegavanja plaćanja poreza, agresivnog poreznog planiranja* i poreznih prijevara *kao i širenja dezinformacija i subverzivnog inozemnog upletanja*; usklađenost s međunarodnim pravom *i usklađenost sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom Unije*; jačanje slobode *i*

- neovisnosti* medija i akademske slobode te poticajnog okruženja za civilno društvo; poticanje socijalnog dijaloga *i osiguravanje jačanja kapaciteta dionika, uključujući socijalne partnere*; promicanje rodne ravnopravnosti, *rodno osviještenе politike i jačanja položaja žena i djevojčica*, nediskriminacije i tolerancije kako bi se zajamčilo i ojačalo poštovanje prava pripadnika *svih* manjina, *uključujući etničke i vjerske manjine, LGBTI zajednicu i pripadnike drugih ranjivih skupina; intenzivnije uključivanje osoba s invaliditetom i veća pristupačnost za njih;*
- (j) jačanje učinkovitosti javne uprave, *osiguravanje pristupa informacijama, uključujući informacije o okolišu, javni nadzor i uključenost civilnog društva u postupke donošenja odluka, podupiranje decentralizacije i lokalnog razvoja*; podupiranje transparentnosti, odgovornosti, strukturnih reformi i dobrog upravljanja na svim razinama, među ostalim *u pogledu njihovih ovlasti nadzora i istrage kada je riječ o raspodjeli javnih sredstava i pristupu njima*, i u područjima upravljanja javnim financijama, javne nabave i kontrole državnih potpora, *te osiguravanje učinkovite zaštite zvijždača; izgradnja lokalnih kapaciteta i ulaganje u administrativno osoblje korisnika te poticanje upućivanja stručnjaka u nacionalne institucije odgovorne za provedbu Instrumenta u korisnicima*; potpora inicijativama i tijelima uključenima u poticanje i osiguravanje poštovanja međunarodne pravde u korisnicima sa zapadnog Balkana;
- (ja) *jačanje regionalne i prekogranične suradnje, dobrosusjedskih odnosa, pomirenja i međuljudskih kontakata.*

Članak 4.
Opća načela

- 1. *Okvir politike proširenja koji utvrđuju Europsko vijeće i Vijeće, sporazumi kojima se utvrđuju pravno obvezujući odnosi s korisnicima kao i rezolucije Europskog parlamenta, komunikacije Komisije i zajedničke komunikacije Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku čine opći okvir politike za provedbu ove Uredbe. Komisija osigurava koherentnost između pomoći na temelju ove Uredbe i okvira politike proširenja.*
1. Suradnja u okviru Instrumenta temelji se na *potrebama* i promiče načela djelotvornosti razvoja u svim modalitetima, a to su preuzimanje odgovornosti korisnika za razvojne prioritete, usmjerenost na *jasnu uvjetovanost i konkretne rezultate*, uključiva partnerstva s *lokalnim i regionalnim vlastima, socijalnim partnerima, organizacijama civilnog društva i volonterskim udrugama, kao i dobrosusjedski odnosi*, transparentnost i uzajamna odgovornost. Suradnja se temelji na djelotvornoj i učinkovitoj raspodjeli i upotrebi resursa.
2. Potpora u okviru Instrumenta pruža se povrh potpore u okviru drugih programa i instrumenata Unije. Aktivnosti prihvatljive za financiranje na temelju ove Uredbe mogu primati potporu iz drugih programa i instrumenata Unije pod uvjetom da se tom potporom ne pokrivaju isti troškovi *i da se uspostave odgovarajući nadzor i proračunska kontrola. Komisija osigurava komplementarnosti i sinergije između Instrumenta i drugih programa Unije kako bi se izbjeglo udvostručavanje pomoći i*

dvostruko financiranje. Ne smije biti preklapanja između potpore koja se pruža na temelju ove Uredbe i Uredbe (EU) 2021/1529.

3. Kako bi promicale komplementarnost i učinkovitost njihova djelovanja, Komisija i države članice surađuju i **izbjegavaju** udvostručavanja između pomoći na temelju ove Uredbe i druge pomoći koju pružaju Unija, države članice, treće zemlje, multilateralne i regionalne organizacije i subjekti, kao što su međunarodne organizacije i relevantne međunarodne finansijske institucije, agencije i donatori izvan Unije, u skladu s utvrđenim načelima za jačanje operativne koordinacije u području vanjske pomoći, među ostalim na temelju poboljšane koordinacije s državama članicama na lokalnoj razini.
3a. Pružanje makrofinancijske pomoći nije obuhvaćeno područjem primjene ove Uredbe.
 4. U aktivnostima u okviru Instrumenta **poštuju se socijalni, klimatski i okolišni standardi Unije**, vodi se računa o ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi klimatskim promjenama, biološkoj raznolikosti i zaštiti okoliša **te očuvanju ekosustavâ, standardima dobroti životinja, uključujući, po potrebi, procjene učinka na okoliš, uz potpuno poštovanje ljudskih, socijalnih i radničkih prava**, demokraciji, rodnoj ravnopravnosti, **održivom upravljanju vodama** i, ako je primjenjivo, smanjenju rizika od katastrofa te se podupire napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja, promicanjem integriranih djelovanja kojima se na koherantan način mogu stvoriti posredne koristi i ispuniti višestruki ciljevi. U tim se aktivnostima izbjegava nastajanje neupotrebljive imovine, a aktivnosti **su u skladu s** načelima „nenanošenja **bitne** štete“ i „da se nikoga ne zapostavi“ i pristupom uključivanja pitanja održivosti, na kojem se temelji europski zeleni plan.
 5. Korisnici i Komisija osiguravaju da se **rodna** ravnopravnost **je**, rodno osviještena politika i integracija rodne perspektive uzimaju u obzir i promiču tijekom pripreme, provedbe, praćenja i evaluacije programâ te izvješćivanja o njima. Korisnici i Komisija poduzimaju odgovarajuće korake kako bi sprječili svaku diskriminaciju na temelju spola, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije. Komisija će izvješćivati o tim mjerama u kontekstu redovitog izvješćivanja u okviru akcijskih planova za rodnu ravnopravnost.
 6. Instrumentom se ne podupiru aktivnosti ili mjere koje nisu u skladu s nacionalnim energetskim i klimatskim planovima korisnika, njihovim nacionalno utvrđenim doprinosom u okviru Pariškog sporazuma i ambicijom postizanja klimatske neutralnosti **najkasnije** do 2050. ili kojima se promiču ulaganja u fosilna goriva ili koje imaju znatne negativne učinke na okoliš, klimu **ili bioraznolikost**.
- 6.a** *U skladu s načelom partnerstva EU-a i Kodeksom ponašanja EU-a za partnerstvo Komisija osigurava da se na odgovarajući i pravedan način provode savjetovanja s relevantnim dionicima, uključujući nacionalne parlamente korisnika, lokalne i regionalne vlasti, socijalne partnere i organizacije civilnog društva, te da oni imaju pravodoban pristup relevantnim informacijama kako bi im se omogućilo da konstruktivno sudjeluju u osmišljanju i provedbi aktivnosti prihvatljivih za financiranje u okviru ovog Instrumenta kao i tijekom povezanih postupaka praćenja, nadzora i evaluacije. Takvim sudjelovanjem nastoji se uzeti u obzir pluralizam društva na zapadnom Balkanu.*

7. Komisija, u suradnji s državama članicama i korisnicima, ***osigurava provedbu*** obveza Unije usmjerenih na veću transparentnost i odgovornost u pružanju pomoći, **■ provedbom i jačanjem *pouzdanog* sustava unutarnje kontrole i politika za borbu protiv prijevara kao i *obveznim* omogućivanjem *javnosti* da informacijama o opsegu pomoći i njezinoj dodjeli, do razine krajnjeg primatelja, pristupi u okviru jedinstvenog internetskog portala, uključujući popis osoba i pravnih subjekata koji primaju kumulativne iznose veće od 50 000 EUR, te osigurava da su podaci *ažurni*, usporedivi, da im se može jednostavno pristupiti i da ih se može jednostavno razmjenjivati i objavljivati.**
- 7.a **Kako bi se osigurala učinkovitost finansijskog instrumenta, države članice mogu pokrenuti redovita i zajednička savjetovanja s korisnicima kako bi ponudile pomoći u izradi programa.**

Članak 5. Preduvjeti za potporu Unije

1. Preduvjeti za primanje potpore iz Instrumenta je da korisnici ***poboljšaju, podržavaju i poštiju*** djelotvorne demokratske mehanizme, uključujući ***funkcionalan*** višestranački parlamentarni sustav, ***zaštitu slobode i pluralizma medija, borbu protiv dezinformacija, inozemnog upletanja i manipuliranja informacijama*** i vladavinu prava, ***također u pogledu prijetnji finansijskim interesima Unije***, te da jamče ***zaštitu i poštovanje ljudskih prava, uključujući prava pripadnika svih manjina i zajednica.***
- Još jedan preduvjet je usklajivanje sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom Unije, uključujući donošenje mjera ograničavanja protiv Rusije, kao i sa zahtjevima Unije u pogledu viza za građane trećih zemalja.***
- Još jedan preduvjet je da se Srbija i Kosovo konstruktivno, ***s jasno mjerljivim napretkom i konkretnim rezultatima***, angažiraju na normalizaciji svojih odnosa kako bi ***u potpunosti proveli*** sve svoje obveze koje proizlaze iz Sporazuma o putu prema normalizaciji i njegova Priloga o provedbi te svih prethodnih sporazuma o dijalogu te da sudjeluju u pregovorima o sveobuhvatnom sporazumu o normalizaciji odnosa.
2. Komisija prati ispunjavanje preduvjeta utvrđenih u stavku 1. prije oslobođanja sredstava, ***uključujući prefinanciranje***, za korisnike u okviru Instrumenta i tijekom cijelog razdoblja potpore koja se pruža u okviru Instrumenta, uzimajući u obzir ***posljednje izvješće o vladavini prava, paket za proširenje i relevantne rezolucije Europskog parlamenta. Komisija u tom procesu uzima u obzir i relevantne preporuke međunarodnih tijela, kao što su OEISS/ODIHR, Vijeće Europe i njegova Venecijanska komisija.*** Komisija može donijeti odluku ***na temelju jasnih i nepristranih kriterija*** u kojoj zaključuje da neki od tih preduvjeta nisu ispunjeni i, ***u takvim slučajevima, uskraćuje*** oslobođanje sredstava iz članka 21., neovisno o ispunjenju uvjeta plaćanja iz članka 16. stavka 3. ***Komisija uskraćuje oslobođanje sredstava u slučajevima trajnog nedostatka napretka, ozbiljnih nedostataka i nazadovanja u području vladavine prava i temeljnih reformi nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Vijećem. Komisija izraduje i objavljuje jasne smjernice o primjeni uvjeta za oslobođanje sredstava. Komisija procjena istodobno se dostavlja***

Europskom parlamentu i Vijeću. Korisnici mogu imati mogućnost ispraviti nedostatke kako bi ispunili preduvjete, što će, nakon pozitivne procjene, Komisiji omogućiti da osloredi sredstva.

POGLAVLJE II.

Financiranje i provedba

Članak 6.

Proračun

1. Iznos sredstava koja će biti stavljen na raspolaganje u okviru Instrumenta na temelju stavaka 2. i 3. ne smije premašiti 6 000 000 000 EUR za razdoblje od 2024. do 2027.
2. Financijska omotnica za provedbu Mehanizma iznosi 2 000 000 000 EUR za razdoblje od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2027., od čega:
 - (a) 98,5 % u obliku bespovratne financijske potpore korisnicima za provedbu programa reformi;
 - (b) 1,5 % za rashode u skladu sa stavkom 6.
3. Potpora u obliku zajmova dostupna je u iznosu do 4 000 000 000 EUR za razdoblje od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2027. Taj iznos ne čini dio iznosa Jamstva za vanjsko djelovanje u smislu članka 31. stavka 4. Uredbe br. 2021/947.

Proračunska nomenklatura Instrumenta strukturirana je u skladu s njegovim posebnim ciljevima, kako bi se osigurala potpuna transparentnost i odgovornost prema proračunskom tijelu.

Proračunsko tijelo svake godine mobilizira iznose. Nomenklatura Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan sastoји se od dodatnih proračunskih stavki koje odgovaraju svakom korisniku iz ove Uredbe.

4. Komisija određuje početni okvirni iznos financijskih sredstava dostupan svakom korisniku, u skladu s metodologijom iz Priloga I., u **odgovarajućem delegiranom aktu** iz članka 15., prema izračunu na temelju posljednjih dostupnih podataka na datum stupanja na snagu ove Uredbe u skladu s člankom 29. Okvirni iznosi mogu se promijeniti tijekom provedbe u skladu s načelima utvrđenima u članku 21.
5. U skladu s člankom 19. iznos sredstava stavljenih na raspolaganje putem Okvira za ulaganja na zapadnom Balkanu (WBIF) iz članka 12. Uredbe (EU) 2021/1529¹⁴ iznosi najmanje 50 % ukupnog iznosa iz stavka 1. Taj doprinos uključuje cijeli iznos bespovratne financijske potpore iz stavka 2. točke (a) ovog članka nakon oduzimanja iznosa rezervacija.
6. Sredstva iz stavka 2. točke (b) mogu se upotrijebiti za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu Instrumenta, kao što su **izgradnja lokalnih kapaciteta, upućivanje stručnjaka u odgovorne nacionalne institucije korisnika, procjene učinka**, priprema djelovanja, aktivnosti praćenja, kontrole, revizije i evaluacije, koje su potrebne za upravljanje Instrumentom i ostvarivanje njegovih ciljeva, posebno za studije, sastanke stručnjaka, osposobljavanja, savjetovanja s vlastima korisnika, konferencije, savjetovanja s dionicima, **uključujući lokalne i regionalne vlasti i organizacije civilnog društva**, aktivnosti informiranja i komunikacije, među ostalim uključive mjere

¹⁴ Uredba (EU) 2021/1529 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. rujna 2021. o uspostavi Instrumenta prepristupne pomoći (IPA III), SL L330, 20.9.2021.

informiranja i institucijsko priopćavanje političkih prioriteta Unije, u mjeri u kojoj su **strogo** povezani s ciljevima ove Uredbe, troškove povezane s informatičkim mrežama, posebno za obradu i razmjenu informacija, institucijske alate informacijske tehnologije, kao i druge troškove administrativne i koordinacijske pomoći za potrebe Instrumenta u sjedištu i delegacijama Unije. Naposljetku, troškovi mogu obuhvaćati i troškove drugih popratnih aktivnosti **u svrhu transparentnosti**, kao što su kontrola kvalitete i praćenje projekata i programa na terenu, kao i troškove istorazinskih savjetovanja i stručnjaka za ocjenu i provedbu reformi i ulaganja. *Kada se sredstva koriste za potrebe revizije, otkrivaju se i sprečavaju sukobi interesa između subjekta koji provodi reviziju i drugih aktivnosti tog subjekta u okviru Instrumenta, kao što su savjetovanje ili administrativna i koordinacijska potpora, kontrola kvalitete i praćenje projekata.*

Članak 7.

Provedba i oblici financiranja sredstvima Unije

1. Instrument se provodi u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2018/1046 u okviru izravnog upravljanja ili neizravnog upravljanja s bilo kojim od subjekata iz članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.
2. Financiranje sredstvima Unije može se pružati u bilo kojem od oblika utvrđenih u Uredbi (EU, Euratom) 2018/1046, posebno u obliku finansijske pomoći, bespovratnih sredstava, nabave i operacija mješovitog financiranja.
3. Ovisno o potreboj operativnoj i finansijskoj sposobnosti, ovlašteni subjekt koji provodi operacije mješovitog financiranja može biti **Grupa Europske investicijske banke** [], multilateralna europska finansijska institucija, kao što je Europska banka za obnovu i razvoj, ili bilateralna europska finansijska institucija, kao što su razvojne banke ili **Grupa Svjetske banke**. []

Kad je to moguće, neeuropske multilateralne finansijske institucije mogu sudjelovati u Instrumentu putem zajedničkih operacija s europskim finansijskim institucijama.

Države članice, treće zemlje, međunarodne organizacije, međunarodne finansijske institucije ili drugi izvori mogu pružiti dodatne finansijske doprinose, među ostalim za provedbu operacija mješovitog financiranja u okviru ovoga Instrumenta. Ti doprinosi čine vanjske namjenske prihode u smislu članka 21. stavka 2. točke (a) podtočke ii. i točaka (d) i (e) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.

Članak 8.

Pravila o prihvatljivosti osoba i subjekata, podrijetlu robe i materijala te ograničenjima u okviru Instrumenta

1. Sudjelovanje u postupcima javne nabave i dodjele bespovratnih sredstava za aktivnosti koje se financiraju na temelju Instrumenta otvoreno je za međunarodne i regionalne organizacije i sve fizičke osobe koje su državljeni odnosno pravne osobe koje imaju stvarni poslovni nastan u:
 - (a) državama članicama, korisnicima, ugovornim strankama Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru i zemljama obuhvaćenima Prilogom I. Uredbi (EU) 2021/947 i Prilogom I. Uredbi (EU) 2021/1529;

- (b) zemljama *koje korisnicima pružaju potporu usporedivu s potporom Unije, uzimajući u obzir veličinu njihova gospodarstva*, i kojima je Komisija odobrila uzajamni pristup vanjskoj pomoći u korisnicima *u skladu sa strateškom autonomijom Unije*.
2. Recipročni pristup iz stavka 1. točke (b) može se odobriti na ograničeno razdoblje od najmanje godinu dana ako neka zemlja subjekte iz Unije i iz zemalja koje su prihvatljive u okviru Instrumenta smatra prihvatljivima na ravnopravnoj osnovi. Komisija odlučuje o odobravanju uzajamnog pristupa nakon savjetovanja s predmetnim korisnikom.
3. Sva roba i materijali koji se financiraju i nabavlaju u okviru ovog Instrumenta moraju potjecati iz bilo koje zemlje iz stavka 1. točaka (a) i (b), osim ako se roba i materijali ne mogu nabavljati pod razumnim uvjetima ni u jednoj od tih zemalja. *U tom slučaju, nabava je u skladu s primjenjivim propisima Unije o dužnoj pažnji u lancima opskrbe*. Uz to primjenjuju se pravila o ograničenjima iz stavka 6.
4. Pravila o prihvatljivosti iz ovog članka ne primjenjuju se na fizičke osobe koje je zaposlio prihvatljivi ugovaratelj ili, ako je primjenjivo, podugovaratelj, ili su na drugi način zakonito ugovorno vezane uz takvog ugovaratelja ili podugovaratelja, niti su ograničena u pogledu državljanstva, osim ako se ograničenja u pogledu državljanstva temelje na pravilima iz stavka 6.
5. Na djelovanja koja se sufinanciraju sa subjektom ili provode uz izravno ili neizravno upravljanje sa subjektima iz članka 62. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 primjenjuju se i pravila tih subjekata. Time se ne dovode u pitanje ograničenja utvrđena u skladu sa stavkom 6., koja se propisno odražavaju u sporazumima sklopljenima s tim subjektima.
6. Pravila o prihvatljivosti i podrijetlu robe i materijala iz stavaka 1. i 3. te o državljanstvu fizičkih osoba iz stavka 4. mogu se ograničiti s obzirom na državljanstvo, zemljopisnu lokaciju ili prirodu pravnih subjekata koji sudjeluju u postupcima dodjele, kao i s obzirom na zemljopisno podrijetlo robe i materijala, u sljedećim slučajevima:
- (a) ako su takva ograničenja potrebna zbog posebne prirode i/ili ciljeva aktivnosti ili određenog postupka dodjele i/ili ako su potrebna za djelotvornu provedbu aktivnosti;
- (b) ako aktivnost ili određeni postupci dodjele utječu na sigurnost ili javni poredak, posebno u pogledu strateške imovine i interesa Unije, njezinih država članica ili bilo kojeg korisnika, uključujući sigurnost, otpornost i zaštitu cjelovitosti digitalne infrastrukture (uključujući infrastrukturu 5G mreže), komunikacijskih i informacijskih sustava i povezanih lanaca opskrbe i *ako djelovanje ili postupak dodjele nije u skladu sa strategijom gospodarske sigurnosti nakon prethodnog odobrenja Revizijskog odbora*.
7. Podnositelji zahtjeva i kandidati iz zemalja koje nisu prihvatljive mogu se smatrati prihvatljivima samo u *opravdanim* hitnim slučajevima ili u slučaju nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili područja, ili u drugim valjano opravdanim slučajevima u kojima bi primjena pravila o prihvatljivosti onemogućila ili izuzetno otežala provedbu aktivnosti, *uz potpunu transparentnost i legitimno opravdanje*.

- 7a. *Komisija godišnjim revizijama i kontrolama osigurava da sustav javne nabave i kontrola državnih potpora ostane funkcionalan. U tom pogledu Komisija Europskom parlamentu i Vijeću podnosi godišnje izvješće o funkcioniranju takvih kontrola u korisnicama.*
- 7b. *Ako je Komisijina ocjena javne nabave i kontrola državnih potpora pozitivna, to se odražava i na izvršavanje sredstava u okviru Instrumenta pretpričajne pomoći.*

Članak 9.
Okvirni sporazum

1. Komisija za potrebe provedbe Instrumenta sa svakim korisnikom sklapa *okvirni* sporazum o Instrumentu u kojem se utvrđuju *posebni aranžmani za upravljanje, kontrolu, nadzor, praćenje, evaluaciju, izvješćivanje i reviziju u pogledu* sredstava iz Instrumenta *te za sprečavanje, otkrivanje, istraživanje i ispravljanje nepravilnosti, prijevara, korupcije i sukoba interesa*. *Okvirnom sporazumu prethodi javno savjetovanje i pozitivna ocjena nacionalnog parlamenta.*
- 1a. *Osnivaju se odbori za praćenje nadahnuti Europskim kodeksom ponašanja za partnerstvo na temelju najboljih praksi za pripremu poziva na podnošenje prijedloga, izvješća o napretku, praćenja i evaluacije projekata, mjera i aktivnosti.*
2. *Okvirni* sporazum o Instrumentu dopunjuje se sporazumima o zajmu u skladu s člankom 17. u kojima se utvrđuju posebne odredbe za upravljanje i provedbu financiranja koje se pruža u obliku zajmova. *Okvirni sporazumi, uključujući svu povezanu dokumentaciju, istodobno se i bez odgode dostavljaju Europskom parlamentu i Vijeću te se objavljuju.*
3. Financijska sredstva, *uključujući pretfinanciranje*, dodjeljuju se korisnicima tek nakon *pozitivne ocjene Komisije o ispunjavanju preduvjeta iz stavka 5.* i stupanja na snagu odgovarajućih *okvirnih* sporazuma i primjenjivih sporazuma o zajmu.
4. *Okvirnim* sporazumima o Instrumentu i sporazumima o zajmu sklopljenima sa svakim od korisnika te sporazumima sklopljenima s osobom ili subjektima koji primaju sredstva Unije osigurava se da se ispunjavaju obveze utvrđene u članku 129. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.
5. U *okvirnom* sporazumu utvrđuju se neophodne detaljne odredbe koje se odnose na:
 - (a) predanost korisnika da *odlučno* napreduje u smjeru *robustnog pravnog okvira za borbu protiv prijevara i uspostavi* učinkovitijih i djelotvornijih sustava kontrole, *uključujući odgovarajuće mehanizme i mjere za učinkovito sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti, prijevara, korupcije i sukoba interesa, kao i da izbjegne, prijavi i suzbije koruptivne prakse, nepotizam, favoritizam ili neopravdane regionalne ili sektorske koncentracije dodjele ili upotrebe resursa te da intenzivira borbu protiv pranja novca, organiziranoga kriminala, zlouporabe javnih sredstava, financiranja terorizma, izbjegavanja plaćanja poreza, poreznih prijevara ili utaje poreza te drugih nezakonitih aktivnosti koje utječu na sredstva dodijeljena u okviru Instrumenta.*
 - (b) pravila o oslobođanju, zadržavanju, smanjenju i preraspodjeli sredstava u skladu s člankom 21.

- (c) aktivnosti povezane s upravljanjem, kontrolom, nadzorom, praćenjem, evaluacijom, izvješčivanjem i revizijom u okviru Instrumenta, te sa sistemskim revizijama, istragama, mjerama za borbu protiv prijevara i suradnjom;
- (d) pravila o izvješčivanju Komisije o tome jesu li i kako su ispunjeni uvjeti plaćanja iz članka 12., *među ostalim omogućivanjem ispitivanja ostvarenja ključnih etapa i ciljnih vrijednosti povezanih s reformama i ulaganjima*;
- (e) pravila o porezima, pristojbama i davanjima u skladu s člankom 27. stavcima 9. i 10. Uredbe (EU) 2021/947;
- (ea) *priznavanje odgovornosti Revizijskog odbora iz članka XX. i načina suradnje korisnika s njim*;
- (f) mjere za sprečavanje, otkrivanje, istraživanje i ispravljanje nepravilnosti, prijevara, korupcije i sukoba interesa, te obvezu da se bez odgode obavijesti *Revizijski odbor*, Komisiju, *Revizorski sud*, OLAF i, prema potrebi, EPPO o potencijalnim ili stvarnim slučajevima nepravilnosti, prijevare, korupcije i sukoba interesa i drugim nezakonitim aktivnostima koje utječu na sredstva koja se pružaju u okviru Instrumenta te o dalnjem postupanju u vezi s njima, *među ostalim kada se odnose na subjekt koji provodi fond u okviru sporazuma o zajmu*;
- (g) obveze iz članaka 22. i 23., uključujući precizna pravila i vremenski okvir u skladu s kojima korisnik prikuplja podatke, a Komisija, OLAF, *Europski revizorski sud*, i, prema potrebi, EPPO ostvaruju pristup tim podacima, uključujući informacije kojima raspolaže subjekt koji provodi fond u okviru sporazuma o zajmu;
- (ga) *osiguravanje da neovisni vanjski revizor kojeg imenuje Revizijski odbor ima sličnu razinu pristupa informacijama i ovlasti za provedbu kontrola na licu mjesta kao i Komisija i Revizorski sud; isto tako, zapadni Balkan upotrebljava sustav ranog otkrivanja i isključenja te Komisiju izvještava o nepravilnostima u vezi s korištenjem sredstava*.
- (h) postupak kojim se osigurava da su zahtjevi za isplatu potpore u obliku zajma unutar okvira raspoloživog iznosa za zajmove, uzimajući u obzir članak 6. stavak 3.;
- (i) pravo Komisije da u slučaju nepravilnosti, prijevare, korupcije i sukoba interesa koji utječu na finansijske interese Unije i koje korisnik nije ispravio ili u slučaju teškog kršenja obveze koja proizlazi iz *okvirnog* sporazuma o Instrumentu proporcionalno umanji potporu koja se pruža iz Instrumenta i osigura povrat svih iznosa potrošenih za ispunjavanje ciljeva Instrumenta ili da zatraži prijevremenu otplatu zajma;
- (j) pravila i načine u skladu s kojima korisnici moraju izvješćivati za svrhu praćenja provedbe Instrumenta i ocjenjivati ostvarivanje ciljeva iz članka 3.

Članak 10.

Prijenos, godišnji obroci, odobrena sredstva za preuzimanje obveza

1. Odstupajući od članka 12. stavka 4. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, neiskorištena odobrena sredstva za preuzimanje obveza i za plaćanje u okviru Instrumenta

automatski se prenose i u pogledu njih mogu se preuzimati obveze odnosno izvršavati isplate do 31. prosinca sljedeće finansijske godine. U sljedećoj finansijskoj godini najprije se troši preneseni iznos.

2. Komisija *Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja informacije o prenesenim* odobrenim sredstvima za preuzimanje obveza, *uključujući relevantne iznose*, u skladu s člankom 12. stavkom 6. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.
3. Odstupajući od članka 15. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 o ponovnom stavljanju na raspolaganje odobrenih sredstava, odobrena sredstva za preuzimanje obveza koja odgovaraju iznosu opozivâ zbog potpunog ili djelomičnog neprovođenja djelovanja u okviru Instrumenta ponovno se stavlja na raspolaganje u izvornoj proračunskoj liniji.
4. Proračunske obveze za djelovanja koja traju dulje od jedne finansijske godine mogu se raspoređiti tijekom nekoliko godina u godišnje obroke, u skladu s člankom 112. stavkom 2. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.

POGLAVLJE III.

Programi reformi

Članak 11.

Podnošenje programa reformi

1. Kako bi primio potporu u okviru Instrumenta, svaki korisnik Komisiji podnosi program reformi za vrijeme trajanja Instrumenta, nadovezujući se na strukturne reforme koje su dio posljednjeg programa gospodarskih reformi i povezane zajedničke smjernice politike dogovorene u ekonomskom i finansijskom dijalogu u svibnju 2023., prema potrebi, svoju nacionalnu strategiju rasta, revidiranu metodologiju proširenja, najnoviji paket za proširenje i Gospodarski i investicijski plan za zapadni Balkan.
2. *Programi reformi pružaju sveobuhvatan okvir za postizanje općih i posebnih ciljeva iz članka 3. i njima se utvrđuju* reforme koje korisnik treba provesti, kao i područja ulaganja, kako bi ostvario opće i posebne ciljeve iz članka 3. Programi reformi obuhvaćaju mjere za provedbu reformi *i ulaganja* putem sveobuhvatnog i usklađenog paketa. U područjima „temeljnih pitanja”, uključujući vladavinu prava, borbu protiv korupcije, *uključujući korupciju na visokoj razini*, temeljna prava i slobodu izražavanja, programi reformi odražavaju ocjene iz najnovijeg paketa mjera za proširenje *i izvješća o vladavini prava, kao i ocjene relevantnih međunarodnih organizacija, uključujući OEŠ/ODIHR i Venecijansku komisiju, te relevantna izvješća i rezolucije Europskog parlamenta. Programi reformi uključuju procjenu finansijskih iznosa potrebnih za provedbu reformi i ulaganja u okviru Instrumenta u skladu s općim i posebnim ciljevima iz članka 3.*
3. Program reformi mora *sadržavati posebne ciljne vrijednosti i ključne etape u okviru programa reformi za svako prioritetno područje, kao što su energetska učinkovitost, uvođenje energije iz obnovljivih izvora, razvoj digitalne infrastrukture, pravosudne reforme i mjere za borbu protiv korupcije. Te su ciljne vrijednosti mjerljive, dostižne, relevantne i vremenski ograničene i njima se olakšava djelotvorno praćenje i evaluacija napretka te su* u skladu s najnovijim okvirom makroekonomske i fiskalne

politike podnesenim Komisiji u kontekstu gospodarskog i finansijskog dijaloga s EU-om.

4. Programi reformi moraju biti usklađeni s prioritetima reformi utvrđenima u kontekstu pristupanja korisnika i drugim relevantnim dokumentima, kao što su Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, nacionalni energetski i klimatski plan, nacionalno utvrđeni doprinos u okviru Pariškog sporazuma i ambicija za postizanje klimatske neutralnosti **najkasnije** do 2050. te ih podupirati.
5. Programi reformi moraju biti u skladu s općim načelima utvrđenima u članku 4.
6. Komisija poziva korisnike da u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ove Uredbe dostave svoje programe reformi. **Kao polazišna točka trebali bi poslužiti nacionalni programi gospodarskih reformi i Komisijina godišnja izvješća o napretku. Komisija preporučuje programe reformi korisnika Europskom parlamentu i Vijeću čim postanu dostupni.**
7. U slučaju preraspodjele potpore u okviru Instrumenta zbog čega korisnik prima dodatnu potporu, Komisija poziva korisnika da u roku od tri mjeseca podnese revidirani program reformi za preostalo trajanje Instrumenta. **Komisija prije donošenja bilo kakve odluke o preraspodjeli finansijske potpore i pozivanja korisnika da podnesu revidirani program reformi obavješćuje Europski parlament i Vijeće.**

Članak 12.

Načela za financiranje u okviru programa reformi

1. Instrumentom se potiče provedba programa reformi svakog korisnika postavljanjem uvjeta plaćanja koji moraju biti ispoštovani za oslobođanje sredstava. Ti uvjeti plaćanja primjenjuju se na sredstva iz članka 6. stavka 2. točke (a) i članka 6. stavka 3. i imaju oblik **mjerljivih** kvalitativnih ili kvantitativnih koraka **i povezani su s ostvarivanjem konkretnih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti**. Ti koraci odražavaju napredak u određenim socioekonomskim reformama, među ostalim u temeljnim pitanjima procesa proširenja, **vrijednosti Unije**, vladavine prava, **pravosuđa i temeljnih prava**, a povezani su s postizanjem različitih ciljeva Instrumenta, utvrđenih u članku 3., u skladu s najnovijim paketom za proširenje **i izvješćem o vladavini prava**.
Ispunjene uvjeta plaćanja dovodi do potpunog ili djelomičnog oslobođanja sredstava, ovisno o tome u kojoj su mjeri ispunjeni ti uvjeti **i jesu li ispunjeni preduvjeti iz članka 5. stavka 1.**
2. Kad je riječ o financiranju koje se provodi putem fonda iz članka 19., ispunjenje uvjeta plaćanja iz stavka 1. predstavlja preliminarno potvrđivanje. Sredstva se isplaćuju nakon primitka zahtjeva za plaćanje od upravitelja fondova zajedničkog fonda osnovanog u okviru WBIF-a za primanje doprinosa donatora.
Sredstvima u okviru Instrumenta ne podupiru se aktivnosti ili mjere koje bi mogle ugroziti integritet ili institucionalni okvir korisnika, u skladu s njegovim ustavnim poretkom i relevantnim međunarodnim obvezama.
3. Makrofinancijska stabilnost, dobro upravljanje javnim financijama, transparentnost i nadzor nad proračunom opći su uvjeti koji se moraju ispuniti da bi se dobila finansijska sredstva.

Članak 13.
Sadržaj programa reformi

1. U programima reformi posebno se utvrđuju sljedeći elementi, koji moraju biti obrazloženi i potkrijepljeni dokazima:
 - (a) mjere koje predstavljaju dosljedan, sveobuhvatan i primjereno uravnotežen odgovor za postizanje ciljeva utvrđenih u članku 3. *koji se temelji na potrebama i u obliku je mjerljivih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti* uključujući strukturne reforme, ulaganja i mjere za osiguravanje usklađenosti s preduvjetima, ako je potrebno;
 - (aa) *mjere povezane s pravosuđem, borbom protiv korupcije, prijevara i organiziranog kriminala, u sklopu pregovaračkih poglavlja 23. i 24., mjere povezane s upravljanjem javnim financijama i unutarnjom kontrolom, u sklopu pregovaračkog poglavlja 32., kao i mjere povezane s kontrolom državnih potpora, u sklopu pregovaračkog poglavlja 8.;*
 - (b) objašnjenje usklađenosti mjera s *općim* načelima *iz članka 4. i zahtjevima*, strategijama, planovima i programima *iz članka 4. i 11.*;
 - (c) objašnjenje razmjera očekivanog doprinosa mjera █ :
 - (i.) *poticanju demokratskih institucija, dobrom upravljanju, javnoj upravi i izgradnji kapaciteta, slobodi medija i civilnom društvu;*
 - (ii.) *međunarodnoj pravdi, dobrosusjedskim odnosima i pomirenju;*
 - (iii.) *decentralizaciji i lokalnom razvoju;*
 - (iv.) *ciljevima u području klime, bioraznolikosti i okoliša, posebno kroz konvergenciju s klimatskim i okolišnim standardima Unije i usklađenosti s načelom „ne nanosi bitnu štetu”;*
 - (v.) *socijalnoj koheziji, uključujući napredak prema socijalnim i gospodarskim standardima Unije, smanjenju nejednakosti, jednakosti i uključivanju ranjivih skupina;*
 - (vi.) *digitalnoj transformaciji, inovacijama, obrazovanju, osposobljavanju i zapošljavanju;*
 - (vii.) *rodnoj ravnopravnosti i jačanju položaja žena i djevojčica, uključujući zaštitu i promicanje prava žena i djevojčica u skladu s akcijskim planovima EU-a za rodnu ravnopravnost i relevantnim zaključcima Vijeća i međunarodnim konvencijama;*
 - (viii.) *nediskriminaciji, toleranciji i poštovanju prava pripadnika svih manjina, uključujući etničke i vjerske manjine i zajednicu LGBTI;*
 - (ix.) *jamčenju zaštite zviždača;*
 - (d) za reforme i ulaganja, *pravno obvezujući* okvirni *ex-ante izračun troškova i mjerljivi* raspored, te predviđeni uvjeti plaćanja koji se moraju ispuniti za oslobođanje sredstava u obliku kvalitativnih i kvantitativnih koraka *u obliku konkretnih ciljnih vrijednosti i ključnih etapa* koje treba provesti najkasnije do 31. kolovoza 2027.;

- (e) mehanizmi za djelotvorno praćenje, izvješćivanje i evaluaciju programa reformi od strane korisnika, *uz primjenu metodologija iz Smjernica za bolju regulativu*, uključujući *predložene mjerljive kvalitativne i kvantitativne korake i relevantne pokazatelje utvrđene u stavku 2.;*
- (f) opis sustava *i planiranih mjera* korisnika za djelotvorno sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti, prijevara, korupcije, *korupcije na visokoj razini*, sukoba interesa, *organiziranog kriminala i pranja novca* te za provedbu pravila za kontrolu državnih potpora, *te predloženih mjera za ispravljanje postojećih nedostataka u prvim godinama provedbe programa reformi*;
- (fa) *za pripremu i, ako je primjenjivo, provedbu programa reformi, sažetak postupka savjetovanja, provedenog u skladu s nacionalnim pravnim okvirom, s relevantnim dionicima, uključujući nacionalne parlamente, lokalne i regionalne vlasti i predstavnička tijela, socijalne partnere i organizacije civilnog društva, te način na koji se u programima reformi odražava doprinos tih dionika;*
- (fb) *aranžmani čiji je cilj izbjegavanje dvostrukog financiranja iz Instrumenta i drugih programa ili donatora Unije, posebno za potporu koja se pruža na temelju Uredbe (EU) 2021/1529;*
- (fc) *informacije o stvarnim i planiranim doprinosima drugih donatora;*
- (fd) *objašnjenje načina na koji će korisnici osigurati odgovarajuću razinu zaštite finansijskih interesa Unije primjenom usporedivih standarda koji su predviđeni Uredbom (EU, Euratom) 2018/1046 i drugim povezanim pravom Unije;*
- (fe) *odredbe koje omogućuju transparentnost i odgovornost zahvaljujući jednostavnom javnom pristupu informacijama o raspodjeli sredstava Instrumenta;*
- (g) sve druge relevantne informacije.

|

2a.

Programi reformi temelje se na rezultatima i uključuju pokazatelje za ocjenu napretka u ostvarivanju općih i posebnih ciljeva utvrđenih u članku 3. Ti se pokazatelji temelje na međunarodno dogovorenim pokazateljima i onima koji su već dostupni u vezi s politikama korisnika. Pokazatelji isto tako moraju biti, u mjeri u kojoj je to moguće, usklađeni s ključnim pokazateljima uspješnosti uključenima u Okvir za rezultate Instrumenta pretpriistupne pomoći (IPA III), Okvir za mjerjenje rezultata EFOR-a plus i WBIF te uključivati pokazatelje za savjetovanje i transparentnost. Pokazatelji moraju biti definirani, specifični, mjerljivi, ostvarivi, relevantni i vremenski ograničeni. Svakim se pokazateljem predviđaju kvantitativni i kvalitativni pragovi koji moraju biti dosegnuti kako bi se smatralo da su uvjeti plaćanja u zadovoljavajućoj mjeri ispunjeni.

2b.

Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte za dopunu ove Uredbe radi utvrđivanja zajedničkih pokazatelja koji se trebaju upotrebljavati za izvješćivanje o napretku te za potrebe praćenja i evaluacije Instrumenta u pogledu ostvarenja općih i posebnih ciljeva.

Članak 14.
Komisijina ocjena programa reformi

1. Komisija bez nepotrebne odgode ocjenjuje relevantnost, sveobuhvatnost i primjerenost programa reformi svakog korisnika ili, ako je primjenjivo, svih izmjena tog programa. Pri provedbi svoje ocjene Komisija blisko surađuje s dотиčним korisnikom te može iznijeti primjedbe ili zatražiti dodatne informacije ***ili od korisnika zatražiti da preispita ili izmjeni svoj program reformi.***
2. Pri ocjeni programa reformi Komisija uzima u obzir relevantne dostupne analitičke informacije o korisniku, obrazloženje i elemente koje je korisnik dostavio u skladu s člankom 13. te sve ostale relevantne informacije kao što su informacije iz članka 11.
3. U svojoj ocjeni Komisija posebno uzima u obzir sljedeće kriterije:
 - (a) predstavlja li program reformi ***na potrebama utemeljen***, relevantan, sveobuhvatan, dosljedan i primjerno uravnotežen odgovor za postizanje ciljeva utvrđenih u članku 3.;
 - (aa) jesu li program reformi i njegove mjere usklađeni s načelima, strategijama, planovima i programima iz članaka 4. i 11.;
 - (b) može li se očekivati da će se programom reformi ubrzati napredak prema premošćivanju socioekonomskog jaza između korisnika i Unije, čime će se poboljšati njegov gospodarski, socijalni i okolišni razvoj te poduprijeti konvergencija prema standardima Unije, ***smanjiti nejednakosti i ojačati socijalna kohezija***;
 - (c) može li se očekivati da će se programom reformi ubrzati tranzicija korisnika prema održivom, klimatski neutralnom i uključivom gospodarstvu otpornom na klimatske promjene, kroz poboljšanje regionalne povezanosti, napredak u dvostrukoj zelenoj i digitalnoj tranziciji, uključujući biološku raznolikost, ***smanjenje strateških ovisnosti*** te poticanje ***istraživanja i inovacija***, poboljšavanje obrazovanja, ***osposobljavanja, zapošljavanja*** i vještina te jačanje šireg tržišta rada, ***s posebnim naglaskom na mladima***;
 - (ca) jesu li mjere programa reformi usklađene s načelima „ne nanosi bitnu štetu“ i „da se nikoga ne zapostavi“;
 - (cb) može li se očekivati da će se programom reformi promicati:
 - (i.) ***demokratske institucije, dobro upravljanje, javna uprava i izgradnja kapaciteta, sloboda medija i civilno društvo;***
 - (ii.) ***međunarodna pravda, dobrosusjedski odnosi i pomirenje;***
 - (iii.) ***decentralizacija i lokalni razvoj;***
 - (iv.) ***rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojaka;***
 - (v.) ***nediskriminacija, tolerancija i poštovanja prava pripadnika svih manjina, uključujući etničke i vjerske manjine i zajednicu LGBTI;***
 - (vi.) ***zaštita zviždača;***
 - (d) može li se očekivati da će se programom reformi dodatno ojačati osnove na kojima počiva proces proširenja kako je definirano u članku 3. stavku 2. točki (i);

- (e) je li program reformi ***u skladu s relevantnim*** preduvjetima i uvjetima plaćanja;
 - (f) jesu li uvjeti plaćanja koje je predložio korisnik primjereni i ambiciozni, u skladu s ocjenom iz posljednjeg paketa za proširenje te dovoljno smisleni i jasni kako bi se omogućilo odgovarajuće oslobođanje sredstava u slučaju njihova ispunjenja te jesu li predloženi pokazatelji za izvješćivanje primjereni i dostatni za praćenje napretka u ostvarivanju općih ciljeva i izvješćivanje o njemu;
 - (g) očekuje li se da će se aranžmanima koje je korisnik predložio djelotvorno sprečavati, otkrivati i ispravljati nepravilnosti, prijevare, korupcija i sukobi interesa, ***organizirani kriminal i pranje novca, kao i učinkovito istraživati i kazneno goniti kaznena djela kojima su zahvaćena sredstva*** u okviru Instrumenta, te osiguravaju li da nema dvostrukog financiranja iz Instrumenta i drugih programa Unije, ***a posebno u pogledu potpore koja se pruža u skladu s Uredbom (EU) 2021/1259***, ili od drugih donatora iz Instrumenta i drugih programa Unije i drugih donatora;
- (ga) ***očekuje li se da će se aranžmanima koje je korisnik predložio osigurati odgovarajuća razina zaštite finansijskih interesa Unije primjenom usporedivih standarda koji su predviđeni Uredbom (EU, Euratom) 2018/1046;***
- (gb) ***odražava li program reformi doprinos relevantnih dionika, uključujući nacionalne parlamente, lokalna i regionalna predstavnička tijela i vlasti, socijalne partnere i organizacije civilnog društva.***
4. Za potrebe ocjene programa reformi koje dostave korisnici, Komisiji mogu pomagati ***neovisni*** stručnjaci.
- 4a. ***Komisija zahtijeva od korisnika da preispita ili izmjeni svoj program reformi kako bi se uklonili potencijalni rizici ako rezultati njezine ocjene pokažu da neki ili svi kriteriji iz stavka 3. nisu ispunjeni. Takvo bi preispitivanje bilo uskladeno s postupkom odobravanja za prekogranične programe u kojima korisnici sudjeluju.***

***Članak 15.
Delegirani akt o dopunskim odredbama***

1. U slučaju pozitivne ocjene █ programa reformi koji je podnio korisnik, u skladu s člankom 14. ili, ako je primjenjivo, njegove izmjene podnesene u skladu s člankom 16., ***Komisija je ovlaštena donijeti delegirani akt*** u skladu s ***člankom 26. kako bi dopunila ovu Uredbu odredbama o pitanjima iz stavaka 2. i 3. ovog članka █***.
2. U ***delegiranom aktu opisuju*** se potrebne reforme koje korisnik treba provesti, ***utvrđuju se konkretna*** područja ulaganja koja će primiti potporu te se ***postavljaju*** █ uvjeti ***pod kojima će se plaćanja izvršiti u okviru*** programa reformi, uključujući okvirni raspored, ***te ključne etape i ciljne vrijednosti za isplatu iznosa iz članka 6. stavka 1. točke (a) i stavka 2. Delegirani akt bit će ključan instrument za usmjeravanje djelovanja korisnika prema ostvarenju dogovorenih ciljeva te osiguravanju odgovornosti i napretka u procesu reformi.***
3. ***Delegiranim aktom*** utvrđuju se i:
 - (a) okvirni iznos ukupnih sredstava dostupnih korisniku i planirani obroci koji će se isplatiti, uključujući prefinanciranje, strukturirano u skladu s člankom 13., nakon što korisnik na zadovoljavajući način ispuní relevantne uvjete plaćanja u

- obliku kvalitativnih i kvantitativnih koraka utvrđenih u vezi s provedbom programa reformi;
- (b) raščlamba financiranja po obroku između potpore u obliku zajma i bespovratne potpore;
 - (c) rok do kojeg se moraju ispuniti konačni uvjeti plaćanja za reforme;
 - (d) aranžmani i vremenski raspored za praćenje, izvješćivanje i provedbu programa reformi, *posebno u pogledu sudjelovanja nacionalnih parlamentarnih korisnika i drugih dionika*, uključujući, ako je to relevantno, mjere potrebne za usklađivanje s člankom 24.;
 - (e) pokazatelji iz članka 13. stavka 2. za procjenu napretka u ostvarivanju općih i posebnih ciljeva iz članka 3.;
- (ea) *Komisijina ocjena preduvjeta kako je navedeno u članku 5.;*
- (eb) *aranžmani za djelomična plaćanja, uz precizno navođenje udjela svakog relevantnog uvjeta plaćanja u svakom obroku koji će se isplatiti;*
- (ec) *kako se ocjenjuje ukidanje mjera ili neispunjavanje preduvjeta nakon završetka Instrumenta;*
- (ed) *obveza korisnika da dostavi finansijsko jamstvo, prihvatljivo računovodstvenom službeniku Komisije, u iznosu od 5 % finansijske omotnice programa reformi, koje je izvršivo na zahtjev Komisije ako procijeni da je nakon završetka razdoblja provedbe Instrumenta korisnik ukinuo barem jednu mjeru iz programa reformi.*

Članak 16.
Izmjene programa reformi

1. Ako korisnik zbog objektivnih okolnosti više ne može djelomično ili u cijelosti ostvariti program reformi, uključujući relevantne uvjete plaćanja, korisnik može predložiti izmijenjeni program reformi. U tom slučaju korisnik može Komisiji podnijeti obrazloženi zahtjev za izmjenu *delegiranog akta* iz članka 15. stavka 1.
2. Komisija može izmijeniti *delegirani akt, nakon što obavijesti Europski parlament i Vijeće*, posebno kako bi se uzela u obzir promjena raspoloživih iznosa u skladu s načelima iz članka 21.
3. Ako Komisija smatra da je na temelju razloga koje je korisnik naveo opravdano izmijeniti program reformi, Komisija ocjenjuje izmijenjeni program reformi u skladu s člankom 14. i može, bez nepotrebne odgode, izmijeniti *delegirani akt* iz članka 15. stavka 1.
4. U izmjeni Komisija može prihvati rokove za produljenje uvjeta plaćanja do i uključujući 2028. To ne utječe na krajnji rok utvrđen u članku 21. stavku 8.

Članak 17.
Sporazum o zajmu, operacije uzimanja i davanja zajmova

1. Za potrebe financiranja potpore iz Instrumenta u obliku zajmova, Komisija je ovlaštena, u ime Unije, pozajmiti potrebna sredstva na tržištima kapitala ili od finansijskih institucija u skladu s člankom 220.a Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.
2. Odstupajući od članka 220. stavka 4. Finansijske uredbe, isplate zajma mogu se provesti putem WBIF-a u ime korisnika. Vraćeni iznosi prenose se korisniku.
3. Komisija sklapa sporazum o zajmu s korisnikom. U sporazumu o zajmu utvrđuju se maksimalni iznos zajma, razdoblje raspoloživosti i detaljni uvjeti potpore u okviru Instrumenta u obliku zajmova. Zajmovi traju najviše 40 godina od potpisivanja sporazuma o zajmu.

Dodatno uz članak 220. stavak 5. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 i odstupajući od njega, sporazum o zajmu sadržava iznos pretfinanciranja i pravila o poravnanju pretfinanciranja. **Komisija Europskom parlamentu i Vijeću istodobno dostavlja sljedeće elemente:**

- (a) *iznos zajmova u eurima;*
- (b) *prosječno dospijeće zajma;*
- (c) *formulu za određivanje cijene i razdoblje raspoloživosti zajma;*
- (d) *najveći broj obroka te jasan i precizan raspored otplate.*

Kad je riječ o iznosima zajmova koji se provode putem WBIF-a, sporazumom o zajmu također se:

- (a) osigurava da korisnik neopozivo i bezuvjetno ovlašćuje Komisiju da izvrši isplatu subjektu koji provodi fond na zahtjev tog subjekta te da je Komisija izvršavanjem plaćanja tom subjektu oslobođena svojih obveza plaćanja prema korisniku;
- (b) predviđa obveza korisnika da snosi troškove provedbe i sve dospjele pristojbe za provedbu fonda u skladu s uvjetima dogovorenima između Komisije i subjekta koji provodi fond.

3a. Sporazum o zajmu istodobno se dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću.

Članak 18.
Izdvajanje rezervacija

1. U skladu s člankom 211. stavkom 1. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 rezervacije za zajmove na temelju ove Uredbe utvrđuju se po stopi od 9 % nakon stavljanja na raspolaganje sredstava obuhvaćenih člankom 6. stavkom 3. ove Uredbe. Rezervacije se sastoje od omotnice iz članka 6. stavka 2. točke (a).

Proračunske obveze za izdvajanje rezervacija preuzimaju se do 31. prosinca 2027. Odstupajući od članka 211. stavka 2. posljednje rečenice Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, rezervacije se isplaćuju progresivno i u cijelosti se uspostavljaju najkasnije nakon isplate zajmova u cijelosti.

2. Rezervacije se uplaćuju u zajednički fond za rezervacije **preko posebne proračunske linije**. Njima se mogu pokriti i zajmovi za makrofinansijsku pomoć u skladu s člankom

31. stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/947. Stopa rezervacija preispituje se najmanje **jednom godišnje** od stupanja na snagu ove Uredbe.

3. Komisija je ovlaštena donijeti delegirani akt u skladu s člankom 26. radi izmjene stope rezervacija uz primjenu kriterija iz članka 211. stavka 2. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046. **Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o ishodu preispitivanja.**

Članak 19.

Provđenja investicijskih projekata i programa putem Okvira za ulaganja na zapadnom Balkanu

1. Kako bi se finansijska potpora EU-a iskoristila za privlačenje dodatnih ulaganja, infrastrukturna ulaganja kojima se podupiru programi reformi provode se putem WBIF-a.
2. **Delegiranim aktom** Komisije iz članka 15. utvrđuje se iznos sredstava koji treba staviti na raspolaganje za upotrebu u okviru WBIF-a.
3. Komisija nakon donošenja odluke iz članka 21. stavka 3. podnosi relevantne prijedloge programa ili projekata ulaganja operativnom odboru WBIF-a iz članka 35. stavka 8. Uredbe (EU) 2021/947 radi dobivanja njegovog mišljenja.
4. Najmanje 37 % bespovratne finansijske potpore koja se usmjerava putem WBIF-a mora biti namijenjeno klimatskim ciljevima, *prema izračunu u skladu s Prilogom VI. Uredbi (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća*¹⁵.
5. Financiranje u okviru Instrumenta osigurano iz finansijske omotnice iz članka 6. stavka 2. točke (a), nakon odbitka iznosa rezervacija, provodi se u okviru neizravnog upravljanja, uzimajući u obzir portfelj ulaganja i postupno se pruža iz doprinosa uplaćenih u zajednički fond uspostavljen u okviru WBIF-a za primanje doprinosa donatora.
6. To se financiranje ne stavlja na raspolaganje za ulaganja koja se podupire iz zajedničkog fonda dok se ne doneše odluka iz članka 21. stavka 3.
7. Financiranje u okviru Instrumenta osigurano iz zajmova iz članka 6. stavka 5. stavlja se na raspolaganje putem WBIF-a na temelju sporazuma o zajmu između Komisije i korisnika u skladu s člankom 17. stavkom 2. Zajedno za sve sporazume o zajmu, upravitelji fondova zajedničkog fonda iz članka 12. stavka 2. Komisiji podnose najviše dvanaest zahtjeva za isplate godišnje. Projekti i programi ulaganja mogu primiti potporu iz dvaju izvora financiranja iz stavka 1., kao i iz drugih programa i instrumenata Unije, pod uvjetom da takva potpora iz različitih izvora, programa i instrumenata osigurava dodatnost i ne pokriva iste troškove. **Komisija za svaki projekt ili program ulaganja operativnom odboru WBIF-a dostavlja detaljnu ocjenu njegove dodane vrijednosti i dodatnosti, sinergija i komplementarnosti s drugim programima Unije, posebno s potporom koja se pruža na temelju Uredbe (EU) 2021/1529, kao i aranžmana poduzetih kako bi se izbjeglo udvostručavanje pomoći i dvostruko financiranje.**

¹⁵ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mechanizma za oporavak i otpornost (SL L 057, 18.2.2021., str. 17.).

Članak 20.
Prefinanciranje

1. Nakon podnošenja programa reformi Komisiji korisnik može zatražiti oslobađanje prefinanciranja u iznosu do 7 % od ukupnog iznosa predviđenog u okviru ovog Instrumenta u skladu s člankom 6. stavkom 4.

Prefinanciranje se ne stavlja na raspolaganje u slučaju nedostatka u sustavu kontrole korisnika koji su obuhvaćeni posebnim mjerama u programu reformi kako je opisano u članku 13. stavku 1. točki (f).

2. Komisija može oslobođiti zatraženo prefinanciranje nakon donošenja ***delegiranog akta*** iz članka 15. i stupanja na snagu ***okvirnog*** sporazuma i povezanog sporazuma o zajmu. Sredstva se oslobađaju u skladu s prvom rečenicom članka 21. stavka 3. i podložno poštovanju preduvjeta utvrđenih u članku 5., ***koje Komisija izričito ocjenjuje prije donošenja delegiranog akta.***
3. Komisija odlučuje o vremenskom okviru za isplatu prefinanciranja, koje se može isplatiti u jednom ili više obroka.

Članak 21.

Ocjena ispunjavanja uvjeta plaćanja, zadržavanje, smanjenje i preraspodjela sredstava, pravila o plaćanjima

1. Korisnik dvaput godišnje podnosi propisno obrazložen zahtjev za oslobađanje sredstava u vezi s ispunjenim uvjetima plaćanja povezanim s kvantitativnim i kvalitativnim koracima.
2. Komisija ***u suradnji s Europskim parlamentom i Vijećem sastavlja smjernice za procjenu*** je li korisnik u zadovoljavajućoj mjeri ispunio uvjete plaćanja utvrđene u delegiranom aktu iz članka 15. stavka 1. ***na temelju informacija koje je primio korisnik i, ako su dostupni, na temelju podataka koje su dostavila tijela država članica, OLAF i Europski revizorski sud.*** Pod ispunjenjem tih uvjeta plaćanja u zadovoljavajućoj mjeri podrazumijeva se da korisnik nije ukinuo mjere povezane s istim reformama koje je korisnik ostvario u zadovoljavajućoj mjeri u skladu s prethodnim odlukama. Komisiji mogu pomagati stručnjaci.
3. Ako Komisija pozitivno ocijeni zadovoljavajuće ispunjavanje svih primjenjivih uvjeta, bez nepotrebne odgode donosi odluku kojom se odobrava oslobađanje sredstava koja odgovaraju tim uvjetima. ***Komisija prije donošenja odluke šalje svoju ocjenu Europskom parlamentu i Vijeću i savjetuje se s njima.*** Tom se odlukom, u skladu s podjelom utvrđenom u članku 6. stavku 4., utvrđuje iznos sredstava koji se stavlja na raspolaganje kao financijska pomoć i koji se izravno usmjerava u nacionalni proračun i iznos koji treba staviti na raspolaganje putem WBIF-a. Za te iznose ta odluka je uvjet iz članka 12. za iznos sredstava koji se stavlja na raspolaganje kao financijska pomoć i koji se izravno usmjerava u nacionalni proračun i preliminarna potvrda iz članka 12. za iznos koji treba staviti na raspolaganje putem WBIF-a.
4. Ako Komisija negativno ocijeni ispunjenost bilo kojeg od uvjeta prema okvirnom vremenskom rasporedu, oslobađanje sredstava koja odgovaraju tim uvjetima se zadržava. ***Komisija prije donošenja odluke šalje svoju ocjenu Europskom parlamentu i Vijeću.*** Zadržani iznosi mogu se oslobođiti tek nakon što korisnik u

okviru naknadnog zahtjeva za oslobođanje sredstava propisno obrazloži da je poduzeo potrebne mjere za zadovoljavajuće ispunjenje odgovarajućih uvjeta.

5. Ako Komisija zaključi da korisnik nije poduzeo potrebne mjere u roku od 12 mjeseci od početne negativne ocjene iz stavka 6., Komisija smanjuje iznos bespovratne financijske potpore i zajma razmjerno dijelu koji odgovara relevantnim uvjetima plaćanja. Tijekom prve godine provedbe primjenjuje se rok od 24 mjeseca, izračunan na temelju početne negativne ocjene iz stavka 6. Korisnik može iznijeti svoje primjedbe u roku od dva mjeseca od dana kad mu Komisija priopći svoje zaključke.
6. Bilo koji iznos koji odgovara uvjetima plaćanja koji nisu ispunjeni do 31. prosinca 2028. više nije plativ korisnicima i opoziva se ili poništava iz raspoloživog iznosa potpore u obliku zajma, prema potrebi.
7. Komisija može smanjiti iznos bespovratne financijske potpore, među ostalim prijebojem u skladu s člankom 102. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, ili zajma, u slučaju utvrđenih slučajeva ili ozbiljnih sumnji na nepravilnosti, prijevaru, korupciju i sukobe interesa koji utječu na financijske interese Unije, a koje korisnik nije ispravio, ili u slučaju teškog kršenja obveze koja proizlazi iz *okvirnog* sporazuma ili iz sporazuma o zajmu, uključujući na temelju informacija dobivenih od OLAF-a, *Europskog revizorskog suda, ili izvješća Revizijskog odbora iz članka 22.a. Europski parlament i Vijeće obavješćuju se o takvim odlukama.*
8. Komisija može odlučiti preraspodijeliti bilo koji iznos umanjen u skladu sa stavkom 6. ili 7. među ostalim korisnicima Instrumenta izmjenom *delegiranog akta* iz članka 15. stavka 1. *Komisija prije donošenja bilo kakve odluke o preraspodjeli financijske potpore prosljeđuje svoju ocjenu Europskom parlamentu i Vijeću. Komisija za preraspodjelu takve financijske potpore primjenjuje metodologiju utvrđenu u Prilogu i uzima u obzir apsorpcijski kapacitet korisnika, pri čemu se temelji na jasnim i transparentnim kriterijima. Komisija pruža i tehničku pomoć za rješavanje problema nedostatka apsorpcijskog kapaciteta korisnika.*
9. Za dio sredstava iz Instrumenta koja se isplaćuju kao financijska pomoć i usmjereni su izravno u nacionalne proračune korisnika, odstupajući od članka 116. stavka 2. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, rok za plaćanje iz članka 116. stavka 1. točke (a) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 počinje teći od datuma priopćenja korisniku odluke o odobravanju isplate na temelju stavka 4. ovog članka.
10. Članak 116. stavak 5. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 ne primjenjuje se na plaćanja koja se vrše kao financijska pomoć, usmjereni izravno u nacionalne proračune korisnika na temelju ovog članka i članka 22. ove Uredbe.
11. Isplata sredstava u okviru ovog Instrumenta ovisi o raspoloživim sredstvima *i vrši se u skladu s godišnjim proračunskim postupkom*. Sredstva se isplaćuju u obrocima. Obrok se može isplatiti u jednoj ili više tranši.
12. Iznos koji se stavlja na raspolaganje kao financijska pomoć, usmjereni izravno u nacionalne proračune, isplaćuje se na temelju odluke iz stavka 3. u skladu sa sporazumom o zajmu.
13. Plaćanje bilo kojeg iznosa potpore u obliku zajmova, bez obzira na to usmjerava li se izravno u nacionalni proračun ili putem WBIF-a, podliježe podnošenju zahtjeva za plaćanje od strane korisnika u obliku utvrđenom u sporazumu o zajmu.

14. Iznos koji se stavlja na raspolaganje putem WBIF-a isplaćuje se na temelju odluke iz stavka 3. nakon zahtjeva za plaćanje iz stavka 13. i nakon primitka zahtjeva za plaćanje od upravitelja fondova zajedničkog fonda osnovanog u okviru WBIF-a za primanje doprinosa donatora.

POGLAVLJE IV.

Zaštita financijskih interesa Unije

Članak 22. Zaštita financijskih interesa Unije

1. Pri provedbi Instrumenta Komisija i korisnici poduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi zaštitili financijske interese Unije, uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti i posebne uvjete pod kojima će Instrument funkcionirati, preduvjet utvrđene u članku 5. stavku 1. i uvjete utvrđene u konkretnim **okvирним** sporazumima, posebno u pogledu sprečavanja, otkrivanja i ispravljanja prijevara, korupcije, sukoba interesa i nepravilnosti, *kao i istrage i progona kaznenih djela koja utječu na sredstva dodijeljena u okviru Instrumenta*. Svaki se korisnik obvezuje na *ostvarivanje napretka prema čvrstom pravnom okviru za borbu protiv prijevara kaznenopravnim sredstvima*, djelotvornim i učinkovitim sustavima upravljanja i kontrole te osigurava povrat pogrešno isplaćenih ili nepravilno upotrijebljenih iznosa. *Korisnici se obvezuju i osigurati da nadležna nacionalna tijela bez odgode obrađuju zahtjeve za uzajamnu pravnu pomoć i zahtjeve za izručenje EPPO-a i nadležnih tijela država članica u vezi s kaznenim djelima koja utječu na sredstva u okviru Instrumenta*.
2. U **okvirnom** sporazumu predviđaju se sljedeće obveze korisnika:
 - (a) da redovito provjerava upotrebljavaju li se dodijeljena financijska sredstva u skladu s primjenjivim pravilima, posebno u pogledu sprečavanja, otkrivanja i ispravljanja prijevara, korupcije, sukoba interesa i nepravilnosti;
 - (aa) *da štiti zviždače*;
 - (b) da poduzima odgovarajuće mjere za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje prijevara, korupcije, sukoba interesa i nepravilnosti, *kao i da istražuje i progoni kaznena djela* koja utječu na financijske interese Unije, *otkriva i* izbjegava dvostruko financiranje i poduzima pravne mjere za povrat zloupotrijebljениh sredstava, među ostalim u vezi sa svim mjerama za provedbu reformi i programa ili projekata ulaganja u okviru programa reformi, *i da bez odgode poduzima odgovarajuće mjere za obradu zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć EPPO-a i nadležnih tijela država članica u vezi s kaznenim djelima koja utječu na sredstva u okviru Instrumenta*; da odredi obvezu da, *ako je to primjenjivo, nadležna nacionalna tijela prijavljuju EPPO-u svako kriminalno postupanje koje utječe na sredstva u okviru Instrumenta*;
 - (c) za potrebe stavka 1. ovog članka, posebno za provjere upotrebe sredstava u vezi s provedbom reformi iz programa reformi, da osigura prikupljanje, *u skladu s načelima Unije o zaštiti podataka i primjenjivim pravilima o zaštiti podataka*, odgovarajućih podataka o osobama i subjektima koji primaju financijska sredstva, *uključujući informacije o stvarnom vlasništvu*, za provedbu mjera programa reformi u skladu s poglavljem III. i pristup tim podacima;

- (d) da izričito ovlasti Komisiju, OLAF, Revizorski sud i, prema potrebi, EPPO da izvršavaju svoje ovlasti kako je predviđeno u članku 129. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.
- (da) *da unosi sve informacije povezane s provedbom projekta, posebno one koje se odnose na uspješnost i financijsko izvršenje te krajnje primatelje, u interoperabilan informacijski sustav koji osigurava Komisija;*
- (db) *da uz zahtjev za plaćanje podnese:*
- (i.) *izjavu o upravljanju kojom se dokazuje da su relevantni uvjeti plaćanja ispunjeni uz potporu iz fondova, da su informacije dostavljene uz zahtjev za plaćanje potpune, točne i pouzdane te da uspostavljeni sustavi kontrole pružaju potrebna jamstva da se sredstvima upravljalio ili će se njima upravljati u skladu sa svim primjenjivim pravilima;*
- (ii.) *popis svih mjera za provedbu Instrumenta, uključujući opis mjera s ukupnim iznosom dodatnog nacionalnog financiranja, ako je primjenjivo, tih mjera i projekata te iznos sredstava isplaćenih u okviru okvirnog sporazuma i drugih fondova Unije, uključujući sredstva prenesena iz drugih programa Unije;*
- (iii.) *sažetak provedenih revizija, uključujući utvrđene nedostatke i sve poduzete korektivne mjere*
- (dc) *za potrebe revizije, kontrole i davanja razrješnice:*
- (i.) *da nadležnim tijelima Unije, uključujući tijelo nadležno za davanje razrješnice, osigurava pristup sljedećem i da održava sljedeće:*
- *detaljnu evidenciju o donesenim provedbenim mjerama, uključujući informacije o nacionalnim postupcima dodjele i ugovorima s posrednicima i primateljima, navodeći, ako je primjenjivo, ukupni iznos nacionalnog sufinanciranja, drugih nacionalnih doprinosa ili drugih doprinosa u okviru Instrumenta ili u okviru drugih fondova Unije; i*
- *dokaze o korelaciji između bespovratnih sredstava, bespovratne financijske potpore ili primljenih zajmova i troškova nastalih pri ostvarivanju pokazatelja.*
3. U **okvirnom** sporazumu predviđa se i pravo Komisije da u slučaju nepravilnosti, prijevare, korupcije i sukoba interesa koji utječu na financijske interese Unije i koje korisnik nije ispravio ili u slučaju teškog kršenja obveze koja proizlazi iz tog sporazuma proporcionalno umanji potporu koja se pruža iz Instrumenta i osigura povrat svih iznosa potrošenih za ispunjavanje ciljeva Instrumenta ili da zatraži prijevremenu otplatu zajma. Komisija pri odlučivanju o iznosu povrata i smanjenja ili o iznosu koji se mora prijevremeno otplatiti poštaje načelo proporcionalnosti i uzima u obzir ozbiljnost nepravilnosti, prijevare, korupcije ili sukoba interesa koji utječe na financijske interese Unije ili ozbiljnost kršenja obveze. Prije provedbe smanjenja ili traženja prijevremene otplate korisniku se daje mogućnost da iznese svoja očitovanja.
4. Osobe i subjekti koji izvršavaju sredstva u okviru Instrumenta bez odgode izvješćuju Komisiju i OLAF o svim sumnjama na prijevaru, korupciju, sukob interesa, nepravilnosti i **nepravilnosti u postupanju** koji utječu na financijske interese Unije

putem za to uspostavljenog digitalnog alata, opremljenog relevantnim zaštitnim mjerama za zaštitu zviždača.

- 4a. *Mjesečno ažuriranje krajnjih primatelja sredstava iz Instrumenta obavlja se na javno dostupnom jedinstvenom internetskom portalu u skladu s načelom utvrđenim u članku 4. stavku 7. Komisija korisnicima osigurava platformu za objavu tih informacija i stavlja te informacije na raspolaganje na interaktivnoj karti.*

Članak 34.
Revizijski odbor

1. *Komisija osniva Revizijski odbor prije nego što korisnici podnesu prvi zahtjev za plaćanje.*
2. *Revizijski odbor sastoji se od neovisnih članova koje imenuje Komisija. Komisija može pozvati predstavnike država članica i druge donatore da sudjeluju u aktivnostima Revizijskog odbora.*
3. *Najmanje jedna petina Revizijskog odbora sastoji se od državljana zemalja korisnica nakon što dokažu visoku stručnost i integritet te da nemaju osobnu ili profesionalnu povezanost s državnim institucijama ili dužnosnicima korisnika, kao i od dokazano neovisnih međunarodnih stručnjaka s dokazanim iskustvom u razumijevanju gospodarstva i političkog sustava korisnika.*
4. *Revizijski odbor svoje funkcije obavlja potpuno objektivno i djeluje u skladu s najboljom primjenjivom međunarodnom praksom i standardima. Djeluje ne dovodeći u pitanje ovlasti Komisije, OLAF-a, Revizorskog suda i, ako je to primjenjivo, EPPO-a.*
5. *Revizijski odbor imenuje neovisnog vanjskog revizora koji dostavlja godišnju izjavu o jamstvu u pogledu izjava tijela vlasti zemalja korisnica koje se prilaže zahtjevu za plaćanje. Također odobrava godišnji plan rada neovisnog vanjskog revizora.*
6. *Revizijski odbor odlučuje o preporukama za Komisiju i tijela vlasti zemalja korisnica o iznosima koje treba vratiti na temelju zaključaka neovisnog vanjskog revizora te o tim preporukama obavješćuje Komisiju i tijela vlasti zemalja korisnica.*
7. *Revizijski odbor osigurava redoviti dijalog i suradnju s Europskim revizorskim sudom i vrhovnim revizijskim institucijama zemalja zapadnog Balkana.*
8. *U izvršavanju svojih zadaća Revizijski odbor, njegovi članovi i osoblje ne smiju tražiti niti primati upute vlada zemalja korisnica ni bilo koje institucije, tijela, ureda ili agencije. Na odabir osoblja, upravljanje i proračun Revizijskog odbora primjenjuju se stroga jamstva neovisnosti.*
9. *Revizijski odbor pomaže Komisiji u borbi protiv lošeg upravljanja financijskim sredstvima Unije iz Instrumenta, a posebno u borbi protiv prijevara, korupcije, sukoba interesa i nepravilnosti nastalih u vezi s bilo kojim iznosom potrošenim za postizanje ciljeva Instrumenta.*
10. *U tu svrhu Revizijski odbor redovito izvješćuje Komisiju i relevantne odbore Europskog parlamenta i Vijeća te bez odgode dostavlja Komisiji sve informacije koje dobije ili primi na znanje o svim utvrđenim slučajevima ili ozbiljnim sumnjama na slučajeve lošeg upravljanja javnim sredstvima povezane s bilo kojim iznosom potrošenim za postizanje ciljeva Instrumenta, uključujući njegovu uspješnost. U*

skladu s člankom 24. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/1939 Revizijski odbor izvješćuje EPPO o svakom kažnjivom postupanju u pogledu kojeg bi EPPO mogao izvršavati svoju nadležnost. Osim toga, Revizijski odbor donosi preporuke korisnicima o svim slučajevima u kojima, prema njegovu mišljenju, nadležna tijela korisnika nisu poduzela korake za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje prijevara, korupcije, sukoba interesa i nepravilnosti koji utječu ili za koje postoji ozbiljan rizik da bi mogli utjecati na dobro finansijsko upravljanje rashodima koji se financiraju u okviru Instrumenta te u svim slučajevima u kojima utvrdi nedostatke koji utječu na oblikovanje i funkcioniranje sustava kontrole koji su uspostavile vlasti korisnika. Korisnici provode takve preporuke ili obrazlažu zašto to nisu uradili. Izvješća i informacije Revizijskog odbora šalju se i OLAF-u i, prema potrebi, EPPO-u, te se mogu podijeliti s relevantnim tijelima zemalja korisnica, posebno ako trebaju poduzeti korake za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje prijevara, korupcije, sukoba interesa i nepravilnosti, uključujući njihovu uspješnost, te za istragu i progona kaznenih djela koja utječu na finansijske interese Unije.

11. *Revizijski odbor ima pristup informacijama, bazama podataka i registrima potrebnima za obavljanje svojih zadaća. Okvirnim sporazumom iz članka 9. utvrđuju se pravila i pojedinosti za pristup Revizijskog odbora relevantnim informacijama i za to kako korisnici Revizijskom odboru dostavljaju relevantne informacije.*
12. *Revizijski odbor može aktivnostima izgradnje kapaciteta za borbu protiv lošeg upravljanja javnim sredstvima Komisiji pomagati u pružanju potpore korisnicima.*
13. *Rad Revizijskog odbora financira se u skladu s člankom 6. stavkom 2. točkom (b), što uključuje i financiranje imenovanog neovisanog vanjskog revizora.*

Članak 23.

Uloga nacionalnih unutarnjih sustava i nacionalnih revizijskih tijela

1. Za dio sredstava iz Instrumenta koji se isplaćuje kao finansijska pomoć i izravno se usmjerava u nacionalne proračune korisnika Komisija se oslanja na postojeće i poboljšane sustave unutarnje kontrole korisnika, uključujući nacionalna revizijska tijela i, prema potrebi, usluge za koordinaciju borbe protiv prijevara svakog korisnika uspostavljene u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći, *kao i na lokalni civilni nadzor omogućen mjerama transparentnosti u skladu sa standardima Unije.*

U programima reformi u prvim godinama prednost se daje provedbi reformi koje su povezane s pregovaračkim poglavljem 32., posebno u smislu upravljanja javnim finansijsama, unutarnje kontrole i borbe protiv prijevara, zajedno s poglavljima 23. i 24., posebno kad je riječ o pravosuđu, korupciji i organiziranom kriminalu te poglavljem 8. o kontroli državnih potpora.

2. Korisnici moraju bez odgode izvješćivati *Revizijski odbor i* Komisiju o svim nepravilnostima, uključujući prijevare, koje su bile predmet prvog upravnog ili sudskog nalaza te je obavješćivati o tijeku upravnih i pravnih postupaka u vezi s tim nepravilnostima. Takvo izvješćivanje provodi se elektroničkim putem s pomoću Sustava za upravljanje nepravilnostima koji je uspostavila Komisija.

3. Subjekti iz stavka 2. održavaju redoviti dijalog s ***Revizijskim odborom***, Europskim revizorskim sudom, OLAF-om i, prema potrebi, EPPO-om.
4. Komisija može provesti detaljne pregledе sustava izvršenja nacionalnog proračuna na temelju procjene rizika i dijaloga s nacionalnim revizijskim tijelima te izdati preporuke za poboljšanje sustava, ***nakon savjetovanja s Revizijskim odborom***.
5. Komisija može donijeti preporuke za korisnika na temu svih slučajeva u kojima, prema njezinu mišljenju, nadležna tijela nisu poduzela potrebne korake za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje prijevara, korupcije, sukoba interesa i nepravilnosti koji utječu ili postoji ozbiljan rizik da bi mogli utjecati na dobro finansijsko upravljanje rashodima koji se financiraju u okviru Instrumenta te u svim slučajevima u kojima utvrdi nedostatke koji utječu na oblik i funkcioniranje sustava kontrole koji su uspostavile vlasti. Dotični korisnik provodi takve preporuke ili obrazlaže zašto to nije uradio.

POGLAVLJE V.

Praćenje, izvješćivanje i evaluacija

Članak 24.

Praćenje i izvješćivanje

1. Komisija prati provedbu Instrumenta i ocjenjuje ostvarivanje ciljeva utvrđenih u članku 3. Praćenje provedbe usmjereno je i proporcionalno aktivnostima koje se provode u okviru Instrumenta. Očekuje se da će pokazatelji iz članka 13. stavka 2. pridonijeti Komisiji u praćenju Instrumenta.
2. U ***okvirnom*** sporazumu iz članka 9. utvrđuju se pravila i načini za izvješćivanje Komisije od strane korisnika za potrebe stavka 1.
3. Komisija Europskom parlamentu i Vijeću podnosi godišnje izvješće o napretku u postizanju ciljeva ove Uredbe *i poštovanju općih načela iz članka 4. To izvješće sadržava procjenu dodatnosti i dodane vrijednosti Instrumenta, procjenu sinergija i komplementarnosti između potpore obuhvaćene Instrumentom i Uredbom (EU) 2021/1529 za svaki od općih i posebnih ciljeva navedenih u članku 3. ove Uredbe te opis rješenja i mjera koje je Komisija poduzela kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje, u cilju zaštite proračuna Unije.*
4. Komisija podnosi izvješće iz stavka 3. Odboru iz članka 27.

Članak 24.a

Tablica pokazatelja

1. ***Komisija uspostavlja tablicu pokazatelja Instrumenta („tablica pokazatelja”), u kojoj se prikazuje napredak u provedbi programa reformi korisnika u svakom od ciljeva iz članka 3. Tablica pokazatelja predstavlja sustav izvješćivanja o uspješnosti Instrumenta.***
2. ***Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranog akta u skladu s člankom 26. radi dopune ove Uredbe definiranjem detaljnih elemenata tablice pokazatelja s ciljem prikaza napretka u provedbi Instrumenta kako je navedeno u stavku 1. ovog članka.***
3. ***Tablica pokazatelja mora biti operativna najkasnije do prosinca 2024., a Komisija je redovito ažurira čim postanu dostupne informacije o uspješnosti i drugi bitni***

dokumenti opisani u članku 24.a stavku 4. Tablica pokazatelja objavljuje se na internetskim stranicama ili internetskom portalu.

4. *U tablici pokazatelja prikazani su i ključni dokumenti, kao što su programi reformi, Komisijine ocjene programa reformi, zahtjevi korisnika za plaćanje, Komisijina ocjena ispunjavanja uvjeta plaćanja, odluka programa reformi i odluke kojima se odobrava oslobođanje sredstava.*
5. *U tablici pokazatelja navode se i informacije o krajnjim primateljima sredstava iz ovog Instrumenta.*

Članak 25.

Evaluacija Instrumenta

1. Nakon 31. prosinca 2027., a najkasnije do 31. prosinca 2031. Komisija provodi **neovisnu vanjsku** ex post evaluaciju Uredbe. U toj ex post evaluaciji ocjenjuje se doprinos Unije postizanju ciljeva ove Uredbe. **Za potrebe te neovisne vanjske evaluacije Komisija uzima u obzir prijedloge Europskog parlamenta ili Vijeća.**
2. U toj ex post evaluaciji primjenjuju se načela dobre prakse Odbora za razvojnu pomoć OECD-a, nastoji se utvrditi jesu li postignuti ciljevi te se daju preporuke radi poboljšanja budućih aktivnosti.

Komisija Europskom parlamentu, Vijeću i državama članicama dostavlja nalaze i zaključke te ex post evaluacije zajedno sa svojim primjedbama i dalnjim mjerama. O toj ex post evaluaciji može se raspravljati na zahtjev država članica **ili Europskog parlamenta**. Rezultati se uzimaju u obzir pri pripremi budućih programa i aktivnosti i pri dodjeli sredstava. Te su ex post evaluacije i daljnje mjere javno dostupne.

Komisija u odgovarajućoj mjeri uključuje sve relevantne dionike, uključujući korisnike, socijalne partnere, organizacije civilnog društva, **regionalne** i lokalne vlasti, u postupak evaluacije financiranja sredstvima Unije na temelju ove Uredbe i može se, prema potrebi, odlučiti na provedbu zajedničkih evaluacija s državama članicama i drugim partnerima, uz aktivnu uključenost korisnika.

POGLAVLJE VI.

Završne odredbe

Članak 26.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata **iz članaka 13., 15., 16., 18., 19., 20., 21. i 24.** dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 18. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje **od četiri godine počevši od sedam dana** nakon datuma stupanja na snagu ove Uredbe. **Komisija sastavlja izyješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije isteka četverogodišnjeg razdoblja. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.**

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 18. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim doneše delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 18. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku **od dva mjeseca** od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za **dva mjeseca** na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 27.
Postupak Odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 27.a
Parlamentarni nadzor

1. *Europski parlament i Komisija održavaju redoviti dijalog kako bi osigurali parlamentarni nadzor i kontrolu Instrumenta. Dijalog se vodi u okviru postojećeg geopolitičkog dijaloga na visokoj razini o provedbi instrumenta IPA III kako bi se osigurala usklađenost obaju instrumenata. Dijalog omogućuje razmjenu mišljenja s Europskim parlamentom o napretku u provedbi Instrumenta i programa reformi. Dijalog se održava najmanje tri puta godišnje u odgovarajućim dijelovima ciklusa provedbe. Prije svakog dijaloga Komisija Parlamentu dostavlja:*
 - a) *stanje napretka u provedbi Instrumenta, osobito programa reformi te povezanih ulaganja i reformi, kao i okvirnih sporazuma;*
 - b) *programe reformi, Komisiju ocjenu tih programa i sve izmjene tih programa;*
 - c) *status ispunjavanja ključnih etapa i ciljnih vrijednosti,*
 - d) *informacije o zadržavanju i suspenziji plaćanje te o smanjenju i preraspodjeli sredstava, među ostalim iznesenim očitovanjima i korektivnim mjerama koje su poduzele zemlje korisnice kako bi osigurale zadovoljavajuće ostvarivanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti;*
 - e) *procjenu komplementarnosti svih mjera instrumenta IPA III i Instrumenta za zapadni Balkan;*
 - f) *najnovije detaljno financijsko programiranje i sve druge povezane dokumente Instrumenta i instrumenta IPA III kako bi se omogućio dosljedan nadzor obaju instrumenata za korisnike.*

- g) *glavne nalaze aktivnosti praćenja definirane u ovoj Uredbi, uključujući godišnje izvješće kako je navedeno u članku 24.;*
 - h) *sve druge relevantne informacije i dokumentaciju u vezi s provedbom Instrumenta.*
- 2. *Europski parlament svoja stajališta o temama iz stavka 1. može izraziti u rezolucijama.*
- 3. *Komisija uzima u obzir sve elemente koji proizlaze iz stajališta izraženih u okviru redovnog dijaloga, uključujući relevantne rezolucije Europskog parlamenta.*
- 4. *Tablica pokazatelja iz članka 24.a može poslužiti kao osnova za dijalog.*

Članak 28.

Informiranje, komunikacija i promidžba

- 1. Komisija i delegacije Europske unije u zemljama korisnicama uključuju se u komunikacijske aktivnosti kako bi osigurala vidljivost financiranja Unije za finansijsku potporu predviđenu u programima reformi, među ostalim putem zajedničkih komunikacijskih aktivnosti s korisnicima. Komisija osigurava da se potpora u okviru Instrumenta priopći i potvrdi u izjavi o financiranju. *Aktivnosti koje se financiraju u okviru Instrumenta podliježu zahtjevima utvrđenima u Priručniku za komunikacije i vidljivost za vanjsko djelovanje EU-a. Komisija za svakog korisnika donosi smjernice za projekte koje financira Unija koje se odnose na vidljivost i komunikacijske aktivnosti.*
- 2. Primatelji sredstava Unije, osobito državne i druge javne institucije, aktivno i transparentno priznaju podrijetlo i osiguravaju vidljivost tih sredstava, uključujući, ako je to primjenjivo, isticanjem amblema Unije i odgovarajuće izjave o financiranju koja glasi „Financira Europska unija”, posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata, pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih ciljanih informacija različitoj publici, među ostalim medijima i javnosti.
- 2a. *Budući pristup primatelja sredstvima Unije uvjetovan je ispunjavanjem kriterija vidljivosti iz stavka 2.*
- 3. Komisija provodi informacijske i komunikacijske aktivnosti koje se odnose na Instrument, na aktivnosti provode na temelju Instrumenta i na postignute rezultate. Finansijska sredstva dodijeljena Instrumentu također doprinose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije ako se ti prioriteti odnose na ciljeve iz članka 3. *Komisija poduzima mjere za jačanje strateške komunikacije i javne diplomacije za informiranje o vrijednostima Unije i naglašavanje dodane vrijednosti potpore koju pruža Unija.*
- 3a. *Informacije, komunikacija i promidžba pružaju se u pristupačnom formatu, u skladu s člankom 9. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom i usklađenim zakonodavstvom Unije, posebno Direktivom 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁶.*

¹⁶ Direktiva (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga (SL L 151, 7.6.2019., str. 70.).

Članak 29.
Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik

PRILOG

Metodologija za raspodjelu ukupnih sredstava po korisniku

Dodjela sredstava korisniku izračunava se u skladu sa sljedećim koracima na temelju podataka za referentnu godinu:

Korak 1.: određivanje ključa raspodjele prema stanovništvu na temelju omjera broja stanovnika korisnika i ukupnog broja stanovnika u regiji zapadnog Balkana;

Korak 2: određivanje ključa raspodjele prema BDP-u na temelju omjera prosječnog BDP-a po stanovniku za regiju zapadnog Balkana i BDP-a po stanovniku predmetnog korisnika podijeljenog sa zbrojem šest omjera;

Korak 3: kombinacija postotnog pondera svake zemlje za stanovništvo u koraku 1. i BDP po stanovniku u koraku 2. koraku s ponderom od 60 % za stanovništvo i 40 % za BDP-a po stanovniku.

**PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE**

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestitelji Tonino Picula i Karlo Ressler izjavljuju da su tijekom pripreme izvješća, prije njegova usvajanja u odboru, primili informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
European Commission
Permanent Representation of Belgium to the EU
Permanent Representation of Austria to the EU
US State Department
Embassy of Montenegro to the EU
Government of North Macedonia
European Bank for Reconstruction and Development

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestitelja.

19.2.2024

MIŠLJENJE ODBORA ZA MEĐUNARODNU TRGOVINU

upućeno Odboru za vanjske poslove i Odboru za proračune

o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan
(COM(2023)0692 – C9-0408/2023 – 2023/0397(COD))

Izvjestitelj za mišljenje: Helmut Scholz

KRATKO OBRAZLOŽENJE

Europska unija razvila je sveobuhvatnu politiku kako bi podržala postupno pristupanje zemalja zapadnog Balkana: Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije. Cilj je tog procesa potaknuti demokratski, gospodarski i društveni napredak u zemljama koje žele pristupiti EU-u, čime se promiče veća suradnja i stabilnost u Europi.

Europska unija, kao i dotične zemlje, u potpunosti je uvjerenja u europsku perspektivu zemalja zapadnog Balkana, u naše bliske kulturne, povijesne i geografske veze te u našu suradnju u nizu važnih područja.

Zapadni Balkan posebno je pogoden nedavnim krizama kao što su COVID-19, odlazak znatnog broja mladog stanovništva i gospodarske poteškoće pogoršane ruskom agresijom na Ukrajinu. Kupovna moć građana zemalja zapadnog Balkana iznosi između jedne trećine i jedne polovine prosječne kupovne moći u Europskoj uniji.

Izvjestitelj podržava zaključke sa sastanka na vrhu EU-a i zapadnog Balkana održanog 13. prosinca 2023. Europska unija ponovno je potvrdila nedvojbenu predanost budućem pristupaju zemalja zapadnog Balkana Europskoj uniji i pozvala na ubrzanje procesa koji se temelji na zajedničkim vrijednostima demokracije i vladavine prava, vjerodostojnim reformama koje provode partneri i na pravednoj uvjetovanosti.

Kako bi ojačao tu predanost, EU pruža znatnu pomoć i finansijsku potporu toj regiji. Na taj način može doći do postupne integracije u jedinstveno tržište, kojоj će prethoditi snažna suradnja, europska potpora i regionalna integracija (kao pripremne mjere). Poboljšanje naših trgovinskih i komercijalnih odnosa također će biti jedan od ključnih čimbenika budućeg uspjeha tih zajedničkih napora.

Instrumentom za reforme i rast za zapadni Balkan znatno će se povećati finansijska pomoć. Finansijskim sredstvima iz Instrumenta podupirat će se programi reformi na zapadnom Balkanu, s naglaskom na socioekonomskim i temeljnim reformama, uključujući vladavinu prava i ciljana ulaganja.

Sredstva u okviru Instrumenta iznosit će 6 milijardi EUR za razdoblje 2024. – 2027. za dvije vrste potpore: dvije milijarde EUR u obliku bespovratne potpore i četiri milijarde EUR u povlaštenim zajmovima koje osigurava Europska unija. Izvjestitelj pozdravlja tu financijsku obvezu, ali se zalaže za povećanje bespovratne potpore i fleksibilnosti u pogledu uvjetovanja zajmova.

Prijedlog Komisije uključuje strogu uvjetovanost tako što oslobođanje sredstava ovisi o postizanju ciljeva navedenih u prethodno odobrenim programima reformi. Izvjestitelj smatra da takav pristup iziskuje visok stupanj fleksibilnosti i uzimanje u obzir nedavnih kriza koje i dalje utječu na zemlje zapadnog Balkana. Izvjestitelj također ustraže u potrebi da se ta ambicija uvjetuje poboljšanjem socijalnih i radnih uvjeta, održivim razvojem i borbom protiv nejednakosti, posebno između muškaraca i žena.

Sva ulaganja moraju doprinijeti širem cilju pomaganja regiji da prijeđe na zeleno, klimatski neutralno, otporno, digitalno i uključivo gospodarstvo. Izvjestitelj insistira na utvrđivanju prioritetnih ciljeva, posebno onih povezanih s vrijednostima koje dijelimo i kojima će se dodatno ojačati temelji procesa proširenja. Te vrijednosti uključuju vladavinu prava, demokraciju, poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda promicanjem neovisnog pravosudnog sustava, borbu protiv prijevara, korupcije, organiziranog kriminala, pranja novca, utaje poreza i prijevara, poštovanje međunarodnog prava, slobodu medija i akademiske slobode, kao i okruženje pogodno za civilno društvo, poticanje socijalnog dijaloga te promicanje jednakosti između muškaraca i žena, nediskriminacije i tolerancije kako bi se zajamčilo i ojačalo poštovanje prava pripadnika manjina.

Iako bi taj program trebao omogućiti konvergenciju gospodarstava zemalja zapadnog Balkana i uskladiti njihove standarde s onima Europske unije, uz to približavanje naših gospodarstava moramo i ojačati naša kulturna, obrazovna, akademska, istraživačka i kreativna partnerstva. Izvjestitelj je uvjeren da, osim jačanja naših gospodarstava, postoji i znatan potencijal za bliže odnose i bolje međusobno razumijevanje.

AMANDMANI

Odbor za međunarodnu trgovinu poziva Odbor za vanjske poslove i Odbor za proračune da kao nadležni odbori uzmu u obzir sljedeće amandmane:

Amandman 1

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 11.

Tekst koji je predložila Komisija

(11) Također bi se trebala osigurati dosljednost i potpora općim ciljevima vanjskog djelovanja Unije kako su utvrđeni

Izmjena

(11) Takoder bi se trebala osigurati dosljednost i potpora općim ciljevima vanjskog djelovanja Unije kako su utvrđeni

u članku 21. Ugovora o Europskoj uniji, uključujući poštovanje temeljnih prava sadržanih u Povelji EU-a o temeljnim pravima. Posebno će se osigurati zaštita i promicanje ljudskih prava i *vladavine* prava.

u članku 21. Ugovora o Europskoj uniji, uključujući poštovanje temeljnih prava sadržanih u Povelji EU-a o temeljnim pravima. Posebno će se osigurati zaštita i promicanje ljudskih prava, *radnih prava, u skladu s konvencijama Međunarodne organizacije rada, kao i s vladavinom* prava.

Amandman 2

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 12.

Tekst koji je predložila Komisija

(12) Aktivnosti u okviru Instrumenta trebale bi doprinijeti ostvarenju ciljeva održivog razvoja, Pariškog sporazuma i Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime, Konvencije Ujedinjenih naroda o biološkoj raznolikosti i Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije te ne bi trebale pojačavati degradaciju okoliša niti nanositi štetu okolišu ni klimi. Mjere koje se financiraju u okviru Instrumenta trebale bi biti u skladu s nacionalnim energetskim i klimatskim planovima korisnika, njihovim nacionalno utvrđenim doprinosom i ambicijom za postizanje klimatske neutralnosti do 2050. Instrumentom bi se trebalo doprinijeti mjerama ublažavanja i sposobnosti prilagodbe negativnim učincima klimatskih promjena te poticati otpornost na klimatske promjene.

Izmjena

(12) Aktivnosti u okviru Instrumenta trebale bi doprinijeti ostvarenju ciljeva održivog razvoja, *smanjenju nejednakosti, poticanju održivog dugoročnog rasta, ciljevima europskog zelenog plana*, Pariškog sporazuma i Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime, Konvencije Ujedinjenih naroda o biološkoj raznolikosti i Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije te ne bi trebale pojačavati degradaciju okoliša niti nanositi štetu okolišu ni klimi. Mjere koje se financiraju u okviru Instrumenta trebale bi biti u skladu s nacionalnim energetskim i klimatskim planovima korisnika, njihovim nacionalno utvrđenim doprinosom i ambicijom za postizanje klimatske neutralnosti do 2050. Instrumentom bi se trebalo doprinijeti mjerama ublažavanja i sposobnosti prilagodbe negativnim učincima klimatskih promjena te poticati otpornost na klimatske promjene.

Instrumentom bi se trebalo podupirati poticanje inovacija za MSP-ove i aktere socijalne ekonomije, kao i prijenos tehnologije za potporu zelenoj i digitalnoj tranziciji; aktivnosti u okviru Instrumenta trebale bi uključivati politike za smanjenje nezaposlenosti mladih i odljeva mozgova iz zemalja zapadnog Balkana;
Aktivnostima u okviru Instrumenta trebalo bi predvidjeti procjene utjecaja na

okoliš i javna savjetovanja o projektima koji utječu na zaštićena područja, bioraznolikost i zaštitu okoliša, uzimajući u obzir stajališta lokalne zajednice.

Amandman 3

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 13.

Tekst koji je predložila Komisija

(13) Provedba ove Uredbe trebala bi se voditi načelima jednakosti i nediskriminacije, kako su razrađena u strategijama za Uniju ravnopravnosti. Trebala bi promicati rodnu ravnopravnost i jačanje položaja žena i djevojčica te nastojati zaštитiti i promicati prava žena i djevojčica u skladu s akcijskim planovima EU-a za rodnu ravnopravnost i relevantnim zaključcima Vijeća i međunarodnim konvencijama. Provedba Instrumenta trebala bi biti u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, a u okviru ulaganja i tehničke pomoći iz Instrumenta trebalo bi osigurati pristupačnost.

Izmjena

(13) Provedba ove Uredbe trebala bi se voditi načelima jednakosti i nediskriminacije, kako su razrađena u strategijama za Uniju ravnopravnosti, *poštovanjem radnih prava, zdravlja i sigurnosti na radu*. Trebala bi promicati rodnu ravnopravnost, *uključujući rješavanje problema razlika u plaći na temelju spola* i jačanje položaja žena i djevojčica te nastojati zaštитiti i promicati prava žena i djevojčica u skladu s akcijskim planovima EU-a za rodnu ravnopravnost i relevantnim zaključcima Vijeća i međunarodnim konvencijama. Provedba Instrumenta trebala bi biti u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, a u okviru ulaganja i tehničke pomoći iz Instrumenta trebalo bi osigurati pristupačnost.

Amandman 4

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 15.

Tekst koji je predložila Komisija

(15) Uzimajući u obzir europski zeleni plan kao europsku strategiju održivog rasta i važnost postizanja ciljeva u području klime i bioraznolikosti u skladu s obvezama iz Međuinstitucijskog sporazuma, Instrument bi trebao doprinijeti postizanju općeg cilja da se 30 % proračunskih rashoda Unije namijeni

Izmjena

(15) Uzimajući u obzir europski zeleni plan kao europsku strategiju održivog rasta i važnost postizanja ciljeva u području klime i bioraznolikosti u skladu s obvezama iz Međuinstitucijskog sporazuma, Instrument bi trebao doprinijeti postizanju općeg cilja da se 30 % proračunskih rashoda Unije namijeni

klimatskim ciljevima te 7,5 % u 2024. i 10 % u 2026. i 2027. ciljevima u području bioraznolikosti. Najmanje 37 % bespovratne finansijske potpore koja se usmjerava putem WBIF-a trebalo bi biti namijenjeno klimatskim ciljevima. Instrumentom bi se trebale podupirati aktivnosti kojima se u potpunosti poštuju klimatski i okolišni standardi i prioriteti Unije te načelo „ne nanosi bitnu štetu“ u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852⁸.

⁸Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088, SL L 198, 22.6.2020., str. 13.

klimatskim ciljevima te 7,5 % u 2024. i 10 % u 2026. i 2027. ciljevima u području bioraznolikosti. Najmanje 37 % bespovratne finansijske potpore koja se usmjerava putem WBIF-a trebalo bi biti namijenjeno klimatskim ciljevima *radi postizanja klimatske neutralnosti*. Instrumentom bi se trebale podupirati aktivnosti kojima se u potpunosti poštuju klimatski i okolišni standardi i prioriteti Unije te načelo „ne nanosi bitnu štetu“ u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852⁸.

⁸Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088, SL L 198, 22.6.2020., str. 13.

Amandman 5

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 22.

Tekst koji je predložila Komisija

(22) Kako bi se osigurala učinkovita provedba Instrumenta, uključujući olakšavanje integracije korisnika sa zapadnog Balkana u europske lance vrijednosti, sva roba i materijali koji se financiraju i nabavljaju u okviru ovog Instrumenta trebali bi potjecati iz država članica, korisnika, ugovornih stranaka Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru i zemalja obuhvaćenih Prilogom I. Uredbi (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰ i Prilogom I. Uredbi (EU) 2021/1529 te zemalja kojima je Komisija omogućila recipročan pristup vanjskoj pomoći u korisnicima, osim ako se roba i materijali ne mogu nabavljati pod razumnim uvjetima ni u jednoj od tih zemalja.

Izmjena

(22) Kako bi se osigurala učinkovita provedba Instrumenta, uključujući olakšavanje integracije korisnika sa zapadnog Balkana u europske lance vrijednosti, sva roba i materijali koji se financiraju i nabavljaju u okviru ovog Instrumenta trebali bi potjecati iz država članica, korisnika, ugovornih stranaka Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru i zemalja obuhvaćenih Prilogom I. Uredbi (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰ i Prilogom I. Uredbi (EU) 2021/1529 te zemalja kojima je Komisija omogućila recipročan pristup vanjskoj pomoći u korisnicima *i zadovoljavati, kada je to moguće, visoke socijalne i okolišne kriterije*, osim ako se roba i materijali ne mogu nabavljati pod razumnim uvjetima ni u jednoj od tih zemalja, *a u tom slučaju nabava bi trebala biti u skladu s postojećim i budućim*

propisima EU-a o dužnoj pažnji u lancima opskrbe.

¹⁰ Uredba (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009, (SL L 209, 14.6.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

¹⁰ Uredba (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009, (SL L 209, 14.6.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

Amandman 6

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 27.

Tekst koji je predložila Komisija

(27) Programi reformi trebali bi uključivati i objašnjenje sustava korisnika za učinkovito sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti, korupcije, prijevara i sukoba interesa pri korištenju sredstava stavljenih na raspolažanje u okviru Instrumenta te aranžmane čiji je cilj izbjegavanje dvostrukog financiranja iz Instrumenta i drugih programa Unije te od drugih donatora.

Izmjena

(27) Programi reformi trebalo bi uključivati i objašnjenje sustava korisnika za učinkovito sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti, korupcije, prijevara i sukoba interesa pri korištenju sredstava stavljenih na raspolažanje u okviru Instrumenta te aranžmane čiji je cilj izbjegavanje dvostrukog financiranja iz Instrumenta i drugih programa Unije te od drugih donatora. **Programe reformi trebalo bi osmisliti i provoditi uz sudjelovanje svih relevantnih dionika u svakoj zemlji.**

Amandman 7

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 29.

Tekst koji je predložila Komisija

(29) Komisija bi trebala ocijeniti svaki program reformi na temelju popisa kriterija

Izmjena

(29) Komisija bi trebala ocijeniti svaki program reformi na temelju popisa kriterija

utvrđenih u ovoj Uredbi. Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji radi odobrenja programa reformi. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹. Komisija će prema potrebi propisno uzeti u obzir Odluku Vijeća 2010/427/EU i ulogu Europske službe za vanjsko djelovanje, posebno pri praćenju ispunjavanja preduvjeta za potporu Unije.

utvrđenih u ovoj Uredbi. Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji radi odobrenja programa reformi. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹. Komisija će prema potrebi propisno uzeti u obzir Odluku Vijeća 2010/427/EU i ulogu Europske službe za vanjsko djelovanje, posebno pri praćenju ispunjavanja preduvjeta za potporu Unije.

Ocjenu programa reformi trebala bi provesti Komisija, uz pomoć neovisnih stručnjaka, među ostalim iz civilnog društva.

¹¹ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

¹¹ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

Amandman 8

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka a

Tekst koji je predložila Komisija

(a) ubrzanje tranzicije korisnika prema održivim i uključivim gospodarstvima koja su sposobna izdržati konkurentske tržišne pritiske jedinstvenog tržišta Unije te stabilnom ulagačkom okruženju;

Izmjena

(a) ubrzanje tranzicije korisnika prema održivim, ***klimatski neutralnim*** i uključivim gospodarstvima, s ***niskim razinama nejednakosti***, koja su sposobna izdržati konkurentske tržišne pritiske jedinstvenog tržišta Unije te stabilnom ulagačkom okruženju;

Amandman 9

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka ca (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(c a) osiguranje toga da ulaganja obuhvaćena Instrumentom korisnicima omoguće veću ulogu u otpornim lancima vrijednosti EU-a, promiču povećano stvaranje vrijednosti i razvoj lokalnih industrija te njihov napredak duž lanca vrijednosti;

Amandman 10

Prijedlog uredbe Članak 3. – stavak 2. – točka e

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(e) ubrzanje zelene tranzicije u skladu sa zelenim programom za zapadni Balkan iz 2020. u svim gospodarskim sektorima, posebno sektoru energetike, uključujući tranziciju prema dekarboniziranom, klimatski neutralnom i kružnom gospodarstvu otpornom na klimatske promjene;

(e) ubrzanje zelene tranzicije u skladu sa zelenim programom za zapadni Balkan iz 2020. u svim gospodarskim sektorima, posebno sektoru energetike, uključujući **energetsku učinkovitost i** tranziciju prema dekarboniziranom, klimatski neutralnom i kružnom gospodarstvu otpornom na klimatske promjene **i zaštitu bioraznolikosti i okoliša**;

Amandman 11

Prijedlog uredbe Članak 3. – stavak 2. – točka g

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(g) poticanje inovacija, posebno za MSP-ove i potporu zelenoj i digitalnoj tranziciji;

(g) poticanje inovacija, posebno za MSP-ove i potporu zelenoj i digitalnoj tranziciji **pružanjem tehničke pomoći i prijenosom tehnologije**;

Amandman 12

Prijedlog uredbe Članak 3. – stavak 2. – točka h

Tekst koji je predložila Komisija

(h) poticanje kvalitetnog obrazovanja, ospozobljavanja, prekvalifikacije i usavršavanja te politika zapošljavanja;

Izmjena

(h) poticanje kvalitetnog obrazovanja, ospozobljavanja, prekvalifikacije i usavršavanja te politika zapošljavanja *i prihvaćanja konvencija Međunarodne organizacije rada, s naglaskom na rješavanju problema razlika u plaći na temelju spola i nezaposlenosti mladih;*

Amandman 13

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka i

Tekst koji je predložila Komisija

(i) daljnje jačanje osnova na kojima počiva proces proširenja, uključujući vladavinu prava, demokraciju, poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda, među ostalim promicanjem neovisnosti pravosuđa, ojačane sigurnosti i borbe protiv prijevara, korupcije, organiziranog kriminala, financiranja terorizma, pranja novca, utaje poreza i poreznih prijevara; usklađenost s međunarodnim pravom; jačanje slobode medija i akademske slobode te poticajnog okruženja za civilno društvo; poticanje socijalnog dijaloga; promicanje rodne ravnopravnosti, nediskriminacije i tolerancije kako bi se zajamčilo i ojačalo poštovanje prava pripadnika manjina;

Izmjena

(i) daljnje jačanje osnova na kojima počiva proces proširenja, uključujući vladavinu prava, demokraciju, poštovanje ljudskih prava i *prava rada i* temeljnih sloboda, među ostalim promicanjem neovisnosti pravosuđa, ojačane sigurnosti i borbe protiv prijevara, korupcije, organiziranog kriminala, financiranja terorizma, pranja novca, utaje poreza i poreznih prijevara; usklađenost s međunarodnim pravom; jačanje slobode medija i akademske slobode te poticajnog okruženja za civilno društvo; poticanje socijalnog dijaloga; promicanje rodne ravnopravnosti *i smanjenja razlika u plaći na temelju spola*, nediskriminacije i tolerancije kako bi se zajamčilo i ojačalo poštovanje prava pripadnika manjina;

Amandman 14

Prijedlog uredbe

Članak 4. – stavak 1.

Tekst koji je predložila Komisija

1. Suradnja u okviru Instrumenta temelji se na načelima djelotvornosti

Izmjena

1. Suradnja u okviru Instrumenta temelji se na načelima djelotvornosti

razvoja i promiče ta načela u svim modalitetima, a to su preuzimanje odgovornosti korisnika za razvojne prioritete, usmjerenošć na rezultate, uključiva partnerstva, transparentnost i uzajamna odgovornost. Suradnja se temelji na djelotvornoj i učinkovitoj raspodjeli i upotrebi resursa.

razvoja i promiče ta načela u svim modalitetima, a to su preuzimanje odgovornosti korisnika za razvojne prioritete, usmjerenošć na rezultate, uključiva partnerstva *i sudjelovanje u stvaranju politika koje obuhvaća civilno društvo i lokalne vlasti*, transparentnost i uzajamna odgovornost. Suradnja se temelji na djelotvornoj i učinkovitoj raspodjeli i upotrebi resursa.

Amandman 15

Prijedlog uredbe

Članak 4. – stavak 4.

Tekst koji je predložila Komisija

4. U aktivnostima u okviru Instrumenta vodi se računa o ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi klimatskim promjenama, biološkoj raznolikosti i zaštiti okoliša, ljudskim pravima, demokraciji, rodnoj ravnopravnosti i, ako je primjenjivo, smanjenju rizika od katastrofa te se podupire napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja, promicanjem integriranih djelovanja kojima se na koherentan način mogu stvoriti posredne koristi i ispuniti višestruki ciljevi. U tim se aktivnostima izbjegava nastajanje neupotrebljive imovine, a aktivnosti se vode načelima „nenanošenja štete” i „da se nikoga ne zapostavi” i pristupom uključivanja pitanja održivosti, na kojem se temelji europski zeleni plan.

Izmjena

4. U aktivnostima u okviru Instrumenta vodi se računa o ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi klimatskim promjenama, biološkoj raznolikosti i zaštiti okoliša, ljudskim *i radničkim* pravima, demokraciji, rodnoj ravnopravnosti i, ako je primjenjivo, smanjenju rizika od katastrofa te se podupire napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja, promicanjem integriranih djelovanja kojima se na koherentan način mogu stvoriti posredne koristi i ispuniti višestruki ciljevi, *osiguravanjem procjena ekološkog učinka i javnih savjetovanja o projektima koji obuhvaćaju zaštićena područja, bioraznolikost i zaštitu okoliša, uzimajući u obzir stajališta lokalne zajednice*. U tim se aktivnostima izbjegava nastajanje neupotrebljive imovine, a aktivnosti se vode načelima „nenanošenja štete” i „da se nikoga ne zapostavi” i pristupom uključivanja pitanja održivosti, na kojem se temelji europski zeleni plan.

Amandman 16

Prijedlog uredbe

Članak 4. – stavak 4.a (novi)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

4.a EU osigurava i poboljšava uskladenost svojih vanjskih politika, a korisnici nastoje uskladiti svoje politike sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a;

Amandman 17

Prijedlog uredbe

Članak 5. – stavak 1.

Tekst koji je predložila Komisija

1. Preduvjeti za primanje potpore iz Instrumenta je da korisnici **nastave podržavati i poštovati** djelotvorne demokratske mehanizme, uključujući višestranački parlamentarni sustav i vladavinu prava, te da jamče poštovanje ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina. Još jedan preduvjet je da se Srbija i Kosovo konstruktivno angažiraju na normalizaciji svojih odnosa kako bi mogli potpuno provesti sve svoje obveze koje proizlaze iz Sporazuma o putu prema normalizaciji i njegova Priloga o provedbi te svih prethodnih sporazuma o dijalogu te da sudjeluju u pregovorima o sveobuhvatnom sporazumu o normalizaciji odnosa.

Izmjena

1. Preduvjeti za primanje potpore iz Instrumenta je da korisnici **podržavaju i poštuju** djelotvorne demokratske mehanizme, uključujući višestranački parlamentarni sustav i vladavinu prava, te da jamče poštovanje ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina, **poštujući pritom ciljeve iz članka 3**. Još jedan preduvjet je da se Srbija i Kosovo konstruktivno angažiraju na normalizaciji svojih odnosa kako bi mogli potpuno provesti sve svoje obveze koje proizlaze iz Sporazuma o putu prema normalizaciji i njegova Priloga o provedbi te svih prethodnih sporazuma o dijalogu te da sudjeluju u pregovorima o sveobuhvatnom sporazumu o normalizaciji odnosa.

Amandman 18

Prijedlog uredbe

Članak 5. – stavak 2.

Tekst koji je predložila Komisija

2. Komisija prati ispunjavanje preduvjeta utvrđenih u stavku 1. prije oslobađanja sredstava za korisnike u okviru Instrumenta i tijekom cijelog razdoblja potpore koja se pruža u okviru Instrumenta, uzimajući u obzir posljednji paket za

Izmjena

2. Komisija prati ispunjavanje preduvjeta utvrđenih u stavku 1. prije oslobađanja sredstava za korisnike u okviru Instrumenta i tijekom cijelog razdoblja potpore koja se pruža u okviru Instrumenta, uzimajući u obzir posljednji paket za

proširenje. Komisija može donijeti odluku u kojoj zaključuje da neki od tih preuvjeta nisu ispunjeni i, konkretno, uskratiti oslobađanje sredstava iz članka 21., neovisno o ispunjenju uvjeta plaćanja iz članka 16. stavka 3.

proširenje. Komisija može donijeti odluku u kojoj zaključuje da neki od tih preuvjeta nisu ispunjeni i, konkretno, uskratiti oslobađanje sredstava iz članka 21., neovisno o ispunjenju uvjeta plaćanja iz članka 16. stavka 3. *Korisnici imaju mogućnost ispraviti nedostatke kako bi ispunili preuvjete, što će im omogućiti da, nakon pozitivne odluke Komisije, dobiju pristup sredstvima.*

Amandman 19

Prijedlog uredbe Članak 8. – stavak 3.

Tekst koji je predložila Komisija

3. Sva roba i materijali koji se financiraju i nabavljuju u okviru ovog Instrumenta moraju potjecati iz bilo koje zemlje iz stavka 1. točaka (a) i (b), osim ako se roba i materijali ne mogu nabavljati pod razumnim uvjetima ni u jednoj od tih zemalja. Uz to primjenjuju se pravila o ograničenjima iz stavka 6.

Izmjena

3. Sva roba i materijali koji se financiraju i nabavljuju u okviru ovog Instrumenta moraju potjecati iz bilo koje zemlje iz stavka 1. točaka (a) i (b) *te, kad god je to moguće, ispunjavaju visoke socijalne i okolišne kriterije*, osim ako se roba i materijali ne mogu nabavljati pod razumnim uvjetima ni u jednoj od tih zemalja. *U tom slučaju, nabava bi trebala biti u skladu s postojećim i budućim propisima EU-a o dužnoj pažnji u lancima opskrbe.* Uz to primjenjuju se pravila o ograničenjima iz stavka 6.

Amandman 20

Prijedlog uredbe Članak 8. – stavak 6. – točka b

Tekst koji je predložila Komisija

(b) ako aktivnost ili određeni postupci dodjele utječu na sigurnost ili javni poredak, posebno u pogledu strateške imovine i interesa Unije, njezinih država članica ili bilo kojeg korisnika, uključujući sigurnost, otpornost i zaštitu cjelovitosti digitalne infrastrukture (uključujući

Izmjena

(b) ako aktivnost ili određeni postupci dodjele utječu na sigurnost ili javni poredak, posebno u pogledu strateške imovine i interesa Unije, njezinih država članica ili bilo kojeg korisnika, uključujući sigurnost, otpornost i zaštitu cjelovitosti digitalne infrastrukture (uključujući

infrastrukturu 5G mreže), komunikacijskih i informacijskih sustava i povezanih lanaca opskrbe.

infrastrukturu 5G mreže), komunikacijskih i informacijskih sustava i povezanih lanaca opskrbe *i ako djelovanje ili postupak dodjele nisu u skladu sa strategijom gospodarske sigurnosti.*

Amandman 21

Prijedlog uredbe Članak 11. – stavak 5.

Tekst koji je predložila Komisija

5. Programi reformi moraju biti u skladu s općim načelima utvrđenima u članku 4.

Izmjena

5. Programi reformi moraju biti u skladu s općim načelima utvrđenima u članku 4. *i sastavljaju se na otvoren i transparentan način, uz savjetovanje sa svim dionicima.*

Amandman 22

Prijedlog uredbe Članak 14. – stavak 4.

Tekst koji je predložila Komisija

4. Za potrebe ocjene programa reformi koje dostave korisnici Komisiji mogu pomagati stručnjaci.

Izmjena

4. Za potrebe ocjene programa reformi koje dostave korisnici Komisiji mogu pomagati *neovisni* stručnjaci, *uključujući iz civilnog društva.*

**PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ ZA MIŠLJENJE PRIMIO INFORMACIJE**

Izvjestitelj za mišljenje izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primio nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu.

POSTUPAK U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Naslov	Uspostava Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan	
Referentni dokumenti	COM(2023)0692 – C9-0408/2023 – 2023/0397(COD)	
Nadležni odbori Datum objave na plenarnoj sjednici	AFET 18.1.2024	BUDG 18.1.2024
Odbori koji su dali mišljenje Datum objave na plenarnoj sjednici	INTA 18.1.2024	
Izvjestitelj za mišljenje Datum imenovanja	Helmut Scholz 28.11.2023	
Članak 58. – Postupak u zajedničkom odboru Datum objave na plenarnoj sjednici	18.1.2024	
Datum usvajanja	19.2.2024	
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:	28 3 0
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Anna-Michelle Asimakopoulou, Geert Bourgeois, Jordi Cañas, Paolo De Castro, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Martine Kemp, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Sara Matthieu, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Inma Rodríguez-Piñero, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Dominik Tarczyński, Marie-Pierre Vedrenne, Iuliu Winkler, Jan Zahradil	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Marek Belka, Udo Bullmann, Enikő Győri, Svenja Hahn, Sandra Kalniete, Lydie Massard, Manuela Ripa	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Pascal Arimont, Lukas Mandl, Tomas Tobé	

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

28	+
NI	Enikő Győri, Carles Puigdemont i Casamajó
PPE	Pascal Arimont, Anna-Michelle Asimakopoulou, Danuta Maria Hübner, Sandra Kalniete, Martine Kemp, Lukas Mandl, Gabriel Mato, Tomas Tobé, Iuliu Winkler
Renew	Jordi Cañas, Svenja Hahn, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Marek Belka, Udo Bullmann, Paolo De Castro, Bernd Lange, Margarida Marques, Inma Rodríguez-Piñero, Joachim Schuster
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	Heidi Hautala, Lydie Massard, Sara Matthieu, Manuela Ripa

3	-
ECR	Geert Bourgeois, Dominik Tarczyński, Jan Zahradil

0	0

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani

19.2.2024

MIŠLJENJE ODBORA ZA REGIONALNI RAZVOJ

upućeno Odboru za vanjske poslove i Odboru za proračune

o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan
(COM(2023)0692 – C9-0408/2023 – 2023/0397(COD))

Izvjestitelj za mišljenje: Stelios Kympouropoulos

KRATKO OBRAZLOŽENJE

Mišljenje čiju je izradu predvodio g. Stelios KYMPOUROPOULOS razrađeno je u iznimno ograničenom vremenskom okviru. Stoga nacrt mišljenja nije pripremljen niti su amandmani podneseni izravno na izvorni tekst. Međutim, izvjestitelj i izvjestitelji u sjeni za ovo su mišljenje uspjeli postići dogovor o nizu amandmana kojima se naglašava važnost uključivanja lokalnih i regionalnih vlasti u provedbu „Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan”.

U mišljenju se ponovno ističe potreba za promicanjem višerazinskog upravljanja i lokaliziranog pristupa kako bi se postigla postupna integracija i teritorijalna kohezija država korisnica. Također skreće pozornost na načelo „nenanošenja štete koheziji” kao ključni element Instrumenta.

Izvjestitelj je uvjeren da je glavni cilj ovog mišljenja poboljšati filozofiju kohezijske politike u okviru Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan. Predlaže proširenje popisa potencijalnih korisnika na temelju okvira četverostrukе inovacijske spirale, kao što su sveučilišta, industrija, lokalne vlasti i civilno društvo, kako bi se postigao bolji učinak na njihova društva.

Drugi važni elementi koje bi izvjestitelj želio istaknuti u ovom mišljenju su pristup odozdo prema gore u nacionalnim strateškim planovima, prekogranična suradnja za buduća ulaganja i strukturne reforme. Nadalje, smatra da bi razmjena dobrih praksi i izgradnja kapaciteta na lokalnoj i regionalnoj razini trebali biti jedan od prioriteta budućeg Instrumenta. Odbor REGI dodao je i ključne prioritete kao što su promicanje rodne ravnopravnosti i zaštita ranjivih društvenih skupina.

Izvjestitelj se također zalaže za važnost promicanja ciljeva gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije smanjenjem neravnoteža među regijama i zemljama, kao i olakšavanjem povezivanja država korisnica Instrumenta. Odbor REGI dodao je i ključne prioritete kao što su promicanje rodne ravnopravnosti i zaštita ranjivih društvenih skupina.

Zaključno, izvjestitelj za ovo mišljenje smatra da ovaj prijedlog nudi veliku priliku da se poveća učinak na građane Balkana i istodobno izgradi europski identitet prije budućeg proširenja.

AMANDMANI

Odbor za regionalni razvoj poziva Odbor za vanjske poslove da kao nadležni odbor uzme u obzir sljedeće:

Amandman 1

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 1.

Tekst koji je predložila Komisija

(1) U zajedničkom je interesu Unije i njezinih partnera sa zapadnog Balkana¹ unaprijediti napore za reformu njihovih političkih, pravnih i **gospodarskih** sustava s ciljem njihova budućeg članstva u Uniji. Izgledi za članstvo u Uniji imaju snažan transformacijski učinak koji uključuje **pozitivne demokratske, političke, gospodarske i društvene promjene.**

Izmjena

(1) U zajedničkom je interesu Unije i njezinih partnera sa zapadnog Balkana¹ unaprijediti napore za reformu njihovih političkih, pravnih, **obrazovnih** i **socioekonomskih** sustava s ciljem njihova budućeg članstva u Uniji. Izgledi za članstvo u Uniji imaju snažan transformacijski učinak koji uključuje **pozitivan demokratski, politički, gospodarski, socijalni, teritorijalni i društveni razvoj i napredak.**

¹Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo*, Crna Gora, Sjeverna Makedonija i Srbija.* Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

¹Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo*, Crna Gora, Sjeverna Makedonija i Srbija.* Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

Amandman 2

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 1.a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(1 a) Evropska unija mora potaknuti proces proširenja i ojačati svoju prisutnost u regiji. Članstvo zapadnog Balkana u političkom je, sigurnosnom i gospodarskom interesu Unije i njezinih partnera. Trenutačna geopolitička situacija potvrđuje važnost stabilnosti i

demokratskog razvoja u zemljama i regijama na vanjskim granicama EU-a, uključujući zapadni Balkan.

Amandman 3

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 2.

Tekst koji je predložila Komisija

(2) Prije pristupanja potrebno je iznijeti neke prednosti članstva u Uniji. Gospodarska konvergencija suština je tih prednosti. Trenutačno, konvergencija zapadnog Balkana izražena kao BDP po stanovniku prema standardima kupovne moći i dalje je niska, između 30 % i 50 % prosjeka EU-a i ne povećava se dovoljno brzo.

Izmjena

(2) Prije pristupanja potrebno je iznijeti neke prednosti članstva u Uniji. Gospodarska, *socijalna i teritorijalna* konvergencija suština je tih prednosti. *Partnerima bi trebalo omogućiti da intenzivnije rade na reformama i povećaju ulaganja kako bi se ubrzao proces proširenja i rast njihovih gospodarstava.* Trenutačno, konvergencija zapadnog Balkana izražena kao BDP po stanovniku prema standardima kupovne moći i dalje je niska, između 30 % i 50 % prosjeka EU-a i ne povećava se dovoljno brzo.

Amandman 4

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 4.

Tekst koji je predložila Komisija

(4) Za provedbu tog plana rasta potrebno je povećati financiranje u okviru namjenskog novog finansijskog instrumenta, Instrumenta za reforme i rast, kako bi se regiji pomoglo u provedbi reformi kojima se potiče rast, regionalne integracije i zajedničkog regionalnog tržišta.

Izmjena

(4) Za provedbu tog plana rasta potrebno je povećati financiranje u okviru namjenskog novog finansijskog instrumenta, Instrumenta za reforme i rast, kako bi se regiji pomoglo u provedbi reformi kojima se potiče *održivi* rast, regionalne integracije i zajedničkog regionalnog tržišta.

Amandman 5

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 5.

Tekst koji je predložila Komisija

(5) Kako bi se ostvarili ti ciljevi, poseban naglasak kad je riječ o područjima za ulaganja trebalo bi staviti na sektore koji će vjerojatno biti ključni multiplikatori društvenog i gospodarskog razvoja: povezivost, uključujući promet, **energetiku**, zelenu i digitalnu tranziciju, obrazovanje i razvoj vještina.

Izmjena

(5) Kako bi se ostvarili ti ciljevi, poseban naglasak kad je riječ o područjima za ulaganja trebalo bi staviti na sektore koji će vjerojatno biti ključni multiplikatori društvenog i gospodarskog razvoja: **održivu** povezivost, uključujući **pravedan i uključiv** promet, **obnovljivu energiju**, zelenu i digitalnu tranziciju, obrazovanje, **istraživanje** i razvoj vještina, **zdravlje, trgovinu i razvoj trgovinskih partnerstava, kao i kvalitetu upravljanja i izgradnju administrativnih kapaciteta na svim razinama, održivi turizam te kulturne i kreativne sektore i industrije.**

Amandman 6

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 5.a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(5 a) Puni gospodarski rast i potencijal za otvaranje radnih mjesta ne mogu se ostvariti bez iskorištanja potencijala lokalnog gospodarskog razvoja i bez primjene lokaliziranog pristupa u osmišljavanju i provedbi Instrumenta strukturiranom suradnjom s općinama i regijama, socijalnim partnerima, organizacijama civilnog društva i volonterskim udrugama.

Amandman 7

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 5.a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(5 a) Zemljama zapadnog Balkana mora se pružiti potpora za prelazak na čistu energiju, s obzirom na to da ugljen osigurava otprilike 70 % električne

energije u regiji^{1a} te da izgrade moderno, dinamično i dekarbonizirano gospodarstvo s poboljšanim mogućnostima zapošljavanja.

1a

<https://webalkans.eu/en/themes/connectivity/energy/>

Amandman 8

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 5.b (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(5 b) Davanje prednosti digitalizaciji u zemljama zapadnog Balkana trebalo bi i dalje biti ključno, s ciljem poboljšanja opće društvene dobrobiti, poticanja digitalne pismenosti i brzog širenja širokopojasne povezivosti.

Amandman 9

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 6.

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(6) Prometna infrastruktura ključna je za poboljšanje povezanosti partnera sa zapadnog Balkana s EU-om. Trebala bi doprinijeti integraciji regije u Uniju. U svoj prijedlog revizije transeuropskog prometnog okvira (TEN-T) Komisija je uključila novi koridor koji prolazi kroz regiju zapadnog Balkana (koridor zapadno-istočno Sredozemlje). Mreža TEN-T trebala bi biti **referentna točka** za financiranje prometne infrastrukture u regiji.

(6) **Učinkovita, sigurna i ekološki prihvatljiva** prometna infrastruktura ključna je za poboljšanje povezanosti partnera sa zapadnog Balkana s EU-om. Trebala bi doprinijeti integraciji regije u Uniju. U svoj prijedlog revizije transeuropskog prometnog okvira (TEN-T) Komisija je uključila novi koridor koji prolazi kroz regiju zapadnog Balkana (koridor zapadno-istočno Sredozemlje). Mreža TEN-T trebala bi biti **među referentnim točkama** za financiranje **održive** prometne infrastrukture u regiji.

Amandman 10

Prijedlog uredbe
Uvodna izjava 6.a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(6 a) Poboljšanje povezanosti na zapadnom Balkanu, kao i između zapadnog Balkana i Europske unije, ključan je čimbenik rasta i zapošljavanja te će donijeti jasne koristi gospodarstvima i građanima regije, uzimajući u obzir da je razvoj infrastrukture u regiji oko 50 % niži od prosjeka EU-a^{2a}.

2a

<https://www.eib.org/en/stories/infrastructure-re-development-western-balkans>

Amandman 11

Prijedlog uredbe
Uvodna izjava 7.b (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(7 b) Naglašava važnost podupiranja socioekonomskog razvoja u balkanskim zemljama, među ostalim promicanjem zapošljavanja i pristupa osnovnim uslugama kao što su obrazovanje i zdravstvena skrb.

Amandman 12

Prijedlog uredbe
Uvodna izjava 9.

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(9) Potporu u okviru Instrumenta trebalo bi pružiti kako bi se ispunili opći i posebni ciljevi na temelju utvrđenih kriterija i uz jasne uvjete plaćanja. Opći ciljevi Instrumenta trebali bi biti ubrzavanje regionalne gospodarske integracije, postupna integracija s

(9) Potporu u okviru Instrumenta trebalo bi pružiti kako bi se ispunili opći i posebni ciljevi na temelju utvrđenih kriterija i uz jasne uvjete plaćanja *koji su zaštićeni sveobuhvatnim revizijskim okvirima*. Opći ciljevi Instrumenta trebali bi biti ubrzavanje regionalne gospodarske

jedinstvenim tržištem Unije, socioekonomska konvergencija gospodarstava zapadnog Balkana i usklađivanje sa zakonima, pravilima, standardima, politikama i praksama Unije s ciljem članstva u Uniji. Instrumentom bi se trebalo pridonijeti i ubrzaju reformi povezanih s temeljnim načelima procesa proširenja, uključujući vladavinu prava, javnu nabavu i kontrolu državnih potpora, upravljanje javnim financijama i borbu protiv korupcije. Ti bi se ciljevi trebali ostvarivati tako da se međusobno dopunjaju.

integracije *i kohezije*, postupna integracija s jedinstvenim tržištem Unije, socioekonomska konvergencija gospodarstava zapadnog Balkana i usklađivanje sa zakonima, pravilima, standardima, politikama i praksama Unije s ciljem članstva u Uniji, *uključujući Europski kodeks ponašanja za partnerstvo i načelo višerazinskog upravljanja*.

Instrumentom bi se trebalo pridonijeti i ubrzaju reformi povezanih s temeljnim načelima procesa proširenja, uključujući vladavinu prava, javnu nabavu i kontrolu državnih potpora, upravljanje javnim financijama i borbu protiv korupcije. Ti bi se ciljevi trebali ostvarivati tako da se međusobno dopunjaju.

Amandman 13

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 9.a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(9 a) Sve mjere u okviru Instrumenta trebale bi biti u potpunosti uskladene s temeljnim vrijednostima Europske unije kako je navedeno u članku 3. UFEU-a i doprinositi promicanju načela višerazinskog upravljanja i partnerstva, lokaliziranom pristupu i postizanju postupne integracije gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije korisnika, u skladu s duhom kohezijske politike utvrđenim u člancima 174. i 175. UFEU-a.

Amandman 14

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 9.a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(9 a) Velik dio pravne stećevine EU-a provode lokalne i regionalne vlasti na

podnacionalnoj razini. Instrumentom bi se trebale podupirati strukturne reforme s ciljem povećanja učinkovitosti javne uprave na svim razinama upravljanja;

Amandman 15

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 9.a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(9 a) Ključno je javnosti skrenuti pozornost na sva ta ulaganja Europske unije na zapadnom Balkanu kako bi se podigla svijest o važnosti članstva u EU-u i smanjio utjecaj Rusije ili Kine u regiji.

Amandman 16

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 10.

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(10) Instrumentom bi se trebala promicati načela razvojne učinkovitosti, uz poštovanje načela dodatnosti uz potporu koja se pruža u okviru drugih programa i instrumenata Unije te **nastojati izbjegći udvostručavanje** pomoći na temelju ove Uredbe i druge pomoći koju pružaju Unija, države članice, treće zemlje te multilateralne i regionalne organizacije i subjekti.

(10) Instrumentom bi se trebala promicati načela razvojne učinkovitosti, uz poštovanje načela dodatnosti uz potporu koja se pruža u okviru drugih programa i instrumenata Unije te **sprečavanje udvostručavanja** pomoći na temelju ove Uredbe i druge pomoći koju pružaju Unija, države članice, treće zemlje te multilateralne i regionalne organizacije i subjekti.

Amandman 17

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 11.

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(11) Također bi se trebala osigurati dosljednost i potpora općim ciljevima vanjskog djelovanja Unije kako su utvrđeni

(11) Također bi se trebala osigurati dosljednost i potpora općim ciljevima vanjskog djelovanja Unije kako su utvrđeni

u članku 21. Ugovora o Europskoj uniji, uključujući poštovanje temeljnih prava sadržanih u Povelji EU-a o temeljnim pravima. Posebno će se osigurati zaštita i promicanje ljudskih prava i vladavine prava.

u članku 21. Ugovora o Europskoj uniji, uključujući poštovanje temeljnih prava sadržanih u Povelji EU-a o temeljnim pravima. Posebno će se osigurati zaštita i promicanje ljudskih prava i vladavine prava, *koji su temeljni politički preduvjeti procesa pristupanja EU-u.*

Amandman 18

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 13.

Tekst koji je predložila Komisija

(13) Provedba ove Uredbe trebala bi se voditi načelima jednakosti i nediskriminacije, kako su razrađena u strategijama za Uniju ravnopravnosti. Trebala bi promicati rodnu ravnopravnost i jačanje položaja žena i djevojčica te nastojati zaštititi i promicati prava žena i djevojčica u skladu s akcijskim planovima EU-a za rodnu ravnopravnost i relevantnim zaključcima Vijeća i međunarodnim konvencijama. Provedba Instrumenta trebala bi biti u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, *a* u okviru ulaganja i tehničke pomoći *iz* Instrumenta *trebalo bi* osigurati pristupačnost.

Izmjena

(13) Provedba ove Uredbe trebala bi se voditi načelima jednakosti i nediskriminacije, kako su razrađena u strategijama za Uniju ravnopravnosti. Trebala bi promicati rodnu ravnopravnost i jačanje položaja žena i djevojčica te nastojati zaštititi i promicati prava žena i djevojčica u skladu s akcijskim planovima EU-a za rodnu ravnopravnost i relevantnim zaključcima Vijeća i međunarodnim konvencijama. Provedba Instrumenta trebala bi biti u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom *i Strategijom o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030. Svi nacionalni planovi trebali bi* u okviru *svojih* ulaganja i tehničke pomoći *svim ranjivim skupinama* osigurati pristupačnost *i neovisan život.*

Amandman 19

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 13.a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

*(13 a) Aktivnostima u okviru
Instrumenta trebalo bi stvoriti poticajno
okruženje za poduzetnice u ruralnim
područjima, među ostalim u pravnom i
političkom pogledu, kako bi se osigurao*

bolji pristup informacijama, znanju i vještinama te financijskim sredstvima, čime bi se otvorilo više radnih mesta u ruralnim područjima i pridonijelo generacijskoj obnovi;

Amandman 20

Prijedlog uredbe

Uvodna izjava 13.a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(13 a) Ovom bi se Uredbom trebali promicati europski kodeks ponašanja za partnerstvo i načelo višerazinskog upravljanja kako bi se korisnici pripremili za buduću provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Amandman 21

Prijedlog uredbe

Uvodna izjava 13.b (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(13 b) Aktivnosti u okviru Instrumenta trebale bi doprinijeti smanjenju dohodovnih nejednakosti u regijama kako bi se potaknula socijalna uključenost i osigurao održiv dugoročni rast.

Amandman 22

Prijedlog uredbe

Uvodna izjava 14.

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(14) Ovom bi se Uredbom stoga trebao promicati zeleni program za zapadni Balkan⁷ jačanjem zaštite okoliša, doprinosom ublažavanju klimatskih promjena i povećanju otpornosti na njih te ubrzanjem prelaska na niskougljično

(14) Ovom bi se Uredbom stoga trebao promicati zeleni program za zapadni Balkan⁷ jačanjem zaštite okoliša, doprinosom ublažavanju klimatskih promjena i povećanju otpornosti na njih te ubrzanjem prelaska na niskougljično

gospodarstvo.

gospodarstvo *i postizanja klimatske neutralnosti najkasnije do 2050.*

⁷ SWD(2020)223 final, 6.10.2020.

⁷ SWD(2020)223 final, 6.10.2020.

Amandman 23

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 16.

Tekst koji je predložila Komisija

(16) Komisija bi u suradnji s državama članicama i korisnicima trebala doprinijeti većoj transparentnosti i odgovornosti u pružanju pomoći, među ostalim uvođenjem odgovarajućih sustava unutarnje kontrole i politika za borbu protiv prijevara. Potporu iz Instrumenta trebalo bi staviti na raspolažanje uz preduvjet da svaki od korisnika nastavi poštovati djelotvorne demokratske mehanizme i institucije, uključujući višestранački parlamentarni sustav i vladavinu prava, te da jamči poštovanje ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina. Još jedan preduvjet trebao bi biti da Srbija i Kosovo konstruktivno porade na normalizaciji svojeg odnosa kako bi mogle potpuno provesti sve svoje obveze koje proizlaze iz Sporazuma o putu prema normalizaciji i njegova Priloga o provedbi te svih prethodnih sporazuma o dijalogu te da sudjeluju u pregovorima o sveobuhvatnom sporazumu o normalizaciji odnosa.

Izmjena

(16) Komisija bi u suradnji s državama članicama i korisnicima trebala doprinijeti većoj transparentnosti i odgovornosti u pružanju pomoći, među ostalim uvođenjem odgovarajućih sustava unutarnje kontrole i politika za borbu protiv prijevara *s većom razinom transparentnosti i kontinuiranim evaluacijama koje provodi Komisija.* Potporu iz Instrumenta trebalo bi staviti na raspolažanje uz preduvjet da svaki od korisnika nastavi poštovati *i podržavati* djelotvorne demokratske mehanizme i institucije, uključujući višestranicački parlamentarni sustav i vladavinu prava, te da jamči poštovanje ljudskih prava, uključujući prava pripadnika *nacionalnih, vjerskih, kulturnih i seksualnih* manjina. Još jedan preduvjet trebao bi biti da Srbija i Kosovo konstruktivno porade na normalizaciji svojeg odnosa kako bi mogle potpuno provesti sve svoje obveze koje proizlaze iz Sporazuma o putu prema normalizaciji i njegova Priloga o provedbi te svih prethodnih sporazuma o dijalogu te da sudjeluju u pregovorima o sveobuhvatnom sporazumu o normalizaciji odnosa.

Amandman 24

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 21.

Tekst koji je predložila Komisija

(21) Ograničenja prihvatljivosti u postupcima dodjele u okviru Instrumenta trebala bi se dopustiti zbog posebne prirode aktivnosti ili ako aktivnost utječe na sigurnost ili javni poredak.

Izmjena

(21) Ograničenja prihvatljivosti u postupcima dodjele u okviru Instrumenta trebala bi se dopustiti zbog posebne prirode aktivnosti ili ako aktivnost utječe na sigurnost ili javni poredak ***u propisanom postupku s odgovarajućim pravnim sredstvima kako bi se izbjegla proizvoljna primjena tih odredbi na temelju političke prisiranosti.***

Amandman 25

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 27.

Tekst koji je predložila Komisija

(27) Programi reformi trebali bi uključivati i objašnjenje sustava korisnika za učinkovito sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti, korupcije, prijevara i sukoba interesa pri korištenju sredstava stavljenih na raspolaganje u okviru Instrumenta te aranžmane ***čiji je cilj izbjegavanje dvostrukog financiranja*** iz Instrumenta i drugih programa Unije te od drugih donatora.

Izmjena

(27) Programi reformi trebali bi uključivati i objašnjenje sustava korisnika za učinkovito sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti, korupcije, prijevara i sukoba interesa pri korištenju sredstava stavljenih na raspolaganje u okviru Instrumenta te aranžmane ***kojima bi se trebalo izbjegći dvostruko financiranje*** iz Instrumenta i drugih programa Unije te od drugih donatora.

Amandman 26

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 47.

Tekst koji je predložila Komisija

(47) Komisija bi trebala osigurati učinkovitu zaštitu finansijskih interesa Unije u okviru Instrumenta. Istodobno, s obzirom na dugogodišnje rezultate u pružanju finansijske pomoći korisnicima sa zapadnog Balkana i u okviru neizravnog upravljanja te uzimajući u obzir njihovo postupno usklađivanje sa standardima i praksama unutarnje kontrole Unije, Komisija se u velikoj mjeri može osloniti

Izmjena

(47) Komisija bi trebala osigurati učinkovitu zaštitu finansijskih interesa Unije u okviru Instrumenta. Istodobno, s obzirom na dugogodišnje rezultate u pružanju finansijske pomoći korisnicima sa zapadnog Balkana i u okviru neizravnog upravljanja te uzimajući u obzir njihovo postupno usklađivanje sa standardima i praksama unutarnje kontrole Unije, Komisija se u velikoj mjeri može osloniti

na funkcioniranje nacionalnih sustava unutarnje kontrole i sprečavanja prijevara. Konkretno, Komisiju i OLAF trebalo bi bez odgode obavijestiti o svim slučajevima u kojima se sumnja na nepravilnosti, prijevare, korupciju i sukob interesa koji utječu na izvršenje sredstava u okviru Instrumenta.

na funkcioniranje nacionalnih sustava unutarnje kontrole i sprečavanja prijevara. Konkretno, Komisiju i OLAF trebalo bi bez odgode obavijestiti o svim slučajevima u kojima se sumnja na nepravilnosti, prijevare, korupciju i sukob interesa koji utječu na izvršenje sredstava u okviru Instrumenta. *Komisija i OLAF trebali bi osigurati evaluaciju navedenih sustava za sprečavanje prijevara i korisnicima ponuditi preporuke za nadogradnju ili popravke u skladu s pravnom stečevinom EU-a u slučaju nedostataka.*

Amandman 27

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 1. – točka a

Tekst koji je predložila Komisija

(a) ubrzanje regionalne gospodarske integracije i postupne integracije s jedinstvenim tržištem Unije;

Izmjena

(a) *poticanje socijalne, gospodarske i okolišne otpornosti*, ubrzanje regionalne gospodarske integracije i postupne integracije s jedinstvenim tržištem Unije;

Amandman 28

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 1. – točka b

Tekst koji je predložila Komisija

(b) ubrzanje socioekonomске konvergencije gospodarstava korisnika s Unijom;

Izmjena

(b) ubrzanje socioekonomске konvergencije gospodarstava korisnika s Unijom *i promicanje njihove teritorijalne kohezije*;

Amandman 29

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 1. – točka c

Tekst koji je predložila Komisija

(c) ubrzanje usklađivanja s

Izmjena

(c) ubrzanje usklađivanja s

vrijednostima, zakonima, pravilima, standardima, politikama i praksama Unije, s ciljem članstva u Uniji.

vrijednostima, zakonima, pravilima, standardima, politikama i praksama Unije, ***poticanje gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije i prekogranične suradnje*** s ciljem članstva u Uniji.

Amandman 30

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka b

Tekst koji je predložila Komisija

(b) poticanje regionalne gospodarske integracije, posebno na temelju napretka u uspostavi zajedničkog regionalnog tržišta;

Izmjena

(b) poticanje regionalne gospodarske integracije ***i teritorijalne kohezije olakšavanjem njihove međusobne povezanosti***, posebno na temelju napretka u uspostavi zajedničkog regionalnog tržišta;

Amandman 31

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 3. – točka ca (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(c a) promicanje prekogranične suradnje među korisnicima, uključujući regije koje se nalaze na vanjskim granicama EU-a, rješavanje zajedničkih izazova, poticanje partnerstava te jačanje gospodarskog razvoja, socijalne kohezije i okolišne održivosti;

Amandman 32

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka d

Tekst koji je predložila Komisija

(d) podrška regionalnoj gospodarskoj integraciji i većoj integraciji s jedinstvenim tržištem EU-a boljom povezanošću regije u skladu s transeuropskim mrežama;

Izmjena

(d) podrška regionalnoj gospodarskoj integraciji i većoj integraciji s jedinstvenim tržištem EU-a boljom povezanošću regije u skladu s transeuropskim mrežama ***i***

promicanje razvoja infrastrukture i sudjelovanja država članica i regija.

Amandman 33

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka e

Tekst koji je predložila Komisija

(e) ubrzanje zelene tranzicije u skladu **sa** zelenim programom za zapadni Balkan iz 2020. u svim gospodarskim sektorima, posebno sektoru energetike, uključujući tranziciju prema dekarboniziranom, klimatski neutralnom i kružnom gospodarstvu otpornom na klimatske promjene;

Izmjena

(e) ubrzanje zelene tranzicije u skladu s ***Pariškim sporazumom i*** zelenim programom za zapadni Balkan iz 2020. u svim gospodarskim sektorima, posebno sektoru energetike, uključujući ***pravednu i uključivu*** tranziciju prema dekarboniziranom, klimatski neutralnom i kružnom gospodarstvu otpornom na klimatske promjene;

Amandman 34

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka ea (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(e a) promicanje prekogranične suradnje među korisnicima, uključujući regije koje se nalaze na vanjskim granicama EU-a, kako bi se postigla energetska učinkovitost i zelena tranzicija;

Amandman 35

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka g

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(g) poticanje inovacija, posebno za MSP-ove i potporu zelenoj i digitalnoj tranziciji;

(g) poticanje inovacija, posebno za ***mikropoduzeća i*** MSP-ove i potporu ***pravednoj i uključivoj*** zelenoj i digitalnoj tranziciji;

Amandman 36

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka ga (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(g a) rješavanje demografskih izazova;

Amandman 37

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka h

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(h) poticanje *kvalitetnog obrazovanja, sposobljavanja, prekvalifikacije i usavršavanja te politika zapošljavanja;*

(h) poticanje *gospodarskog i socijalnog razvoja, u skladu s odgovarajućim prioritetima pristupanja EU-u, s posebnim naglaskom na ženama i mladima, među ostalim kvalitetnim obrazovanjem, istraživanjem, sposobljavanjem, prekvalifikacijom i usavršavanjem, politikama zapošljavanja koje se temelje na europskom programu vještina, minimalnim standardima za zakone o radu, jednakosti dohotka, zdravlju i sigurnosti na radu te nediskriminaciji, kao i promicanjem socijalne zaštite i socijalnog dijaloga, kako bi se dodatno uskladilo sa standardima i zakonodavstvom EU-a;*

Amandman 38

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka ha (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(h a) poticanje sveobuhvatnog strateškog pristupa kombiniranjem reformi i ulaganja kako bi se smanjio odljev mozgova i promicala platforma za iskorištavanje talenata;

Amandman 39

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka ha (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(h a) osiguravanje veće zaštite radničkih prava i smanjenje dohodovne nejednakosti među regijama;

Amandman 40

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka i

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(i) daljnje jačanje osnova na kojima počiva proces proširenja, uključujući vladavinu prava, demokraciju, poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda, među ostalim promicanjem neovisnosti pravosuđa, ojačane sigurnosti i borbe protiv prijevara, korupcije, organiziranog kriminala, financiranja terorizma, pranja novca, utaje poreza i poreznih prijevara; usklađenost s međunarodnim pravom; jačanje slobode medija i akademske slobode te poticajnog okruženja za civilno društvo; poticanje socijalnog dijaloga; promicanje rodne ravnopravnosti, nediskriminacije i tolerancije kako bi se zajamčilo i ojačalo poštovanje prava pripadnika manjina;

(i) daljnje jačanje osnova na kojima počiva proces proširenja, uključujući vladavinu prava, demokraciju i **funkcioniranje demokratskih institucija**, poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda, među ostalim promicanjem neovisnosti pravosuđa, ojačane sigurnosti i borbe protiv prijevara, korupcije, organiziranog kriminala, financiranja terorizma, pranja novca, utaje poreza i poreznih prijevara; usklađenost s međunarodnim pravom; **zaštita i jačanje slobode medija i akademske slobode te poticajnog okruženja za civilno društvo; poticanje socijalnog dijaloga i zaštite radničkih prava; smanjenje dohodovnih nejednakosti; sprečavanje socijalnog dampinga**; promicanje rodne ravnopravnosti, nediskriminacije i tolerancije kako bi se zajamčilo i ojačalo poštovanje prava pripadnika manjina; **izgradnja otpornosti u borbi protiv inozemnog upletanja i manipuliranja informacijama (FIMI), uključujući dezinformacije i druge hibridne prijetnje kojima se nastoje ugroziti stabilnost, demokratski procesi i perspektiva EU-a u regiji**;

Amandman 41

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka ia (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(i a) dugoročno promicanje gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije među korisnicima, uključujući na unutarregionalnoj razini;

Amandman 42

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka ib (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(i b) promicanje nacionalnih reformi kojima se omogućuju urbane transformacije i olakšava provedba javnih ulaganja, potičući koordinaciju s nacionalnim urbanim politikama, među ostalim za potporu administrativnim kapacitetima;

Amandman 43

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka j

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(j) jačanje djelotvornosti javne uprave i podupiranje transparentnosti, strukturnih reformi i dobrog upravljanja na svim razinama, među ostalim i u područjima upravljanja javnim financijama, javne nabave i kontrole državnih potpora; potporu inicijativama i tijelima uključenima u poticanje i osiguravanje poštovanja međunarodne pravde u zemljama korisnicama sa zapadnog Balkana.

(j) jačanje kapaciteta i djelotvornosti javne uprave i podupiranje transparentnosti, strukturnih reformi i dobrog upravljanja na svim razinama, među ostalim i u područjima upravljanja javnim financijama, javne nabave i kontrole državnih potpora; podupiranje decentralizacije i lokalnog razvoja; potpora inicijativama i tijelima uključenima u poticanje i osiguravanje poštovanja međunarodne pravde u zemljama korisnicama sa zapadnog Balkana.

Amandman 44

Prijedlog uredbe

Članak 3. – stavak 2. – točka j a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(j a) poticanje suradnje u području sigurnosti i borbe protiv organiziranog kriminala te kontrole nezakonitih migracijskih tokova razmjenom informacija, provedbom odgovarajuće infrastrukture, razvojem učinkovitih postupaka za identifikaciju i upravljanje, osposobljavanjem graničnih službenika i suradnjom između država članica i regija.

Amandman 45

Prijedlog uredbe

Članak 4. – stavak 1.

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

1. Suradnja u okviru Instrumenta temelji se na načelima djelotvornosti razvoja i promiče ta načela u svim modalitetima, a to su preuzimanje odgovornosti korisnika za razvojne prioritete, usmjerenost na rezultate, uključiva partnerstva, transparentnost i uzajamna odgovornost. Suradnja se temelji na djelotvornoj i učinkovitoj raspodjeli i upotrebi resursa.

1. Suradnja u okviru Instrumenta temelji se na načelima djelotvornosti razvoja i promiče ta načela u svim modalitetima, a to su preuzimanje odgovornosti korisnika za razvojne prioritete, usmjerenost na rezultate, uključiva partnerstva s *lokalnim i regionalnim vlastima, socijalnim partnerima, organizacijama civilnog društva i volonterskim udružugama*, transparentnost i uzajamna odgovornost. Suradnja se temelji na djelotvornoj i učinkovitoj raspodjeli i upotrebi resursa.

Amandman 46

Prijedlog uredbe

Članak 4. – stavak 2.

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

2. Potpora u okviru Instrumenta pruža se povrh potpore u okviru drugih programa

2. Potpora u okviru Instrumenta pruža se povrh potpore u okviru drugih programa

i instrumenata Unije. Aktivnosti prihvatljive za financiranje na temelju ove Uredbe mogu primati potporu iz drugih programa i instrumenata Unije pod uvjetom da se tom potporom ne pokrivaju isti troškovi.

i instrumenata Unije. Aktivnosti prihvatljive za financiranje na temelju ove Uredbe mogu primati potporu iz drugih programa i instrumenata Unije pod uvjetom da se tom potporom ne pokrivaju isti troškovi. *Naglašava potrebu za sinergijama s drugim alatima EU-a za financiranje koje se geografski i tematski preklapaju, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje;*

Amandman 47

Prijedlog uredbe Članak 4. – stavak 4.

Tekst koji je predložila Komisija

4. U aktivnostima u okviru Instrumenta vodi se računa o ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi klimatskim promjenama, biološkoj raznolikosti i zaštiti okoliša, ljudskim pravima, demokraciji, rodnoj ravnopravnosti i, ako je primjenjivo, smanjenju rizika od katastrofa te se podupire napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja, promicanjem integriranih djelovanja kojima se na koherentan način mogu stvoriti posredne koristi i ispuniti višestruki ciljevi. U tim se aktivnostima izbjegava nastajanje neupotrebljive imovine, a aktivnosti se vode načelima „nenanošenja štete” i „da se nikoga ne zapostavi” i pristupom uključivanja pitanja održivosti, na kojem se temelji europski zeleni plan.

Izmjena

4. U aktivnostima u okviru Instrumenta vodi se računa o ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi klimatskim promjenama, biološkoj raznolikosti i zaštiti okoliša, ljudskim pravima, demokraciji, rodnoj ravnopravnosti i, ako je primjenjivo, smanjenju rizika od katastrofa te se podupire napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja, promicanjem integriranih djelovanja kojima se na koherentan način mogu stvoriti posredne koristi i ispuniti višestruki ciljevi. U tim se aktivnostima izbjegava nastajanje neupotrebljive imovine, a aktivnosti se vode načelima „nenanošenja štete” i „da se nikoga ne zapostavi” *te europskim kodeksom ponašanja za partnerstvo i načelom višerazinskog upravljanja, kao i pristupom uključivanja pitanja održivosti, na kojem se temelji europski zeleni plan.*

Amandman 48

Prijedlog uredbe Članak 4. – stavak 4.

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

4. U aktivnostima u okviru Instrumenta vodi se računa o ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi klimatskim promjenama, biološkoj raznolikosti i zaštiti okoliša, ljudskim pravima, demokraciji, rodnoj ravnopravnosti i, ako je primjenjivo, smanjenju rizika od katastrofa te se podupire napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja, promicanjem integriranih djelovanja kojima se na koherentan način mogu stvoriti posredne koristi i ispuniti višestruki ciljevi. U tim se aktivnostima izbjegava nastajanje neupotrebljive imovine, a aktivnosti se vode načelima „nenanošenja štete” i „da se nikoga ne zapostavi” i pristupom uključivanja pitanja održivosti, na kojem se temelji europski zeleni plan.

4. Aktivnosti u okviru Instrumenta ***u skladu su s pravom stečevinom EU-a u području okoliša te se njima*** vodi računa o ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi klimatskim promjenama, biološkoj raznolikosti i zaštiti okoliša, ljudskim ***i radničkim*** pravima, demokraciji, ***transparentnosti i sudjelovanju civilnog društva***, rodnoj ravnopravnosti i, ako je primjenjivo, smanjenju rizika od katastrofa te se podupire napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja, promicanjem integriranih djelovanja kojima se na koherentan način mogu stvoriti posredne koristi i ispuniti višestruki ciljevi. U tim se aktivnostima izbjegava nastajanje neupotrebljive imovine, a aktivnosti se vode načelima „nenanošenja štete” i „da se nikoga ne zapostavi” i pristupom uključivanja pitanja održivosti, na kojem se temelji europski zeleni plan.

Amandman 49

Prijedlog uredbe Članak 4. – stavak 7.a (novi)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

7.a Mjere u okviru programa reformi temelje se na načelima „nenanošenja štete koheziji”, supsidijarnosti i višerazinskog upravljanja, oslanjajući se na uključenost regija i gradova. Teritorijalni i lokalizirani pristupi aktivnostima u okviru ovog Instrumenta omogućuju njegovu intervenciju u relevantnim gospodarskim područjima i posebno promiču veze između ruralnih i urbanih područja.

Amandman 50

Prijedlog uredbe Članak 4. – stavak 7.a (novi)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

7.a Kako bi se osigurala učinkovitost finansijskog instrumenta, države članice mogu pokrenuti redovita i zajednička savjetovanja s korisnicima radi pružanja pomoći u oblikovanju programa.

Amandman 51

Prijedlog uredbe

Članak 4. – stavak 7.b (novi)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

7.b Kvalitativne mjere programa reformi temelje se na okviru četverostrukе inovacijske spirale kako bi se zajamčio bolji učinak reformi i ulaganja u društva korisnika.

Amandman 52

Prijedlog uredbe

Članak 5. – stavak 2.a (novi)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

2.a Korisnici bi trebali pokazati predanost temeljnim europskim vrijednostima i načelima, vladavini prava i demokraciji, među ostalim njihovim potpunim uskladivanjem sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a i mjerama ograničavanja protiv trećih zemalja.

Amandman 53

Prijedlog uredbe

Članak 6. – stavak 6.

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

6. Sredstva iz stavka 2. točke (b) mogu se upotrijebiti za tehničku i

6. Sredstva iz stavka 2. točke (b) mogu se upotrijebiti za tehničku i

administrativnu pomoć za provedbu Instrumenta, kao što su pripremna djelovanja, aktivnosti praćenja, kontrole, revizije i evaluacije, koje su potrebne za upravljanje Instrumentom i ostvarivanje njegovih ciljeva, posebno za studije, sastanke stručnjaka, osposobljavanja, savjetovanja s vlastima korisnika, konferencije, savjetovanja s dionicima, aktivnosti informiranja i komunikacije, među ostalim uključive mjere informiranja i institucijsko priopćavanje političkih prioriteta Unije, u mjeri u kojoj su povezani s ciljevima ove Uredbe, troškove povezane s informatičkim mrežama, posebno za obradu i razmjenu informacija, institucijske alate informacijske tehnologije, kao i druge troškove administrativne i koordinacijske pomoći za potrebe Instrumenta u sjedištu i delegacijama Unije. Naposljetku, troškovi mogu obuhvaćati i troškove drugih popratnih aktivnosti, kao što su kontrola kvalitete i praćenje projekata i programa na terenu, kao i troškove istorazinskih savjetovanja i stručnjaka za ocjenu i provedbu reformi i ulaganja.

administrativnu pomoć za provedbu Instrumenta, kao što su pripremna djelovanja, aktivnosti praćenja, kontrole, revizije i evaluacije, koje su potrebne za upravljanje Instrumentom i ostvarivanje njegovih ciljeva, posebno za studije, sastanke stručnjaka, osposobljavanja, savjetovanja s vlastima korisnika, konferencije, savjetovanja s **lokalnim i regionalnim vlastima, civilnim društvom i** dionicima, aktivnosti informiranja i komunikacije, među ostalim uključive mjere informiranja i institucijsko priopćavanje političkih prioriteta Unije, u mjeri u kojoj su povezani s ciljevima ove Uredbe, troškove povezane s informatičkim mrežama, posebno za obradu i razmjenu informacija, institucijske alate informacijske tehnologije, kao i druge troškove administrativne i koordinacijske pomoći za potrebe Instrumenta u sjedištu i delegacijama Unije. Naposljetku, troškovi mogu obuhvaćati i troškove drugih popratnih aktivnosti, kao što su kontrola kvalitete i praćenje projekata i programa na terenu, kao i troškove istorazinskih savjetovanja i stručnjaka za ocjenu i provedbu reformi i ulaganja.

Amandman 54

Prijedlog uredbe Članak 8. – stavak 3.

Tekst koji je predložila Komisija

3. Sva roba i materijali koji se financiraju i nabavljaju u okviru ovog Instrumenta moraju potjecati iz bilo koje zemlje iz stavka 1. točaka (a) i (b), osim ako se roba i materijali ne mogu nabavljati pod razumnim uvjetima ni u jednoj od tih zemalja. Uz to primjenjuju se pravila o ograničenjima iz stavka 6.

Izmjena

3. Sva roba i materijali koji se financiraju i nabavljaju u okviru ovog Instrumenta moraju potjecati iz bilo koje zemlje iz stavka 1. točaka (a) i (b), osim ako se roba i materijali ne mogu nabavljati pod razumnim uvjetima ni u jednoj od tih zemalja. **U tom slučaju, nabava bi trebala biti u skladu s propisima EU-a o dužnoj pažnji u lancima opskrbe.** Uz to primjenjuju se pravila o ograničenjima iz stavka 6.

Amandman 55

Prijedlog uredbe

Članak 8. – stavak 7.

Tekst koji je predložila Komisija

7. Podnositelji zahtjeva i kandidati iz zemalja koje nisu prihvatljive mogu se smatrati prihvatljivima u hitnim slučajevima ili u slučaju nedostupnosti usluga na tržištima dotočnih zemalja ili područja, ili u drugim valjano opravdanim slučajevima u kojima bi primjena pravila o prihvatljivosti onemogućila ili izuzetno otežala provedbu aktivnosti.

Izmjena

7. Podnositelji zahtjeva i kandidati iz zemalja koje nisu prihvatljive mogu se smatrati prihvatljivima **samo** u **opravdanim** hitnim slučajevima ili u slučaju nedostupnosti usluga na tržištima dotočnih zemalja ili područja, ili u drugim valjano opravdanim slučajevima u kojima bi primjena pravila o prihvatljivosti onemogućila ili izuzetno otežala provedbu aktivnosti, **uz potpunu transparentnost i legitimno opravданje**.

Amandman 56

Prijedlog uredbe

Članak 9. – stavak 5. – točka ca (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(c a) predanost korisnika temeljnom načelu supsidijarnosti EU-a u raspodjeli sredstava unutar njegove nadležnosti, čime se spričava regionalno ili političko favoriziranje.

Amandman 57

Prijedlog uredbe

Članak 11. – stavak 5.a (novi)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

5.a Priprema programa reformi i provedba mjera obavljaju se u bliskoj suradnji s organizacijama civilnog društva, industrijom, sveučilištim, socijalnim partnerima te lokalnim i regionalnim vlastima i njima se promiče

njihov institucionalni kapacitet kako bi se zajamčila odgovornost za reforme i učinak ulaganja.

Amandman 58

Prijedlog uredbe

Članak 12. – stavak 1. – podstavak 1.a (novi)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

Ako nije ostvaren napredak ili više nisu ispunjeni preduvjeti iz članka 5., plaćanja bi trebalo smanjiti ili ponovno razmotriti.

Amandman 59

Prijedlog uredbe

Članak 12. – stavak 3.

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

3. Makrofinancijska stabilnost, dobro upravljanje javnim financijama, transparentnost i nadzor nad proračunom opći su uvjeti koji se moraju ispuniti da bi se dobila finansijska sredstva.

3. Makrofinancijska stabilnost, dobro upravljanje javnim financijama, *transparentnost, uzajamno povjerenje među različitim razinama upravljanja* i nadzor nad proračunom opći su uvjeti za plaćanja koji moraju biti ispunjeni za svako oslobođanje sredstava, *kao i sposobnost nacionalnih ili podnacionalnih tijela da upravljaju programima financiranja bez obzira na njihovu razinu razvoja.*

Amandman 60

Prijedlog uredbe

Članak 13. – stavak 1. – točka a

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(a) mjere koje predstavljaju dosljedan, sveobuhvatan i primjereno uravnotežen odgovor za postizanje ciljeva utvrđenih u članku 3., uključujući strukturne reforme, ulaganja i mjere za osiguravanje usklađenosti s preduvjetima, *ako je*

(a) mjere koje predstavljaju dosljedan, sveobuhvatan i primjereno uravnotežen odgovor za postizanje ciljeva utvrđenih u članku 3., uključujući strukturne reforme, ulaganja i mjere za osiguravanje usklađenosti s preduvjetima;

potrebno;

Amandman 61

Prijedlog uredbe

Članak 13. – stavak 1. – točka c

Tekst koji je predložila Komisija

(c) objašnjenje razmjera očekivanog doprinosa mjera klimatskim i okolišnim ciljevima;

Izmjena

(c) objašnjenje razmjera očekivanog doprinosa mjera *općim i posebnim ciljevima, posebno objašnjenje mjere u kojoj mjere odgovaraju gospodarskom, socijalnom i teritorijalnom razvoju i koheziji korisnika*, klimatskim i okolišnim ciljevima, *decentralizaciji i konvergenciji prema standardima Unije*;

Amandman 62

Prijedlog uredbe

Članak 13. – stavak 1. – točka e

Tekst koji je predložila Komisija

(e) mehanizmi za djelotvorno praćenje, izvješćivanje i evaluaciju programa reformi od strane korisnika, uključujući relevantne pokazatelje utvrđene u stavku 2.;

Izmjena

(e) mehanizmi za *aktivno partnerstvo relevantnih razina upravljanja, industrije, sveučilišta i civilnog društva*, djelotvorno praćenje, izvješćivanje i evaluaciju programa reformi od strane korisnika, uključujući relevantne pokazatelje utvrđene u stavku 2.;

Amandman 63

Prijedlog uredbe

Članak 13. – stavak 1. – točka fa (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(fa) objašnjenje sustava korisnika za savjetovanje i sudjelovanje regionalnih i lokalnih vlasti i civilnog društva u pogledu potreba za reformama, njihove praktične provedbe i djelotvornosti, uključujući objašnjenje metodologije i

postupaka koji se upotrebljavaju za odabir i provedbu projekata, kao i mehanizama za uključivanje podnacionalnih vlasti, posebno općina, u donošenje odluka o korištenju potpore za proces reforme na lokalnoj razini; metodologija za praćenje povezanih rashoda; te objašnjenje načina na koji se programom osigurava da projekti obnove koje odaberu i provode ta podnacionalna tijela čine adekvatno velik udio potpore;

Amandman 64

Prijedlog uredbe

Članak 13. – stavak 1. – točka fa (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(fa) odredbe kojima se olakšava transparentnost i odgovornost s pomoću jednostavnog javnog pristupa informacijama o raspodjeli sredstava Instrumenta.

Amandman 65

Prijedlog uredbe

Članak 14. – stavak 3. – točka b

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(b) može li se očekivati da će se programom reformi ubrzati napredak prema premošćivanju socioekonomskog jaza između korisnika i Unije, čime će se poboljšati *njegov gospodarski, socijalni i okolišni razvoj* te poduprijeti konvergencija prema standardima Unije;

(b) može li se očekivati da će se programom reformi ubrzati napredak prema premošćivanju socioekonomskog jaza između korisnika i Unije, čime će se poboljšati *njegova gospodarska, socijalna, okolišna i teritorijalna razvojna kohezija* te poduprijeti konvergencija prema standardima Unije, *uključujući poštovanje radničkih prava, kao što su zakoni o radu, jednakost, zdravlje i sigurnost na radu te nediskriminacija, kao i promicanje socijalne zaštite i socijalnog dijaloga; primjerenost metodologije i postupaka koji se upotrebljavaju za odabir i provedbu projekata, kao i mehanizama za*

uključivanje podnacionalnih vlasti, posebno regija i općina, u donošenje odluka o korištenju potpore na lokalnoj razini; je li metodologija za praćenje povezanih rashoda za projekte koje odaberu i provode ta podnacionalna tijela primjerena te čine li takvi projekti adekvatno velik udio potpore;

Amandman 66

Prijedlog uredbe

Članak 14. – stavak 3. – točka b

Tekst koji je predložila Komisija

(b) može li se očekivati da će se programom reformi ubrzati napredak prema premoščivanju socioekonomskog jaza između korisnika i Unije, čime će se poboljšati njegov gospodarski, socijalni i okolišni razvoj te poduprijeti konvergencija prema standardima Unije;

Izmjena

(b) može li se očekivati da će se programom reformi ubrzati napredak prema premoščivanju socioekonomskog jaza između korisnika i Unije, čime će se poboljšati njegov gospodarski, socijalni i okolišni razvoj te poduprijeti konvergencija prema standardima Unije, *uključujući poštovanje radničkih prava, kao što su zakoni o radu, jednakost, zdravlje i sigurnost na radu te nediskriminacija, kao i promicanje socijalne zaštite i socijalnog dijaloga;*

Amandman 67

Prijedlog uredbe

Članak 14. – stavak 3. – točka c

Tekst koji je predložila Komisija

(c) može li se očekivati da će se programom reformi ubrzati tranzicija korisnika prema održivom, klimatski neutralnom i uključivom gospodarstvu otpornom na klimatske promjene, *kroz poboljšanje* regionalne povezanosti, *napredak* u dvostrukoj zelenoj i digitalnoj tranziciji, uključujući biološku raznolikost, te poticanje inovacija, poboljšavanje obrazovanja i vještina te jačanje šireg

Izmjena

(c) može li se očekivati da će se programom reformi ubrzati tranzicija korisnika prema održivom, klimatski neutralnom i uključivom gospodarstvu otpornom na klimatske promjene, *poboljšanju* regionalne povezanosti i *napretku u pravednoj* dvostrukoj zelenoj i digitalnoj tranziciji, uključujući biološku raznolikost, te poticanje inovacija, poboljšavanje obrazovanja i vještina te

tržišta rada;

jačanje šireg tržišta rada;

Amandman 68

Prijedlog uredbe

Članak 14. – stavak 4.

Tekst koji je predložila Komisija

4. Za potrebe ocjene programa reformi koje dostave korisnici Komisiji mogu pomagati stručnjaci.

Izmjena

4. Za potrebe ocjene programa reformi koje dostave korisnici Komisiji mogu pomagati stručnjaci *koji mogu ocijeniti primjenu određenih uvjeta na pojedinačnoj osnovi, čime se lokalnim, regionalnim i nacionalnim tijelima omogućuje da iznesu argumente i planove prilagođene posebnim uvjetima svoje zemlje.*

Amandman 69

Prijedlog uredbe

Članak 15. – stavak 3. – točka e a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(e a) Komisijina procjena ispunjenja preduvjeta navedenih u članku 5.;

Amandman 70

Prijedlog uredbe

Članak 21. – stavak 2.

Tekst koji je predložila Komisija

2. Komisija bez nepotrebne odgode procjenjuje je li korisnik u zadovoljavajućoj mjeri ispunio uvjete plaćanja utvrđene u provedbenoj odluci Komisije iz članka 15. stavka 1. Pod ispunjenjem tih uvjeta plaćanja u zadovoljavajućoj mjeri podrazumijeva se da korisnik nije poništio mjere povezane s istim reformama koje je korisnik ostvario u zadovoljavajućoj mjeri u skladu s

Izmjena

2. Komisija bez nepotrebne odgode procjenjuje je li korisnik u zadovoljavajućoj mjeri ispunio uvjete plaćanja utvrđene u provedbenoj odluci Komisije iz članka 15. stavka 1. *i je li prekršio načela navedena u članku 5. stavku 2.a (novi).* Pod ispunjenjem tih uvjeta plaćanja u zadovoljavajućoj mjeri podrazumijeva se da korisnik nije poništio mjere povezane s istim reformama koje je

prethodnim odlukama. Komisiji mogu pomagati stručnjaci.

korisnik ostvario u zadovoljavajućoj mjeri u skladu s prethodnim odlukama. Komisiji mogu pomagati stručnjaci.

Amandman 71

Prijedlog uredbe

Članak 23. – stavak 1. – podstavak 1.

Tekst koji je predložila Komisija

Za dio sredstava iz Instrumenta koji se isplaćuje kao finansijska pomoć i izravno se usmjerava u nacionalne proračune korisnika Komisija se oslanja na postojeće i poboljšane sustave unutarnje kontrole korisnika, uključujući nacionalna revizijska tijela i, prema potrebi, usluge za koordinaciju borbe protiv prijevara svakog korisnika uspostavljene u okviru Instrumenta prepristupne pomoći.

Izmjena

Za dio sredstava iz Instrumenta koji se isplaćuje kao finansijska pomoć i izravno se usmjerava u nacionalne proračune korisnika Komisija se oslanja na postojeće i poboljšane sustave unutarnje kontrole korisnika, uključujući nacionalna revizijska tijela i, prema potrebi, usluge za koordinaciju borbe protiv prijevara svakog korisnika uspostavljene u okviru Instrumenta prepristupne pomoći, *kao i na lokalni civilni nadzor, potpomognut mjerama transparentnosti u skladu sa standardima EU-a.*

**PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE**

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestitelj izjavljuje da je tijekom pripreme izvješća, prije njegova usvajanja u odboru, primio informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
Permanent Representation of Greece to the E.U.

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestitelja.

POSTUPAK U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Naslov	Uspostava Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan
Referentni dokumenti	COM(2023)0692 – C9-0408/2023 – 2023/0397(COD)
Nadležni odbori Datum objave na plenarnoj sjednici	AFET BUDG 18.1.2024 18.1.2024
Odbori koji su dali mišljenje Datum objave na plenarnoj sjednici	REGI 18.1.2024
Izvjestitelj(ica) za mišljenje Datum imenovanja	Stelios Kympouropoulos 10.1.2024
Članak 58. – Postupak u zajedničkom odboru Datum objave na plenarnoj sjednici	18.1.2024
Datum usvajanja	14.2.2024
Rezultat konačnog glasovanja	+: 31 -: 0 0: 4
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Matteo Adinolfi, François Alfonsi, Pascal Arimont, Adrian-Dragoș Benea, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Erik Bergkvist, Stéphane Bijoux, Vlad-Marius Botoș, Andrea Cozzolino, Corina Crețu, Rosa D'Amato, Elisabetta De Blasis, Christian Doleschal, Matthias Ecke, Mircea-Gheorghe Hava, Peter Jahr, Manolis Kefalogiannis, Ondřej Knotek, Elżbieta Kruk, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Martina Michels, Giuseppe Milazzo, Eric Minardi, Alin Mituța, Dan-Ştefan Motreanu, Andželika Anna Moźdżanowska, Niklas Nienab, Andrey Novakov, Younous Omarjee, Witold Pahl, Alessandro Panza, Tsvetelina Penkova, Maxette Pirbakas, Wolfram Pirchner, Caroline Roose, Marcos Ros Sempere, André Rougé, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Waldemar Tomaszewski, Monika Vana
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Nicolas Bay, Franc Bogović, Karolin Braunsberger-Reinhold, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Carlos Coelho, Rosanna Conte, Katalin Cseh, Ciarán Cuffe, Josianne Cutajar, Maria Angela Danzi, Anna Deparnay-Grunenberg, Herbert Dorfmann, Laurence Farreng, Isabel García Muñoz, Alexandra Geese, Mónica Silvana González, Sandro Gozi, Hannes Heide, Krzysztof Jurgiel, Niyazi Kizilyürek, Izabela-Helena Kloc, Maximilian Krah, Stelios Kympouropoulos, Camilla Laureti, Elena Lizzi, Ana Miranda, Denis Nesci, Jan Olbrycht, Dimitrios Papadimoulis, Mauri Pekkarinen, Sabrina Pignedoli, Rovana Plumb, Stanislav Polčák, Peter Pollák, Bergur Løkke Rasmussen, Bronis Ropę, Tomislav Sokol, Maria Spyrali, Vera Tax, Jana Toom

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

31	+
ECR	Elżbieta Kruk, Denis Nesci
NI	Maxette Pirbakas
PPE	Pascal Arimont, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Daniel Buda, Jarosław Duda, Mircea-Gheorghe Hava, Peter Jähr, Manolis Kefalogiannis, Stelios Kympouropoulos, Andrey Novakov, Wolfram Pirchner
Renew	Stéphane Bijoux, Vlad-Marius Botoş, Karen Melchior, Alin Mituţa, Maite Pagazaurtundúa
S&D	Adrian-Dragoş Benea, Isabel Carvalhais, Corina Creţu, Mónica Silvana González, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Rovana Plumb, Marcos Ros Sempere
Verts/ALE	Ciarán Cuffe, Rosa D'Amato, Caroline Roose, Bronis Ropé

0	-

4	0
ID	André Rougé
NI	Andrea Cozzolino
The Left	Martina Michels, Younous Omarjee

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani

19.2.2024

PISMO ODBORA ZA PRORAČUNSKI NADZOR

g. David McAllister
Predsjednik
Odbor za vanjske poslove
BRUXELLES

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUSSELS

Predmet: Mišljenje o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi
Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan (COM(2023)0692 –
C9-0408/2023 – 2023/0397(COD))

Poštovani predsjednici,

u okviru navedenog postupka Odbor za proračunski nadzor zadužen je za podnošenje mišljenja Odboru za vanjske poslove i Odboru za proračune. Na svojoj sjednici od 29. studenoga 2023. to je mišljenje odlučio podnijeti u okviru redovnog postupka iz članka 56. Poslovnika. Zbog promjena rasporeda u veljači 2024. to više nije bilo moguće i postupak je izmijenjen kako bi vam se mišljenje odbora CONT predstavilo u obliku pisma. Odbor je pitanje razmotrio na svojoj sjednici od 22. veljače te je na toj istoj sjednici usvojio mišljenje.

Mišljenje se sastoji od sljedećih amandmana. U skladu s uobičajenim postupanjem s mišljenjima prema članku 56. Poslovnika, molim vas da o njima glasujete tijekom glasovanja u vašim odborima:

CONT 1

Uvodna izjava 41.a (nova)

Kako bi se poduprla odgovarajuća razina transparentnosti koja pogoduje zaštiti finansijskih interesa EU-a, krajnji primatelj potpore iz Instrumenta fizička je osoba ili subjekt koji de facto prima sredstva EU-a, a u slučaju javnog naručitelja to je ugovaratelj ili podugovaratelj. Vladina ministarstva, agencije ili tijela koja nadziru i reguliraju sredstva ili upravljaju njima trebala bi se smatrati krajnjim primateljima samo ako su sami uključeni u izvršenje i izravnu primjenu posla ili usluge i snose povezane troškove.

CONT 2

Uvodna izjava 45.a (nova)

Komisija bi trebala u okviru Instrumenta osigurati učinkovitu zaštitu finansijskih interesa Unije. U tu bi svrhu trebalo osnovati neovisni Revizijski odbor koji bi Komisiji pružao informacije o mogućem lošem upravljanju sredstvima i jamčio da se izjava o jamstvu stekne neovisnom vanjskom revizijom. Revizijski odbor trebao bi biti obvezan svoja izvješća podnositи EPPO-u u skladu s člankom 24. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/1939. Takve bi informacije trebale biti dostupne OLAF-u i EPPO-u, kada je to primjenjivo, te, prema potrebi, relevantnim tijelima korisnika sa zapadnog Balkana. Komisija bi, uz pomoć delegacija Unije, trebala imati pravo da tijekom cijelog životnog ciklusa projekta provjerava kako korisnici sa zapadnog Balkana koriste pomoć. Komisiji bi trebalo osigurati dostatna finansijska sredstva i ljudske resurse za provedbu revizije i provjera. Revizijski odbor trebao bi se pobrinuti za redoviti dijalog i suradnju s Europskim revizorskim sudom.

CONT 3

Uvodna izjava 48.

Nadalje, korisnici bi trebali bez odgode izvješćivati **Revizijski odbor i Komisiju** o nepravilnostima, uključujući prijevare, koje su bile predmet prvog upravnog ili sudskog nalaza te **ih** obavješćivati o tijeku upravnih i pravnih postupaka. S ciljem usklađivanja s dobrom praksom u državama članicama, te bi se prijave trebale dostavljati elektroničkim putem s pomoću Sustava za upravljanje nepravilnostima koji je uspostavila Komisija.

CONT 4

Uvodna izjava 48.a (nova)

Radi mjerenja postignutog napretka u pogledu ciljeva Instrumenta, Komisija i korisnik trebali bi utvrditi jasnu korelaciju između iznosa stavljenih na raspolaganje korisniku u obliku bespovratne finansijske potpore i zajmova te troškova nastalih pri ostvarivanju pokazatelja.

CONT 5

Članak 2. – stavak 1. – točka 8.a (nova)

„krajnji primatelj” znači ugovaratelj, podugovaratelj, plaćeni vanjski stručnjak ili osoba ili subjekt koji prima nagrade ili sredstva u okviru Instrumenta;

CONT 6

Članak 4. – stavak 7.

Komisija, u suradnji s državama članicama i korisnicima, doprinosi provedbi obveza Unije usmjerениh na veću transparentnost i odgovornost u pružanju pomoći, **provedbom** i jačanjem sustava unutarnje kontrole i politika za borbu protiv prijevara, kao i **obveznim** omogućivanjem da se informacijama o opsegu pomoći i njezinoj dodjeli, **do razine krajnjeg primatelja**, pristupa putem internetskih baza podataka, te osigurava da su podaci usporedivi, da im se može jednostavno pristupiti i da ih se može jednostavno razmjenjivati i objavljivati.

CONT 7

Članak 5. – stavak 1.

Preduvjet za primanje potpore iz Instrumenta je da korisnici nastave podržavati i poštovati djelotvorne demokratske mehanizme, uključujući višestranački parlamentarni sustav i vladavinu prava, **uzimajući u obzir i prijetnje financijskim interesima EU-a**, te da jamče poštovanje ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina. Još jedan preduvjet je da se Srbija i Kosovo konstruktivno angažiraju na normalizaciji svojih odnosa kako bi mogli potpuno provesti sve svoje obveze koje proizlaze iz Sporazuma o putu prema normalizaciji i njegova Priloga o provedbi te svih prethodnih sporazuma o dijalogu te da sudjeluju u pregovorima o sveobuhvatnom sporazumu o normalizaciji odnosa.

CONT 8

Članak 5. – stavak 2.

Komisija prati ispunjavanje preduvjeta utvrđenih u stavku 1. prije oslobođanja sredstava za korisnike u okviru Instrumenta i tijekom cijelog razdoblja potpore koja se pruža u okviru Instrumenta, uzimajući u obzir posljednji paket za proširenje. Komisija može donijeti odluku u kojoj zaključuje da neki od tih preduvjeta nisu ispunjeni i **u tim slučajevima uskraćuje** oslobođanje sredstava iz članka 21., neovisno o ispunjenju uvjeta plaćanja iz članka 16. stavka 3.

CONT 9

Članak 6. – stavak 6.

Sredstva iz stavka 2. točke (b) mogu se upotrijebiti za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu Instrumenta, kao što su **procjene učinka**, pripremna djelovanja, aktivnosti praćenja, kontrole, revizije i evaluacije, koje su potrebne za upravljanje Instrumentom i ostvarivanje njegovih ciljeva, posebno za studije, sastanke stručnjaka, osposobljavanja, savjetovanja s vlastima korisnika, konferencije, savjetovanja s dionicima, aktivnosti informiranja i komunikacije, među ostalim uključive mjere informiranja i institucijsko priopćavanje političkih prioriteta Unije, u mjeri u kojoj su povezani s ciljevima ove Uredbe, troškove povezane s informatičkim mrežama, posebno za obradu i razmjenu informacija, institucijske

alate informacijske tehnologije, kao i druge troškove administrativne i koordinacijske pomoći za potrebe Instrumenta u sjedištu i delegacijama Unije. Naposljetku, troškovi mogu obuhvaćati i troškove drugih popratnih aktivnosti ***u svrhu transparentnosti***, kao što su kontrola kvalitete i praćenje projekata i programa na terenu, kao i troškove istorazinskih savjetovanja i stručnjaka za ocjenu i provedbu reformi i ulaganja. ***U slučaju upotrebe sredstava za potrebe revizije, navodi se i sprečava sukob interesa između subjekta koji provodi reviziju i drugih aktivnosti tog subjekta u okviru Instrumenta, kao što su savjetovanje ili administrativna i koordinacijska potpora, kontrola kvalitete i praćenje projekata.***

CONT 10

Članak 8. – stavak 6. – uvodni dio

Pravila o prihvatljivosti i podrijetlu robe i materijala iz stavaka 1. i 3. te o državljanstvu fizičkih osoba iz stavka 4. mogu se ograničiti s obzirom na državljanstvo, zemljopisnu lokaciju ili prirodu pravnih subjekata koji sudjeluju u postupcima dodjele, kao i s obzirom na zemljopisno podrijetlo robe i materijala, u sljedećim slučajevima, ***uz prethodno odobrenje Revizijskog odbora:***

CONT 11

Članak 9. – stavak 3.

Financijska sredstva, ***uključujući prefinanciranje***, dodjeljuju se korisnicima tek nakon ***pozitivne ocjene Komisije o ispunjavanju preduvjeta iz stavka 5. i stupanja na snagu*** odgovarajućih sporazuma o Instrumentu i primjenjivih sporazuma o zajmu.

CONT 12

Članak 9. – stavak 5. – točka ea (nova)

priznavanje odgovornosti Revizijskog odbora iz članka XX. i načina suradnje korisnika sa zapadnog Balkana s njim;

CONT 13

Članak 9. – stavak 5. – točka f

mjere za sprečavanje, otkrivanje, istraživanje i ispravljanje nepravilnosti, prijevara, korupcije i sukoba interesa, te obvezu da se bez odgode obavijesti ***Revizijski odbor***, Komisiju, ***OLAF*** i, ***prema potrebi, EPPO*** o potencijalnim ili stvarnim slučajevima nepravilnosti, prijevare, korupcije, sukoba interesa i drugih nezakonitih aktivnosti koje utječu na sredstva koja se pružaju u okviru Instrumenta te o dalnjem postupanju u vezi s njima, ***među ostalim kada se odnose na subjekt koji provodi fond u okviru sporazuma o zajmu;***

CONT 14

Članak 9. – stavak 5. – točka g

obveze iz članaka 22. i 23., uključujući precizna pravila i vremenski okvir u skladu s kojima

korisnik prikuplja podatke, a Komisija, *Europski revizorski sud, OLAF i, prema potrebi, EPPO* ostvaruju pristup tim podacima, *uključujući informacije kojima raspolaže subjekt koji provodi fond u okviru sporazuma o zajmu;*

CONT 15

Članak 9. – stavak 5. – točka ga (nova)

osiguravanje da neovisni vanjski revizor kojeg imenuje Revizijski odbor ima sličnu razinu pristupa informacijama i ovlasti za provedbu kontrola na licu mesta kao i Komisija i Revizorski sud;

CONT 16

Članak 12. – stavak 1. – podstavak 2.

Ispunjene uvjeti plaćanja dovode do potpunog ili djelomičnog oslobađanja sredstava, ovisno o tome u kojoj su mjeri ispunjeni *ti uvjeti i jesu li ispunjeni preduvjeti iz članka 5.*

CONT 17

Članak 13. – stavak 1. – točka aa (nova)

mjere koje su povezane s pregovaračkim poglavljem 32., posebno u smislu upravljanja javnim financijama, unutarnje kontrole i borbe protiv prijevara, zajedno s poglavljima 23. i 24., posebno kad je riječ o pravosuđu, korupciji i organiziranom kriminalu, te poglavljem 8. o kontroli državnih potpora;

CONT 18

Članak 13. – stavak 1. – točka d

pravno obvezujući raspored reformi i ulaganja te predviđeni uvjeti plaćanja koji se moraju ispuniti za oslobađanje sredstava, definirani u obliku *jasnih i mjerljivih* kvalitativnih i kvantitativnih koraka koje treba provesti najkasnije do 31. kolovoza 2027.;

CONT 19

Članak 13. – stavak 1. – točka e

mehanizmi za djelotvorno praćenje, izvješćivanje i evaluaciju programa reformi od strane korisnika, *uz primjenu metodologija iz Smjernica za bolju regulativu*, uključujući relevantne pokazatelje utvrđene u stavku 2.;

CONT 20

Članak 13. – stavak 1. – točka f

opis sustava korisnika za djelotvorno sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti, prijevara, korupcije i sukoba interesa te za provedbu pravila za kontrolu državnih potpora, *kao i predloženih mjera (reformi ili ulaganja) za ispravljanje postojećih nedostataka;*

CONT 21

Članak 13. – stavak 2.

Programi reformi temelje se na rezultatima i uključuju pokazatelje za ocjenu napretka u ostvarivanju u njima iznesenih općih i posebnih ciljeva. Ti se pokazatelji temelje, ako je to primjerno i relevantno, na međunarodno dogovorenim pokazateljima i onima koji su već dostupni u vezi s politikama korisnika. Pokazatelji moraju biti, u mjeri u kojoj je to moguće, usklađeni s ključnim korporativnim pokazateljima uključenima u Okvir za rezultate Instrumenta pretpriistupne pomoći (IPA III), Okvir za mjerjenje rezultata EFOR-a plus i WBIF. *Pokazatelji moraju biti definirani tako da budu specifični, mjerljivi, ostvarivi, relevantni i vremenski ograničeni. Svakim će se pokazateljem predviđjeti kvantitativni i kvalitativni pragovi koji moraju biti dosegnuti kako bi se smatralo da su uvjeti plaćanja u zadovoljavajućoj mjeri ispunjeni. Pokazatelji će biti navedeni u Odluci iz članka 15.*

CONT 22

Članak 14. – stavak 4.a (novi)

Komisija od korisnika zahtijeva da preispita i/ili izmjeni programe reformi kako bi se obuhvatili potencijalni rizici ako rezultati njezine procjene pokažu da neki ili svi kriteriji iz članka 14. stavka 3. nisu ispunjeni. Ta bi revizija bila usklađena s postupkom odobravanja prekograničnih programa u kojima sudjeluju zemlje zapadnog Balkana.

CONT 23

Članak 15. – stavak 3. – točka ea (nova)

Komisijina procjena preduvjeta navedenih u članku 5.;

CONT 24

Članak 15. – stavak 3. – točka eb (nova)

aranžmani za djelomična plaćanja, uz precizno navođenje udjela svakog relevantnog uvjeta plaćanja u svakom obroku predviđenom za oslobođanje;

CONT 25

Članak 15. – stavak 3. – točka ec (nova)

kako se ocjenjuje ukidanje mjera i/ili neispunjavanje preduvjeta nakon završetka Instrumenta;

CONT 26

Članak 15. – stavak 3. – točka ed (nova)

obveza korisnika da dostavi financijsko jamstvo, prihvatljivo računovodstvenom službeniku Komisije, u iznosu od 5 % financijske omotnice programa reformi. Jamstvo je izvršivo na zahtjev Komisije ako procijeni da je nakon završetka razdoblja provedbe Instrumenta

korisnik ukinuo barem jednu mjeru iz programa reformi.

CONT 27

Članak 20. – stavak 1.

Nakon podnošenja programa reformi Komisiji korisnik može zatražiti oslobođanje prefinanciranja u iznosu do 7 % od ukupnog iznosa predviđenog u okviru ovog Instrumenta u skladu s člankom 6. stavkom 4.

Prefinanciranje se ne stavlja na raspolaganje u slučaju nedostataka u sustavu kontrole korisnika koji su obuhvaćeni posebnim mjerama u programu reformi kako je opisano u članku 13. točki (f).

CONT 28

Članak 20. – stavak 2.

Komisija može oslobođiti zatraženo prefinanciranje nakon donošenja svoje provedbene odluke iz članka 15. i stupanja na snagu sporazuma o Instrumentu i povezanog sporazuma o zajmu. Sredstva se oslobođaju u skladu s prvom rečenicom članka 21. stavka 3. i podložno poštovanju preduvjeta utvrđenih u članku 5., *koje izričito ocjenjuje Komisija prije donošenja provedbene odluke.*

CONT 29

Članak 21. – stavak 7.

Komisija može smanjiti iznos bespovratne finansijske potpore ili zajma, među ostalim prijebojem u skladu s člankom 102. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 u slučaju utvrđenih slučajeva ili ozbiljnih sumnji na nepravilnosti, prijevaru, korupciju i sukobe interesa koji utječu na finansijske interese Unije, a koje korisnik nije ispravio, ili u slučaju teškog kršenja obveze koja proizlazi iz sporazuma o Instrumentu ili iz sporazuma o zajmu, uključujući na temelju informacija koje dostavi OLAF *i ili Europski revizorski sud.*

CONT 30

Članak 22. – stavak 1.

Pri provedbi Instrumenta Komisija i korisnici poduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi zaštitili finansijske interese Unije, uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti i posebne uvjete pod kojima će Instrument funkcionirati, preduvjet utvrđene u članku 5. stavku 1. i uvjete utvrđene u konkretnim sporazumima o Instrumentu, posebno u pogledu sprečavanja, otkrivanja i ispravljanja prijevara, korupcije, sukoba interesa i nepravilnosti. Svaki se korisnik obvezuje da će *provoditi (ostvarivati napredak prema se briše) djelotvorne i učinkovite sustave* upravljanja i kontrole te osigurava povrat pogrešno isplaćenih ili nepravilno upotrijebljenih iznosa.

CONT 31

Članak 22. – stavak 2. – uvodni dio

U sporazumu o Instrumentu *i sporazumima o zajmu* predviđaju se sljedeće obveze korisnika:

CONT 32

Članak 22. – stavak 2. – točka da (nova)

da unosi sve informacije povezane s provedbom projekta, posebno one koje se odnose na uspješnost i financijsko izvršenje te krajnje primatelje, u interoperabilan informacijski sustav koji osigurava Komisija;

CONT 33

Članak 22. – stavak 2. – točka db (nova)

da uz zahtjev za plaćanje podnese:

i. izjavu o upravljanju kojom se dokazuje da su relevantni uvjeti plaćanja ispunjeni uz potporu iz fonda, da su informacije dostavljene uz zahtjev za plaćanje potpune, točne i pouzdane te da uspostavljeni sustavi kontrole pružaju potrebna jamstva da se sredstvima upravlja ili će se njima upravljati u skladu sa svim primjenjivim pravilima;

ii. popis svih mjera za provedbu Instrumenta, uključujući opis mjera s ukupnim iznosom dodatnog nacionalnog financiranja, ako je primjenjivo, tih mjera i projekata te iznos sredstava isplaćenih u okviru Instrumenta i drugih fonda Unije, uključujući sredstva prenesena iz drugih programa Unije;

iii. sažetak provedenih revizija, uključujući utvrđene nedostatke i sve poduzete korektivne mјere;

CONT 34

Članak 22. – stavak 2. – točka dc (nova)

za potrebe revizije, kontrole i davanja razrješnice,

i. da nadležnim tijelima Unije, uključujući tijelo nadležno za davanje razrješnice, osigurava pristup sljedećem i da održava sljedeće:

– detaljnu evidenciju o donesenim provedbenim mjerama, uključujući informacije o nacionalnim postupcima dodjele i ugovorima s posrednicima i primateljima, navodeći, ako je primjenjivo, ukupni iznos nacionalnog sufinanciranja, drugih nacionalnih doprinosa ili drugih doprinosa u okviru Instrumenta za zapadni Balkan ili u okviru drugih fonda Unije; odnosno

– dokaz o korelaciji između bespovratnih sredstava, bespovratne financijske potpore ili primljenih zajmova i troškova nastalih pri ostvarivanju pokazatelja.

CONT 35

Članak 22. – stavak 4.a (novi)

Redovito ažuriranje, barem jednom svaka tri mjeseca, projekata i ulaganja koji se financiraju iz Instrumenta, uključujući krajnje primatelje, u javno dostupnom internetskom registru u skladu s načelom utvrđenim u članku 4. stavku 7. Komisija korisnicima osigurava platformu za objavu tih informacija i stavlja informacije na raspolaganje na interaktivnoj karti.

CONT 36

Članak 22.a (novi)

Revizijski odbor

- 1. Komisija osniva Revizijski odbor prije nego što korisnici sa zapadnog Balkana podnesu prvi zahtjev za plaćanje.*
- 2. Revizijski odbor sastoji se od neovisnih članova koje imenuje Komisija. Komisija može pozvati predstavnike država članica i druge donatore da sudjeluju u aktivnostima Revizijskog odbora.*
- 3. Najmanje jedna petina Revizijskog odbora sastoji se od državljana zemalja korisnica nakon što dokažu visoku stručnost i integritet te da nemaju osobnu ili profesionalnu povezanost s državnim institucijama ili dužnosnicima korisnika, kao i od dokazano neovisnih međunarodnih stručnjaka s dokazanim iskustvom u razumijevanju gospodarstva i političkog sustava korisnika.*
- 4. Revizijski odbor svoje funkcije obavlja potpuno objektivno i djeluje u skladu s najboljom primjenjivom međunarodnom praksom i standardima. Djeluje ne dovodeći u pitanje ovlasti Komisije, OLAF-a, Revizorskog suda i, ako je to primjenjivo, EPPO-a.*
- 5. Revizijski odbor imenuje neovisnog vanjskog revizora koji dostavlja godišnju izjavu o jamstvu u pogledu izjava tijela vlasti korisnika, koje se prilaže zahtjevu za plaćanje. Također odobrava godišnji plan rada neovisnog vanjskog revizora.*
- 6. Revizijski odbor odlučuje o preporukama za Komisiju i tijela vlasti korisnika o iznosima koje treba vratiti na temelju zaključaka neovisnog vanjskog revizora te o tim preporukama obavješćuje Komisiju i tijela vlasti korisnika.*
- 7. Revizijski odbor osigurava redoviti dijalog i suradnju s Europskim revizorskim sudom.*
- 8. U izvršavanju svojih zadaća Revizijski odbor, njegovi članovi i osoblje ne smiju tražiti niti primati upute vlada korisnika ni bilo koje institucije, tijela, ureda ili agencije. Na odabir osoblja, upravljanje i proračun Revizijskog odbora primjenjuju se stroga jamstva neovisnosti.*
- 9. Revizijski odbor pomaže Komisiji u borbi protiv lošeg upravljanja financijskim sredstvima Unije iz Instrumenta, a posebno u borbi protiv prijevara, korupcije, sukoba interesa i nepravilnosti nastalih u vezi s bilo kojim iznosom potrošenim za postizanje ciljeva Instrumenta.*
- 10. U tu svrhu Revizijski odbor redovito izvješćuje Komisiju i relevantne odbore Europskog*

parlamenta i Vijeća te bez odgode dostavlja Komisiji sve informacije koje dobije ili primi na znanje o svim utvrđenim slučajevima ili ozbiljnim sumnjama na slučajeve lošeg upravljanja javnim sredstvima povezane s bilo kojim iznosom potrošenim za postizanje ciljeva Instrumenta, uključujući njegovu uspješnost.

U skladu s člankom 24. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/1939 Revizijski odbor izvješćuje EPPO o svakom kažnjivom postupanju u pogledu kojeg bi EPPO mogao izvršavati svoju nadležnost.

U skladu s člankom 24. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/1939 Revizijski odbor izvješćuje EPPO o svakom kažnjivom postupanju u pogledu kojeg bi EPPO mogao izvršavati svoju nadležnost.

Osim toga, Revizijski odbor donosi preporuke korisnicima o svim slučajevima u kojima, prema njegovu mišljenju, nadležna tijela korisnika nisu poduzela potrebne korake za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje prijevara, korupcije, sukoba interesa i nepravilnosti koji utječu ili postoji ozbiljan rizik da bi mogli utjecati na dobro finansijsko upravljanje rashodima koji se financiraju u okviru Instrumenta te u svim slučajevima u kojima utvrdi nedostatke koji utječu na oblikovanje i funkcioniranje sustava kontrole koji su uspostavile vlasti korisnika. Korisnici provode takve preporuke bez nepotrebne odgode ili obrazlažu zašto ih nisu proveli.

Izvješća i informacije Revizijskog odbora šalju se i OLAF-u i, prema potrebi, EPPO-u, te se mogu podijeliti s relevantnim tijelima korisnika, posebno ako trebaju poduzeti korake za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje prijevara, korupcije, sukoba interesa i nepravilnosti ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti koja utječe na finansijske interese Unije, uključujući njihovu uspješnost, te za istragu i progona kaznenih djela koja utječu na finansijske interese Unije.

11. Revizijski odbor ima pristup informacijama, bazama podataka i registrima potrebnima za obavljanje svojih zadaća. Sporazumom o Instrumentu iz članka 9. utvrđuju se pravila i pojedinosti za pristup Revizijskog odbora relevantnim informacijama i način na koji korisnici Revizijskom odboru dostavljaju relevantne informacije.

12. Revizijski odbor može aktivnostima izgradnje kapaciteta u području borbe protiv lošeg upravljanja javnim financiranjem Komisiji pomagati u pružanju potpore korisnicima.

13. Rad Revizijskog odbora financira se u skladu s člankom 6. stavkom 2. točkom (b), što uključuje i financiranje imenovanog neovisnog vanjskog revizora.

CONT 37

Članak 23. – stavak 2.

Korisnici moraju bez odgode izvješćivati **Revizijski odbor i Komisiju** o svim nepravilnostima, uključujući prijevare, koje su bile predmet prvog upravnog ili sudskog nalaza te je obavješćivati o tijeku upravnih i pravnih postupaka u vezi s tim nepravilnostima. Takvo izvješćivanje provodi se elektroničkim putem s pomoću Sustava za upravljanje nepravilnostima koji je uspostavila Komisija.

CONT 38

Članak 23. – stavak 3.

Subjekti iz stavka 2. održavaju redoviti dijalog s **Revizijskim odborom**, Europskim revizorskim sudom, OLAF-om i, prema potrebi, EPPO-om.

CONT 39

Članak 23. – stavak 4.

Komisija može provesti detaljne preglede sustava izvršenja nacionalnog proračuna na temelju procjene rizika i dijaloga s nacionalnim revizijskim tijelima te izdati preporuke za poboljšanje sustava, **nakon savjetovanja s Revizijskim odborom**.

CONT 40

Članak 24.a (novi)

Tablica pokazatelja Instrumenta za zapadni Balkan

- 1. Komisija uspostavlja tablicu pokazatelja Instrumenta za zapadni Balkan („tablica pokazatelja”), u kojoj se prikazuje napredak u provedbi programa reformi korisnika za svaki od ciljeva iz članka 3. Tablica pokazatelja predstavlja sustav izvješćivanja o uspješnosti Instrumenta.***
- 2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranog akta u skladu s člankom 26. radi dopune ove Uredbe definiranjem detaljnih elemenata tablice pokazatelja s ciljem prikaza napretka u provedbi Instrumenta kako je navedeno u stavku 1.***
- 3. Tablica pokazatelja mora biti operativna najkasnije do prosinca 2024., a Komisija je redovito ažurira čim postanu dostupne informacije o uspješnosti i drugi bitni dokumenti opisani u članku 24.a stavku 4. Tablica pokazatelja objavljuje se na internetskim stranicama ili internetskom portalu.***
- 4. U tablici pokazatelja prikazani su i ključni dokumenti, kao što su programi reformi, Komisijine ocjene programa reformi, zahtjevi korisnika za plaćanje, Komisijina ocjena ispunjavanja uvjeta plaćanja, provedbena odluka programa reformi i odluke kojima se odobrava oslobođanje sredstava.***
- 5. U tablici pokazatelja navode se i informacije o krajnjim primateljima sredstava iz ovog Instrumenta.***

S poštovanjem,

Monika Hohlmeier

Carlos Coelho

Predsjednica odbora CONT

Izvjestitelj

Dostaviti na znanje: Bernd Lange, predsjednik Konferencije predsjednika odbora i predsjednik Odbora za međunarodnu trgovinu
Younous Omarjee, predsjednik Odbora za regionalni razvoj

**PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE**

Izvjestitelj izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primio nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu.

POSTUPAK U NADLEŽNOM ODBORU

Naslov	Uspostava Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan		
Referentni dokumenti	COM(2023)0692 – C9-0408/2023 – 2023/0397(COD)		
Datum podnošenja EP-u	9.11.2023		
Nadležni odbori Datum objave na plenarnoj sjednici	AFET 18.1.2024	BUDG 18.1.2024	
Odbori koji daju mišljenje Datum objave na plenarnoj sjednici	INTA 18.1.2024	CONT 18.1.2024	REGI 18.1.2024
Izvjestitelji Datum imenovanja	Tonino Picula 17.1.2024	Karlo Ressler 17.1.2024	
Članak 58. – Postupak u zajedničkom odboru Datum objave na plenarnoj sjednici	18.1.2024		
Razmatranje u odboru	24.1.2024	13.2.2024	
Datum usvajanja	11.3.2024		
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:	65 5 0	
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Alexander Alexandrov Yordanov, Rasmus Andresen, Petras Auštrevičius, Pietro Bartolo, Traian Băsescu, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Pascal Durand, José Manuel Fernandes, Michael Gahler, Eider Gardiazabal Rubial, Alexandra Geese, Klemen Grošelj, Andrzej Halicki, Eero Heinäluoma, Niclas Herbst, Sandra Kalniete, Fabienne Keller, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Jean-Lin Lacapelle, Pierre Larroutuou, Camilla Laureti, Janusz Lewandowski, Antonio López-Istúriz White, Lukas Mandl, Margarida Marques, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Victor Negrescu, Matjaž Nemec, Lefteris Nikolaou-Alavanos, Urmas Paet, Kostas Papadakis, Dimitrios Papadimoulis, Tonino Picula, Karlo Ressler, Thijs Reuten, Bogdan Rzońca, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Dragoș Tudorache, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok, Željana Zovko		
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Vladimír Bilčík, Mercedes Bresso, Francisco Guerreiro, Pierrette Herzberger-Fofana, Georgios Kyrtatos, Erik Marquardt, Gabriel Mato, Jan Olbrycht, María Soraya Rodríguez Ramos, Javier Zarzalejos		
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Karolin Braunsberger-Reinhold, Gwendoline Delbos-Corfield, Matthias Ecke, Javier Moreno Sánchez, Witold Pahl, Maria Veronica Rossi		
Datum podnošenja	11.3.2024		

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

65	+
ECR	Bogdan Rzońca, Dominik Tarczyński
ID	Susanna Ceccardi, Maria Veronica Rossi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Karolin Braunsberger-Reinhold, José Manuel Fernandes, Michael Gahler, Andrzej Halicki, Niclas Herbst, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Janusz Lewandowski, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Gabriel Mato, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Jan Olbrycht, Witold Pahl, Karlo Ressler, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Klemen Grošelj, Fabienne Keller, Georgios Kyrtos, Urmas Paet, María Soraya Rodríguez Ramos, Dragoș Tudorache
S&D	Pietro Bartolo, Mercedes Bresso, Włodzimierz Cimoszewicz, Pascal Durand, Matthias Ecke, Eider Gardiazabal Rubial, Eero Heinäluoma, Dietmar Köster, Pierre Larroutuor, Camilla Laureti, Margarida Marques, Sven Mikser, Javier Moreno Sánchez, Victor Negrescu, Matjaž Nemeč, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Sergei Stanishev
The Left	Dimitrios Papadimoulis
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Gwendoline Delbos-Corfield, Alexandra Geese, Francisco Guerreiro, Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

5	-
ECR	Hermann Tertsch
ID	Jean-Lin Lacapelle, Bernhard Zimniok
NI	Lefteris Nikolaou-Alavanos, Kostas Papadakis

0	0

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani

